

ΕΛΕΤΑΕΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ
ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΥΑ ΚΑΙ ΤΗ ΣΜΠΕ ΤΟΥ ΝΕΟΥ
ΕΧΠ ΑΠΕ

Ιούνιος 2026

www.ask4wind.gr | www.eletaen.gr

 EΛETAEN @HWEA_EΛETAEN Hellenic Wind Energy Association
 EΛETAEN - Hellenic Wind Energy Association eletaen

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σύνοψη – Εισαγωγή

Παρατηρήσεις κατ' άρθρο

Άρθρο 4, παρ. 3.1 | Περιοχές Καταλληλότητας

Άρθρο 5 | Περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας

 Παρ. 1.6 και παρ. 2 | ΕΠΜ

 Παρ. 1.6 | ΖΕΠ

 Ένθετο: Παράδειγμα αντίφασης της ΣΜΠΕ με το προτεινόμενο ΕΧΠ

 Παρ. 1.7 | ΤΙΦΚ

 Παρ. 1.8 | ΠΑΔ που καθορίζονται με αποφάσεις του ΥΠΕΝ

 Παρ. 1.9 | Υψόμετρο >1.200 μ.

 Παρ. 1.10 | Νησιά κάτω από 300 τ.χλμ.

 Παρ. 1.12

 Παρ. 1.13

 Εδάφιο περί συνοδών έργων

 Παρ. 5.β

 Ενιαία γεωχωρική βάση και εφαρμογή των κριτηρίων

 Κρίσιμος χρόνος για τη διαπίστωση των περιοχών και παραγόντων αποκλεισμού και ασυμβατότητας

Άρθρο 2, παρ. 13-14 - άρθρο 5, παρ. 6 – άρθρο 6 | Φέρουσα ικανότητα

Άρθρο 28 | Κατευθύνσεις για τον υποκείμενο σχεδιασμό

Παράρτημα ΙΙ του υπό διαβούλευση ΕΧΠ ΑΠΕ

 ΙΙ.Α.1: Αποστάσεις αιολικών εγκαταστάσεων

 ΙΙ.Α.1.Α: Αποστάσεις για τη διασφάλιση της λειτουργικότητας και απόδοσης των αιολικών εγκαταστάσεων

 ΙΙ.Α.1.Β: Περιοχές περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος

 ΙΙ.Α.1.Γ: Περιοχές και στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς

 ΙΙ.Α.1.Δ: Οικιστικές δραστηριότητες

 ΙΙ.Α.1.Ε: Αναπτυξιακές ζώνες και δραστηριότητες

 ΙΙ.Α.1.ΣΤ: Δίκτυα τεχνικής υποδομής και ειδικές χρήσεις

Μεταβατικές & Τελικές διατάξεις

A] Συνολική αξιολόγηση και πρόταση

B] Ειδικότερες προτάσεις

Καταργούμενες διατάξεις

Παράρτημα Ε1: Ο κίνδυνος από τις εκτεταμένες ζώνες αποκλεισμού - Η παραβίαση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας

Στάθμιση και εκτίμηση επιπτώσεων | Οι ΑΠΕ ως έργα υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος

Πρόταση σχετικά με την αξιολόγηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης

Παράρτημα Ε2: Για τις εγκεκριμένες Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ)

Ένθετο | Ένα ακραίο παράδειγμα: Η ΕΠΜ που αρνείται την κλιματική αλλαγή και προκρίνει «μη ρυπογόνο σταθμό λιγνίτη»

Ένθετο | Ο αποκλεισμός της αιολικής ενέργειας που επιβάλλουν οι εγκεκριμένες ΕΠΜ είναι μεγαλύτερος από ό,τι υπονοεί η ΣΜΠΕ

Παράρτημα Ε3: Για τον υπολογισμό του ενεργειακού πόρου (αιολικού δυναμικού)

Παράρτημα Ε4: Για τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

A. Πληρότητα και ουσιαστική ανεπάρκεια τεκμηρίωσης

B. Η μη πληρότητα της ομάδας σύνταξης της ΣΜΠΕ

Γ. Βιβλιογραφική ανισορροπία και απουσία τεκμηρίωσης για τη βέλτιστη αξιοποίηση του αιολικού δυναμικού

Δ. Πρόταση

Ένθετα | Τρία παραδείγματα για το πώς η ΣΜΠΕ αντιφάσκει με τις διατάξεις του ΕΧΠ

Παράρτημα Ε5: Για τη λανθασμένη εφαρμογή του κριτηρίου των Περιοχών Καταλληλότητας

Εισαγωγή – Σύνοψη

Γενική αξιολόγηση

Η συνολική αξιολόγηση για το σχέδιο του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις ΑΠΕ που τέθηκε σε διαβούλευση είναι αρνητική.

Παρά την πολυετή κυοφορία του, το σχέδιο μοιάζει να έχει συνταχθεί εσπευσμένα ή να έχει υποδεχθεί πλήθος εμβόλιμων διατάξεων την τελευταία στιγμή. Πρόκειται για **ένα ανώριμο κείμενο με πολλές ασάφειες και αμφισημίες που θα προκαλέσει προβλήματα ερμηνείας και εφαρμογής**. Το σχέδιο δεν ασχολείται καθόλου με τα σύγχρονα εργαλεία χωροταξικής πολιτικής, ούτε φυσικά με διαδικασίες ενσωμάτωσής τους στην αξιολόγηση των επενδύσεων, σύμφωνα με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις. Τέλος, δεν περιλαμβάνει καμία κωδικοποίηση, ούτε καν υπόδειξη, των πηγών δεδομένων που απαιτούνται για την εφαρμογή του. Δυστυχώς, φαίνεται ότι χάνεται μια ευκαιρία να αντιμετωπιστούν με επιστημονική και τεχνική επάρκεια οι σύγχρονες προκλήσεις του χωροταξικού σχεδιασμού για τις ΑΠΕ.

Τα τεχνικά αυτά προβλήματα δεν είναι τα σημαντικότερα. Το σχέδιο ΕΧΠ παρουσιάζει ένα βασικό πολιτικό πρόβλημα: απαγορεύει να αξιολογείται εάν μπορούν να εγκατασταθούν νέα αιολικά πάρκα σε πάνω από το 61% της ελληνικής επικράτειας.

Μάλιστα οι οριζόντιοι αποκλεισμοί που περιέχει αποκλείουν τις κατ' εξοχήν πιο ανεμώδεις περιοχές της Ελλάδας. Είναι βέβαιο ότι σε αυτό το >61% της επικράτειας, υπάρχουν πάρα περιοχές εγκατάστασης που είναι κατάλληλες, περιβαλλοντικά και ενεργειακά, για αιολικά πάρκα. Έτσι το νέο ΕΧΠ αν εγκριθεί, θα οδηγήσει στην άμεση ακύρωση αιολικών πάρκων που εάν αξιολογούνταν θα προκρίνονταν. Το γεγονός αυτό συνιστά σημαντική αντίφαση προς τη διακηρυγμένη πρόθεση της Κυβέρνησης να αυξηθεί η συμμετοχή της αιολικής ενέργειας στο ενεργειακό μείγμα της χώρας.

Αυτή η πολιτική αποκλεισμού της αιολικής ενέργειας ενσωματώνεται ξαφνικά στο σχέδιο του ΕΧΠ χωρίς **καμία εκτίμηση επιπτώσεων**. Δεδομένων των πολλών ετών που αφιερώθηκαν στην εκπόνησή του, αυτή η έλλειψη είναι ανεξήγητη. Πάντως, πρέπει να θεωρούνται βέβαιες οι ακόλουθες συνέπειες:

1. Αύξηση της απόκλισης από το στόχο μείωσης των εκπομπών. Το 2025 οι εκπομπές CO₂ από την ηλεκτροπαραγωγή στην Ελλάδα ήταν 55% αυξημένες σε σχέση με το στόχο ΕΣΕΚ. Το πρόβλημα θα συνεχιστεί και θα ενταθεί, εξαιτίας του ελλείματος αιολικής ενέργειας που θα προκαλέσει το νέο ΕΧΠ.
2. Αύξηση στο κόστος ενέργειας. Η μη αξιοποίηση των πιο αποδοτικών αιολικά περιοχών της χώρας, ισοδυναμεί με μεγάλη μείωση παραγωγής της πιο φθηνής ηλεκτρικής ενέργειας. Το έλλειμα θα καλυφθεί με ακριβότερη ενέργεια.
3. Αύξηση της ενεργειακής εξάρτησης. Το έλλειμα αιολικής παραγωγής θα οδηγήσει σε αύξηση εισαγωγών φυσικού αερίου για ηλεκτροπαραγωγή.

Πριν την έγκριση οποιουδήποτε σχεδίου, το ΥΠΕΝ πρέπει να ποσοτικοποιήσει τις επιπτώσεις αυτές.

Το παρόν υπόμνημα καταγράφει τις παρατηρήσεις μας στο σχέδιο ΕΧΠ στο βάθος και το βαθμό που επέτρεψε ο χρόνος της δημόσιας διαβούλευσης και το εύρος του αντικειμένου. Ενσωματώνει την εκτενή εσωτερική διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε με τα μέλη της ΕΛΕΤΑΕΝ μέσω γραπτών υπομνημάτων και έκτακτης γενικής συνέλευσης και φυσικά μέσω διαδοχικών συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

Ενδεικτική μνεία των πιο προβληματικών διατάξεων που αφορούν μέτρα πολιτικής

Παρά την έκταση του υπομνήματος, όλες οι παρατηρήσεις και προτάσεις είναι εξίσου σημαντικές, είτε αφορούν τεχνικά ζητήματα είτε τα μέτρα πολιτικής. Αν έπρεπε ωστόσο, να γίνει διακριτή μνεία σε κάποιες από τις πιο προβληματικές διατάξεις του σχεδίου ΕΧΠ, αυτές θα ήταν οι ακόλουθες:

A] Οι διατάξεις που θεσπίζουν ως οριζόντιες - τυφλές ζώνες αποκλεισμού τις ακόλουθες περιοχές:

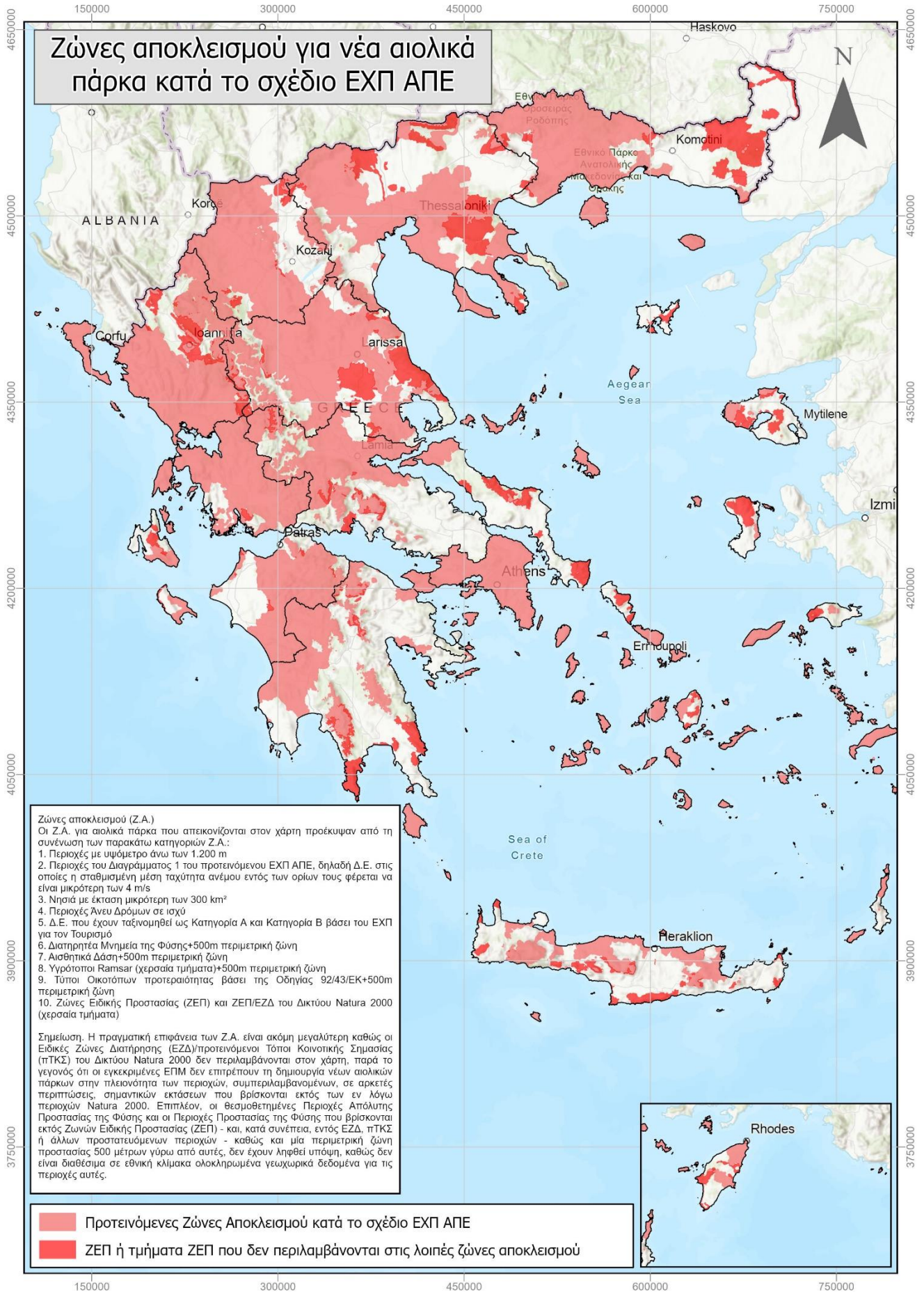
- Τις **περιοχές με υψόμετρο πάνω από 1.200 μέτρα** (άρ. 5, παρ. 1.9). Όμως το αιολικό δυναμικό στην ηπειρωτική Ελλάδα εντοπίζεται αποδεδειγμένα κυρίως στην ορεινή χώρα.
- Τα **νησιά με έκταση μικρότερη από 300 τ.χλμ.** (άρ. 5, παρ. 1.10). Δηλαδή από τα χιλιάδες νησιά, νησίδες και βραχονησίδες της πατρίδας μας, με το άριστο αιολικό δυναμικό και την σπουδαία εθνική σημασία, απομένουν μόνο 13 νησιά (και οι Κρήτη και Εύβοια), όπου θα μπορεί να εξεταστούν νέα αιολικά πάρκα. Αν δεν ληφθεί υπόψη και το ΕΧΠ Τουρισμού απομένουν 11 νησιά.
- Τις **Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)** για την ορνιθοπανίδα (άρ. 5 παρ. 1.6) παρά το γεγονός ότι η ίδια η δέουσα εκτίμηση που συνοδεύει τη ΣΜΠΕ αναγνωρίζει την αποτελεσματικότητα δοκιμασμένων μέτρων μετριασμού επιπτώσεων.
- Περιοχές που καθορίζονται ως ζώνη αποκλεισμού από τις **εγκεκριμένες Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες** (άρ. 5, παρ. 2), χωρίς να έχουν θεσπισθεί τα προβλεπόμενα ΠΔ και Σχέδια Διαχείρισης. Στην πράξη, αυτές είναι η συντριπτική πλειοψηφία των περιοχών Natura, περιλαμβανομένων των ΖΕΠ.
- Ολόκληρες οι εκτάσεις **των πρώην Καποδιστριακών Δήμων (δηλ. των σημερινών Δημοτικών Ενοτήτων) όταν το μεσοσταθμικό αιολικό δυναμικό στο σύνολο της έκτασής τους είναι κάτω από 4 m/sec** (άρ 4, παρ. 3.1). Δηλαδή, αν υπάρχει μια περιοχή με πλούσιο αιολικό δυναμικό που πληροί τα υπόλοιπα κριτήρια του χωροταξικού, και πάλι σε αυτή θα απαγορεύεται να εξεταστεί η εγκατάσταση αιολικού πάρκου επειδή στις άλλες περιοχές της ίδιας δημοτικής ενότητας δεν φυσάει.

Όπως εξηγείται στο παρόν, η θέσπιση με αυτόν τον τρόπο τέτοιων αποκλεισμών είναι αντίθετη στην ευρωπαϊκή νομοθεσία και ιδίως την Οδηγία REDIII.

- Για την έστω και μερική θεραπεία των προβληματικών αυτών ρυθμίσεων, ζητούμε **οι νέοι οριζόντιοι περιορισμοί να κάμπτονται όταν το αιολικό δυναμικό ξεπερνά ένα συγκεκριμένο όριο με βάση πιστοποιημένες μετρήσεις και μελέτη**. Στην περίπτωση αυτή (δηλ. του ικανού αιολικού δυναμικού) η Περιβαλλοντική Αρχή θα προχωρά στην αξιολόγηση της ΜΠΕ κατά την κείμενη νομοθεσία.

Στον ακόλουθο χάρτη απεικονίζονται όλες (και όχι μόνο οι ανωτέρω) ζώνες αποκλεισμού ενάντια στην αιολική ενέργεια, όπως καθορίζονται στο νέο ΕΧΠ.

B] Οι μεταβατικές διατάξεις είναι ανεπαρκείς και προβληματικές.

- Αυτονόητα, **η κρίσιμη ημερομηνία που θα ελέγχεται εάν ένα έργο πληροί τις προϋποθέσεις να ενταχθεί σε μια μεταβατική διάταξη πρέπει να είναι η ημερομηνία θέσης στη ισχύ του νέου ΕΧΠ και όχι η 20^η Μαΐου που αυθαίρετα προβλέπεται στο υπό διαβούλευση σχέδιο.**
- Πρέπει να διευκρινισθεί ότι δεν καταλαμβάνονται από το νέο ΕΧΠ οι άδειες για τη ριζική ανανέωση (**repowering**) ή τον επανασχεδιασμό και αδειοδότηση έργων εντός των ίδιων ευρύτερων πολυγώνων.
- Πρέπει να αποσαφηνιστεί ρητά ότι **για κάθε έργο που εμπίπτει σε οποιαδήποτε από τις μεταβατικές διατάξεις, δεν καταλαμβάνονται από το νέο ΕΧΠ όλες οι μετέπειτα άδειες αυτών των έργων** δηλ. οι ΑΕΠΟ, άδειες εγκατάστασης, άδειες λειτουργία και οι επιμέρους εγκρίσεις μαζί με τις τροποποιήσεις τους (με τις ειδικότερες διευκρινίσεις που αναφέρονται στο επόμενο υποκεφάλαιο), τις ανανεώσεις τους, και τις άδειες για τη ριζική ανανέωση (repowering) ή τον επανασχεδιασμό και αδειοδότηση έργων εντός των ίδιων ευρύτερων πολυγώνων.
- Οι μεταβατικές διατάξεις, ως έχουν στο σχέδιο ΕΧΠ, οδηγούν σε ξαφνικό και άδικο θάνατο πλήθος επενδυτικών σχεδίων για τα οποία έχουν διατεθεί σημαντικοί πόροι, έχουν εκτελεστεί μακροχρόνιες πιστοποιημένες μετρήσεις και έχουν αξιολογηθεί από τη ΡΑΕ τόσο η οικονομική βιωσιμότητα των επενδύσεων όσο και η φερεγγυότητα του επενδυτικού σχήματος. Για αυτό **το νέο ΕΧΠ δεν πρέπει να καταλάβει τα έργα που έχουν αυτά τα χαρακτηριστικά**, όπως ειδικότερα εξηγείται στο σχετικό κεφάλαιο του παρόντος.

Δεν πρέπει επίσης να καταλάβει τις περιπτώσεις έργων που τεκμηριωμένα καταγράφονται στο σχετικό αυτό κεφάλαιο.

Περαιτέρω, για το εύρος και τη σημασία της μεταβατικής σημειώνουμε τα εξής:

Σύμφωνα με δημοσιεύματα του τύπου, το ΥΠΕΝ θεωρεί ότι η μεταβατική διάταξη, όπως περιλαμβάνεται στο σχέδιο ΕΧΠ, καταλαμβάνει αιολικά έργα συνολικής ισχύος περίπου 16 GW. Ωστόσο, από την ισχύ αυτή, περισσότερα από 6,5 GW αφορούν έργα που είτε λειτουργούν ήδη είτε βρίσκονται υπό κατασκευή. Συνεπώς, η πραγματική επίδραση της διάταξης που παρουσιάστηκε περιορίζεται στη διατήρηση λιγότερων από 10 GW υπό ανάπτυξη αιολικών έργων που είτε διαθέτουν ήδη ΑΕΠΟ είτε βρίσκονται σε διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Πρέπει όμως να υπογραμμιστεί ότι το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο δεν αποτελεί το μοναδικό φίλτρο αδειοδότησης ενός αιολικού έργου. Αντιθέτως, η ανάπτυξη ενός αιολικού πάρκου υπόκειται σε πλήθος πρόσθετων περιορισμών και ελέγχων, όπως οι δεσμεύσεις που απορρέουν από τη δασική και πολεοδομική νομοθεσία και την προστασία αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, οι απαιτήσεις της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας και των Επιτελείων Εθνικής Άμυνας, καθώς και οι κανόνες, θεσπισμένοι ή άτυποι, που αφορούν την εγγύτητα σε οικισμούς, σε άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες, τουριστικές περιοχές και άλλες χρήσεις γης. Ως εκ τούτου, **μόνο ένα μικρό μέρος των έργων που σήμερα βρίσκονται υπό ανάπτυξη θα καταλήξει τελικά να υλοποιηθεί.**

Επιπλέον, η συντριπτική πλειονότητα των υφιστάμενων ΑΕΠΟ βρίσκεται σε διαδικασία τροποποίησης. Ο λόγος είναι ότι η αδειοδοτική διαδικασία μέχρι την έκδοση της ΑΕΠΟ διαρκεί πολλά χρόνια, με αποτέλεσμα οι εγκρίσεις που εκδίδονται να βασίζονται σε σχεδιασμούς που έχουν πλέον καταστεί τεχνολογικά παρωχημένοι και περιλαμβάνουν παλαιότερους τύπους ανεμογεννητριών. Για τον λόγο αυτό, οι επενδυτές υποβάλλουν αιτήματα τροποποίησης, προτείνοντας συνήθως μικρότερο αριθμό ανεμογεννητριών με υψηλότερη ενεργειακή απόδοση και μικρότερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Παρά ταύτα, οι αρμόδιες αρχές —ιδίως όσες δεν εποπτεύονται άμεσα από το Υπουργείο Ενέργειας— αντιμετωπίζουν συνήθως τις τροποποιήσεις αυτές ως νέες αιτήσεις αδειοδότησης: **πολλές από αυτές τις τροποποιήσεις απορρίπτονται, παρά το γεγονός ότι αφορούν βελτιώσεις έργων τα οποία έχουν ήδη λάβει περιβαλλοντική έγκριση.** Η πρόσφατη περιορισμένη συμμετοχή αιολικών έργων στον διαγωνισμό της ΡΑΑΕΥ για το Πρόγραμμα «Απόλλων» αποτελεί χαρακτηριστική ένδειξη των στρεβλώσεων που προκαλούν οι συγκεκριμένες διοικητικές πρακτικές.

Κατά συνέπεια, η πραγματική δεξαμενή έργων που διασώζεται μέσω της μεταβατικής διάταξης —δηλαδή λιγότερα από 10 GW υπό ανάπτυξη αιολικών έργων— είναι εξαιρετικά περιορισμένη και σε καμία περίπτωση δεν επαρκεί για να υποστηρίξει την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για την αιολική ενέργεια το 2050 και έχουν ως εξής:

Στόχος το 2050	GW	TWh
Χερσαία Αιολικά	13,0	32,5
Υπεράκτια Αιολικά	11,8	46,5
Αιολικά Πάρκα	24,8	79,0

Παρατηρήσεις κατ' άρθρο

Ακολουθούν οι αναλυτικές κατ' άρθρο παρατηρήσεις μας.

Άρθρο 2 | Ορισμοί

Παρ. 10: Να προστεθεί το «...της παρ. 3 του...», δηλ.: «10. Σύστημα: Το, κατά την περ. ιε) του της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4001/2011, οριζόμενο Σύστημα».

Παρ. 18: Να διευκρινιστεί αν στις συνοδευτικές εγκαταστάσεις ΑΠΕ περιλαμβάνονται και οι γραμμές μέσης τάσης. Γενικότερα, πρέπει να αποφευχθεί η χρήση των λέξεων «κλπ.» διότι σε ένα κείμενο όπως το ΕΧΠ δημιουργεί μεγάλες ασάφειες.

Άρθρο 4, παρ. 3.1 | Περιοχές Καταλληλότητας

Επισημαίνεται κατ' αρχάς ότι, παρά την ονομασία τους, το **28,9%** των Περιοχών Καταλληλότητας εμπίπτουν σε μία από τις ζώνες αποκλεισμού που εισάγει το σχέδιο ΕΧΠ.

Επί της ουσίας, λεκτέα τα ακόλουθα:

A] Ο ορισμός των Περιοχών Καταλληλότητας (ΠΚ) είναι ακατάλληλος και αντιφατικός.

1. Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, Περιοχές Καταλληλότητας (ΠΚ) «είναι οι περιοχές, σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, οι οποίες διαθέτουν σημαντικό αιολικό δυναμικό, μεγαλύτερο από 4 m/sec μεσοσταθμικά στο σύνολο της έκτασης».

- Ο ορισμός είναι **επιστημονικά ελλιπής** και δημιουργεί ασάφειες. Παραδειγματικά, δεν καθορίζονται η πηγή και οι προδιαγραφές των δεδομένων (π.χ. η πληρότητά τους, το ύψος της μέτρησης από το έδαφος, η απόσταση του σημείου του κάθε δεδομένου από τα υπόλοιπα κλπ.).

Το ορθό επιστημονικά είναι **η ταχύτητα ανέμου να κρίνεται με βάση επιτόπιες και πιστοποιημένες μετρήσεις.**

- Περαιτέρω, ο ορισμός είναι **ακατάλληλος**. Οδηγεί στο παράδοξο αποτέλεσμα ότι εάν υπάρχει μια περιοχή με πλούσιο αιολικό δυναμικό που πληροί τα υπόλοιπα κριτήρια του ΕΧΠ, σε αυτή θα απαγορεύεται να εξεταστεί η εγκατάσταση αιολικού πάρκου, επειδή οι άλλες περιοχές της ίδιας Δημοτικής Ενότητας δεν διαθέτουν καθόλου δυναμικό με αποτέλεσμα το σύνολο της Δημοτικής Ενότητας να εμφανίζει μεσοσταθμικά ταχύτητα ανέμου μικρότερη από 4 m/s.
- Η ΣΜΠΕ **δεν περιλαμβάνει καμμία τεκμηρίωση** -ούτε καν απλή εξήγηση- του γιατί επιλέχθηκε ένα τέτοιο κριτήριο και γιατί επιλέχθηκε το συγκεκριμένο όριο (4 m/sec) και το συγκεκριμένο πεδίο αναφοράς (Δημοτικής Ενότητας) και όχι άλλα.

2. Σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο, οι ΠΚ περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της παρούσας απόφασης και απεικονίζονται στο Διάγραμμα 1. Από έλεγχο, προκύπτει ότι έχουν θεωρηθεί ακατάλληλες πολλές περιοχές (Δημοτικές Ενότητες) παρόλο που μπορεί να πληρούν το κριτήριο του πρώτου εδαφίου, δηλαδή να έχουν μεσοσταθμική ταχύτητα ανέμου πάνω από 4 m/s με βάση τον Global Wind Atlas. Περισσότερες λεπτομέρειες και παρουσίαση των λαθών, περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ε5.

Το ΕΧΠ πρέπει να καθορίσει τι γίνεται σε αυτές τις περιπτώσεις, δηλ. όταν η ΚΥΑ έχει εφαρμόσει λανθασμένα το κριτήριο που η ίδια έχει θέσει.

- Για να θεραπευθούν τα ανωτέρω σοβαρά προβλήματα, πρέπει **να περιληφθούν στις Περιοχές Καταλληλότητας όλες οι περιοχές που ικανοποιούν το όριο ταχύτητας ανέμου με βάση μετρήσεις από διαπιστευμένο φορέα**, με αναλογική εφαρμογή των κανόνων της ΡΑΕΕΥ περί αντιπροσωπευτικότητας της θέσης μέτρησης.

Β] Να διορθωθούν οι ασυμφωνίες του πίνακα του Παραρτήματος Ι με τον χάρτη των ΠΚ του Διαγράμματος 1 στο τέλος του ΕΧΠ. Ενδεικτικά:

- Οι Δ.Ε. Τροιζήνος Δήμου Τροιζηνίας, Δ.Ε. Βελβεντού & Δ.Ε. Σερβίων Δήμου Σερβίων – Βελβεντού, οι Δ.Ε. Τυμφρηστού και Αγίου Γεωργίου Τυμφρηστού Δήμου Μακρακώμης ενώ στον χάρτη Διαγράμματος 1 απεικονίζονται ως πράσινες άρα Περιοχές Καταλληλότητας, στον πίνακα του Παραρτήματος Ι δεν περιλαμβάνονται. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να αποσαφηνιστεί εάν οι ως άνω Δ.Ε. εντάσσονται ή όχι στις Περιοχές Καταλληλότητας
- Ο Δήμος Καρπάθου, Π.Ε. Καρπάθου – Ηρωικής Νήσου Κάσου, αποτελεί στο σύνολό του Περιοχή Καταλληλότητας σύμφωνα με τον πίνακα Παραρτήματος Ι, αλλά στον χάρτη Διαγράμματος 1 τμήμα της Δ.Ε. ΟΛΥΜΠΟΥ απεικονίζεται με κόκκινο, δηλαδή ως περιοχή αποκλεισμού.
- Οι Εχινάδες νήσοι, ως μέρος της Δ.Ε. ΠΥΛΑΡΕΩΝ, Δήμου Σάμης, Π.Ε. Κεφαλληνίας, αποτελούν Περιοχή Καταλληλότητας σύμφωνα με τον πίνακα Παραρτήματος Ι, αλλά στον χάρτη Διαγράμματος 1 απεικονίζονται ως κόκκινες, δηλαδή περιοχές αποκλεισμού.

Γ] Να διευκρινιστεί ότι η αναφορά στην Περιφέρεια Αττικής αφορά αποκλειστικά την ηπειρωτική Αττική και δεν περιλαμβάνει τις Περιφερειακές Ενότητες Νήσων Αττικής (άρ. 4, παρ. 2.2).

Άρθρο 5 | Περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας

Το υπό διαβούλευση ΕΧΠ εισάγει πολλές οριζόντιες ζώνες αποκλεισμού, χωρίς η ΣΜΠΕ να τεκμηριώνει την σκοπιμότητά τους και χωρίς να περιέχει εκτίμηση επιπτώσεων της επιλογής αυτής στο ενεργειακό κόστος, την ενεργειακή ασφάλεια και το κλίμα.

Όμως, η ευρωπαϊκή νομοθεσία επιβάλλει τη στάθμιση των ωφελημάτων που προσφέρει ένα προτεινόμενο έργο, σε σχέση με τις εκτιμώμενες επιπτώσεις του. Αντί για αυτό, **το υπό διαβούλευση ΕΧΠ απαγορεύει a-priori αυτή τη στάθμιση σε πάνω από το 61% της επικράτειας**, επιβάλλοντας υπερβολικούς, οριζόντιους περιορισμούς. Έτσι, **είναι βέβαιο ότι θα**

ακυρωθούν χωρίς αξιολόγηση και άριστα έργα (από ενεργειακής και περιβαλλοντικής σκοπιάς), που εάν αξιολογούνταν θα προκρίνονταν.

Περαιτέρω, η ευρωπαϊκή νομοθεσία θεωρεί ότι τα έργα ΑΠΕ πρέπει, υπό προϋποθέσεις που καθορίζει, να λαμβάνουν προτεραιότητα κατά την στάθμισή τους σε σχέση με άλλα νομικά αγαθά. Προβλέπει επίσης ότι ένα κράτος μέλος μπορεί να μην εφαρμόσει την αρχή αυτή σε ορισμένες περιοχές της επικράτειας του μόνο όταν υπάρχουν ειδικές περιστάσεις, ύστερα από τεκμηρίωσή τους και κατόπιν ενημέρωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. **Το ΕΧΠ που παρουσιάστηκε, με τους οριζόντιους αποκλεισμούς που περιέχει, παραβιάζει αυτή τη νομοθεσία.** Αναλυτικότερη τεκμηρίωση παρατίθεται στο Παράρτημα Ε1 του παρόντος.

- Εφόσον το ΥΠΕΝ επιμείνει σε αυτή την επιλογή, **θα πρέπει κατ' ελάχιστον όλοι οι νέοι οριζόντιοι περιορισμοί (και ιδίως αυτοί των παρ. 1.6, 1.8, 1.9, 1.10 και 2)¹ να κάμπτονται όταν το αιολικό δυναμικό ξεπερνά ένα συγκεκριμένο όριο με βάση πιστοποιημένες μετρήσεις και μελέτη** (βλ. Παράρτημα Ε3 του παρόντος). Στην περίπτωση αυτή (δηλ. του ικανού αιολικού δυναμικού) η Περιβαλλοντική Αρχή θα προχωρά στην αξιολόγηση της ΜΠΕ κατά την κείμενη νομοθεσία.

Οι ειδικότερες παρατηρήσεις στις παραγράφους του αρ. 5 είναι οι εξής:

Παρ. 1.6 και παρ. 2 | ΕΠΜ

Με τις διατάξεις αυτές των παρ. 1.6 και 2, όπως και με άλλες ανάλογες του σχεδίου ΕΧΠ (π.χ. Παράρτημα ΙΙ, Β) επιχειρείται να αναβαθμιστούν τεχνητά οι εγκεκριμένες Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ) και να αποκτήσουν κανονιστικό ρόλο που δεν προβλέπεται από τη νομοθεσία. Μια τέτοια προσέγγιση θα προκαλέσει σοβαρή νομική σύγχυση και σημαντικά προβλήματα κατά την εφαρμογή του πλαισίου. Σε αντίθεση με ό,τι αποπειράται το σχέδιο ΕΧΠ, η νομοθεσία προβλέπει ότι μια ΕΠΜ αποτελεί μελέτη επιστημονικής τεκμηρίωσης και εισήγησης για το οικείο Προεδρικό Διάταγμα και το Σχέδιο Διαχείρισης. Αυτά είναι τα θεσμικά/κανονιστικά κείμενα που καθορίζουν με δεσμευτικό και σαφή τρόπο τους όρους προστασίας και τις χρήσεις γης, λαμβάνοντας υπόψη και τα υπόλοιπα επίπεδα σχεδιασμού (εγκεκριμένα χωροταξικά, πολεοδομικά, ρυθμιστικά ή άλλα σχέδια χρήσεων γης), καθώς και την εκτίμηση επιπτώσεων (κλίμα, κόστος κλπ.) — όχι μια ΕΠΜ.

- Επομένως **όλες οι σχετικές αναφορές σε εγκεκριμένες ΕΠΜ πρέπει να διαγραφούν.**

Πιο αναλυτική τεκμηρίωση επισυνάπτεται στο Παράρτημα Ε2 του παρόντος υπομνήματος.

Πέραν των ανωτέρω νομικών προβλημάτων, η πρακτική συνέπεια της αναβάθμισης των εγκεκριμένων ΕΠΜ σε θεσμικά κανονιστικά κείμενα, και άρα **η συνέπεια των παρ. 2 και 1.6, είναι ότι επί της ουσίας η συντριπτική πλειοψηφία των περιοχών Natura 2000 θα κηρυχθεί σε a priori ζώνη αποκλεισμού για νέα αιολικά πάρκα.** Αυτό προκύπτει από τις ΕΠΜ που έχουν

¹ Οι ζώνες αποκλεισμού αυτές αφορούν τις ΖΕΠ, τις ΠΑΔ, τις περιοχές με υψόμετρο >1200 μ., τα νησιά με έκταση <300 τ.χλμ. και τις προστατευόμενες περιοχές της παρ. 3 του αρ. 18 του ν.1650/1986.

έως τώρα τεθεί σε διαβούλευση, αρκετές από τις οποίες μάλιστα επεκτείνουν τις ζώνες αποκλεισμού και σε εκτενείς περιοχές περίξ των περιοχών Natura².

Όπως ειδικότερα παρουσιάζεται στο επόμενο υποκεφάλαιο (για την παρ. 1.6) και τη σχετική υποσημείωση σε αυτό, οι οριζόντιοι αυτοί αποκλεισμοί εισάγονται ή προτείνονται χωρίς τεκμηρίωση με βάση πραγματικά δεδομένα και χωρίς αξιοποίηση και αξιολόγηση του πλήθους των δεδομένων που έχουν συλλεγεί. Υπάρχει δε, μια τουλάχιστον ακραία περίπτωση ΕΠΜ που αρνείται την ανθρωπογενή κλιματική αλλαγή και προκρίνει τον λιγνίτη ως καλύτερη λύση για το κλίμα σε σχέση με την αιολική ενέργεια (βλ. ένθετο στο Παράρτημα Ε2). Είναι δυστυχώς προφανές ότι, πέραν των νομικών, λείπουν οι επιστημονικές προϋποθέσεις για την επιχειρούμενη τεχνητή αναβάθμιση των εγκεκριμένων ΕΠΜ.

Παρ. 1.6 | ΖΕΠ

Α] Με την παρ. 1.6 εισάγεται οριζόντιος καθορισμός όλων συλλήβδην των ΖΕΠ ως περιοχών αποκλεισμού. Η προβλεπόμενη εξαίρεση σε σχέση με το αιολικό δυναμικό είναι άνευ πρακτικής σημασίας καθώς η συντριπτική πλειοψηφία των ΕΠΜ δεν επιτρέπει νέα αιολικά πάρκα σε ΖΕΠ. Ο καθορισμός αυτών είναι ανεξήγητος. Πουθενά στη ΣΜΠΕ και τη Δέουσα Εκτίμηση δεν περιλαμβάνονται στοιχεία που να τεκμηριώνουν ή έστω να εξηγούν επαρκώς αυτή την επιλογή. Για παράδειγμα δεν περιέχονται -ούτε φυσικά αναλύονται- τα πραγματικά δεδομένα των επιπτώσεων στα πουλιά από τα εν λειτουργία αιολικά πάρκα εντός των ΖΕΠ. Τα δεδομένα αυτά είναι διαθέσιμα στο ΥΠΕΝ και, υποθέτουμε, ότι διατέθηκαν στους μελετητές³.

Ένθετο: Παράδειγμα αντίφασης της ΣΜΠΕ με το προτεινόμενο ΕΧΠ

Το σχέδιο ΕΧΠ αποκλείει κάθε νέο αιολικό πάρκο από τις ΖΕΠ, ενώ η Δέουσα Εκτίμηση (Δ.Ε.) που συνοδεύει τη ΣΜΠΕ προκρίνει τη χρήση συστημάτων ανίχνευσης προσέγγισης πτηνών και παύσης λειτουργίας ανεμογεννητριών και σημειώνει:

*«Το μέτρο αυτό εκτιμάται ότι θα έχει ως αποτέλεσμα **αμελητέες υπολειμματικές επιπτώσεις στη μείωση πληθυσμού ειδών προστατευόμενων αρπακτικών πτηνών ακόμη και σε περιοχές υψηλής ευαισθησίας, σύμφωνα με τους σχετικούς επιστημονικούς χάρτες ευαισθησίας, όπως επίσης σε μεταναστευτικά πουλιά**» (σελ. 201 Δ.Ε.)*

² Όπως προτείνεται στο Παράρτημα Χ2 του παρόντος, θα πρέπει να καθορισθεί ότι η αξιολόγηση της συμβατότητας έργων ΑΠΕ με τους στόχους προστασίας περιοχών Natura 2000 διενεργείται βάσει των βέλτιστων διαθέσιμων επιστημονικών δεδομένων και της αρχής της αναλογικότητας. Η ύπαρξη εύλογης και αναπόφευκτης επιστημονικής αβεβαιότητας δεν συνιστά αυτοτελή λόγο αρνητικής γνωμοδότησης.

³ Η μοναδική επίκληση σε παλαιότερη μελέτη του WWF του 2011 για την περιοχή της Θράκης είναι εντελώς αποσπασματική (ούτε καν δίνεται στη βιβλιογραφία) και δεν συνοδεύεται από κάποια συμπεράσματα σχετικά με τις πραγματικές επιπτώσεις των αιολικών πάρκων, τα μέτρα μετριασμού που έχουν εν τω μεταξύ υπάρξει ή τις πληθυσμιακές μεταβολές προστατευόμενων ειδών ορνιθοπανίδας. Αξίζει να αναφερθεί ότι από το χρόνο εκπόνησης της ανωτέρω μελέτης (2011), ο πληθυσμός του μαυρόγυπα έχει αυξηθεί στην περιοχή, χάρη στις εφαρμοζόμενες πολιτικές.

Η επιλογή του ΕΧΠ για τον αποκλεισμό της αιολικής ενέργειας από τις ΖΕΠ είναι αντίθετη στα σχετικά κατευθυντήρια κείμενα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για συνύπαρξη αιολικής ενέργειας και βιοποικιλότητας⁴, αλλά και σε άλλες σχετικές μελέτες φορέων όπως η Διεθνής Ένωση για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN) ή παραδοτέων προγραμμάτων LIFE που έχουν εκπονηθεί με κοινοτικούς και εθνικούς πόρους όπου προτείνονται συγκεκριμένα μέτρα μετριασμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων αιολικών πάρκων⁵.

Η μεγάλη εικόνα: μετά από χρόνια εμπειρίας από τη λειτουργία αιολικών πάρκων σε προστατευόμενες περιοχές, στην Ελλάδα και την υπόλοιπη Ευρώπη, έχει αποδειχθεί ότι οι συνέπειες στα πουλιά -και γενικά τη βιοποικιλότητα- δεν είναι οι καταστροφικές που προέβλεπαν διάφοροι αντιδρώντες. Η διεθνής επιστημονική κοινότητα, σε συνεργασία με τους φορείς αιολικών πάρκων, έχει δοκιμάσει πολλά και διαφορετικά μέτρα μετριασμού ανάλογα με την περίπτωση του έργου με εντυπωσιακά αποτελέσματα στη μείωση επιπτώσεων. Η εμπειρία αυτή είναι διαθέσιμη και εύκολα εφαρμόσιμη.

Για αυτό άλλωστε, τα τελευταία χρόνια έχουν μειωθεί κατακόρυφα οι επιστημονικές αιτιάσεις για το πλήθος των θανατώσεων και έχουν περιοριστεί σε επικοινωνιακού τύπου διαδικτυακές αναρτήσεις μεμονωμένων περιστατικών που προφανώς δεν θίγουν τους πληθυσμούς των ειδών (αν πραγματικά το έκαναν θα το διατυμπάνιζαν πρώτοι οι αντιδρώντες). Για τον ίδιο λόγο – δηλ. χάρη στην εντυπωσιακή διάψευση των καταστροφολογικών προβλέψεων για θανατώσεις πουλιών και εξαφάνιση πληθυσμών⁶ – η συζήτηση από τους αντιδρώντες στην

⁴ Guidance document on wind energy developments and EU nature legislation, EC, 2020 (<https://op.europa.eu/s/AgWL>)

⁵ Mitigating biodiversity impacts associated with solar and wind energy development. Guidelines for project developers, IUCN (<https://doi.org/10.2305/IUCN.CH.2021.04.en>)

Demonstration of good practices to minimize impacts of wind farms on biodiversity in Greece. LIFE12 BIO/GR/000554 <https://www.windfarms-wildlife.gr>

⁶ Βλ. ενδεικτικά:

- The collision risk of migrating birds at wind turbine, BioConsult SH, 2025, <https://bwo-offshorewind.de/wp-content/uploads/2026/01/The-collision-risk-of-migrating-birds-at-wind-farms.pdf>
- Turbine Shutdown Systems Review for Birds at Wind Farms: a Review and Application at St. Nikola Wind Farm, Kaliakra, Bulgaria, January 2018, Natural Research Ltd., D. Philip Whitfield, <https://ask4wind.gr/wp-content/uploads/2024/06/AP-23-1-Turbine-Shutdown-Systems-Review-for-Birds-at-Wind-Farms.pdf>
- State of the world's raptors: Distributions, threats, and conservation recommendations, Christopher J.W. McClure, James R.S. Westrip, Jeff A. Johnson, Sarah E. Schulwitz, Munir Z. Virani, Robert Davies, Andrew Symes, Hannah Wheatley, Russell Thorstrom, Arjun Amar, Ralph Buij, Victoria R. Jones, Nick P. Williams, Evan R. Buechley, Stuart H.M. Butchart, Biological Conservation 227 (2018) 390–402, <https://ask4wind.gr/wp-content/uploads/2020/06/93.-State-of-the-worlds-raptors-Distributions-threats-and-conservation-recommendations-Christopher-J.W.-McClure-James-26D.pdf>

αιολική ενέργεια, έχει μετατοπιστεί σε άλλου είδους αιτιάσεις π.χ. την καταπόνηση των πουλιών από την ανάγκη να αποφεύγουν τις ανεμογεννήτριες και τις αυξημένες ενεργειακές τους ανάγκες (οι οποίες, από τις στατιστικές αναλύσεις που έχουν παρουσιαστεί, μπορεί για ένα πτωματοφάγο άτομο να μην ξεπερνούν ένα πολύ μικρό κλάσμα των ημερήσιων θερμιδικών αναγκών του και σε αυτούς τους υπολογισμούς υπεισέρχονται πολλές αβεβαιότητες και χονδρικές παραδοχές).

Η ΕΛΕΤΑΕΝ με επιστολές, παρεμβάσεις και μελέτες έχει κατά καιρούς επισημάνει μερικές από τις ανωτέρω αντιφάσεις και λανθασμένες αιτιάσεις που βασίζονται σε εσφαλμένα δεδομένα. Δυστυχώς το πρόβλημα δεν αφορά μόνο τις ΖΕΠ και τα πουλιά αλλά και άλλα συναφή θέματα όπως τις επιπτώσεις στους ΤΚΣ και την κάλυψη τους εδάφους⁷.

-
- Telemetry Project Red Kite – LIFE EUROKITE, <https://www.life-eurokite.eu/de/publikationen/red-kite-telemetry-project.html> & Παρουσίαση poster “First results of the LIFE EUROKITE project: Human-caused mortality of the red kite in Europe assisted by high-resolution GPS telemetry tracking. Rainer Raab et al., 7th Conference on Wind energy and Wildlife impacts 2023 (CWW2023)”
 - O’Donoghue, B.G., Casey, M.J., Malone, E., Carey, J.G.J., Clarke, D. & Conroy, K. (2020) Recording and Addressing Persecution and Threats to Our Raptors (RAPTOR): a review of incidents 2007–2019. Irish Wildlife Manuals, No. 126. National Parks and Wildlife Service, Department of Housing, Local Government and Heritage, Ireland, https://ask4wind.gr/wp-content/uploads/2024/06/AP-23-7b_Ireland_2017-2019_raptors_threats.pdf
 - Μύθοι και Αλήθειες, Πρωτοβουλία Ask4wind, ΕΛΕΤΑΕΝ, <https://ask4wind.gr/cons-myth05/>
 - Η ίδια η ΣΜΠΕ επισημαίνει «Σε γενικές γραμμές η κατάσταση της φύσης και της βιοποικιλότητας της Ελλάδας φαίνεται πως είναι αρκετά ικανοποιητική σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρώπη, όπως αποτυπώνεται από τους δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν και με γενικό τρόπο παρουσιάστηκαν ανωτέρω. Η χώρα έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στις δράσεις για την προστασία του βιολογικού και γεωλογικού της κεφαλαίου μέσω των προστατευόμενων περιοχών.» (Δέουσα Εκτίμηση, 2ο στάδιο, τέλος της παρ. 3.2.2).

⁷ Βλ. ενδεικτικά:

- Επιστολή και υπόμνημα για μελέτη επιπτώσεων στην περιοχή της Θράκης, ΕΛΕΤΑΕΝ, 9 Ιανουαρίου 2025, <https://eletaen.gr/epistoli-kai-ypomnima-gia-meleti-epiptoseon-stin-periochi-tis-thrakis/>
- Επιστολή για μελέτες που αφορούν την περιοχή του Έβρου, ΕΛΕΤΑΕΝ, 11 Νοεμβρίου 2025, <https://eletaen.gr/epistoli-eletaen-antigrafo-meletis-evrou/>
- Μελέτη για την πραγματική κατάληψη γης των αιολικών πάρκων, Περιοδικό Land (MDPI), ΕΛΕΤΑΕΝ, 13 Μαρτίου 2026, <https://eletaen.gr/meleti-gia-tin-pragmatiki-katalipsi-gis-ton-aiolikon-parkon/> & <https://www.mdpi.com/2073-445X/15/2/344> & ΕΛΕΤΑΕΝ, 11 Απριλίου 2025, <https://eletaen.gr/study-land-coverage-by-wind-energy-infrastructures/>
- Βασικές θέσεις για τις ζώνες αποκλεισμού ενάντια στην Αιολική Ενέργεια, ΕΛΕΤΑΕΝ, 30 Σεπτεμβρίου 2025, <https://eletaen.gr/vasikes-theseis-gia-zones-apokleismou-enantia-stin-aioliki-energeia/> και ειδικά για τις ΠΑΔ: <https://eletaen.gr/wp-content/uploads/2025/12/2025-12-22-Technical-Paper-for-PAD.pdf>

B] Εξηγήθηκε προηγουμένως γιατί πρέπει να διαγραφεί η απαίτηση να επιτρέπεται η εγκατάσταση από την αντίστοιχη εγκεκριμένη ΕΠΜ. Ως προς τη δεύτερη προϋπόθεση του ορίου των 7,5 m/sec, λεκτέα τα ακόλουθα:

1. Το όριο είναι **αυθαίρετο**. Η ΣΜΠΕ δεν περιλαμβάνει καμιά τεκμηρίωση -ούτε καν απλή εξήγηση- του γιατί επιλέχθηκε ένα τέτοιο κριτήριο και γιατί επιλέχθηκε το συγκεκριμένο όριο και όχι άλλα.
2. Το κριτήριο είναι **ασαφές** διότι:
 - δεν καθορίζει σε ποιο ύψος από το έδαφος υπολογίζεται η ταχύτητα. Υπενθυμίζεται ότι ο χάρτης της ΡΑΕΕΥ περιλαμβάνει τρία διαφορετικά ύψη.
 - δεν αποσαφηνίζει εάν αφορά σε κάθε θέση ή τη μέση τιμή της ταχύτητας σε κάθε θέση,
 - δεν καθορίζει τι γίνεται όταν επικαιροποιηθεί ο χάρτης της ΡΑΕΕΥ και ποιες θα είναι οι συνέπειες της αλλαγής για τα έργα που έχουν αξιολογηθεί ή είναι υπό αξιολόγηση από τη ΡΑΕΕΥ.
3. Το κριτήριο είναι **επιστημονικά λανθασμένο**.
 - Κατ' αρχάς **οποιοδήποτε τέτοιο όριο ταχύτητας ανέμου αγνοεί την εξέλιξη της τεχνολογίας**. Η εμπειρία έχει δείξει ότι η εξέλιξη της αιολικής τεχνολογίας παρήγαγε πιο παραγωγικές μηχανές που κατέστησαν σκόπιμες και βιώσιμες περιοχές εγκατάστασης που στο παρελθόν δεν ήταν κατάλληλες λόγω χαμηλότερου αιολικού δυναμικού. Επομένως, κατ' αρχάς η χρήση του συντελεστή απόδοσης (capacity factor ή CF%) είναι ορθότερη από τη χρήση απλώς της ταχύτητας του ανέμου. Περαιτέρω, η σκοπιμότητα και η βιωσιμότητα δεν καθορίζονται μόνο από το τοπικό αιολικό δυναμικό, ούτε μόνο από τη ενεργειακή παραγωγικότητα της τεχνολογίας αλλά και από το συνολικό κόστος της τεχνολογίας, που εξελίσσεται. Από την άποψη αυτή, η θέση ενός ορίου ταχύτητας ανέμου αποτελεί προσκόλληση στο παρελθόν ενώ ένα Χωροταξικό Πλαίσιο πρέπει να σχεδιάζει για το μέλλον παρέχοντας ευελιξία ώστε να μην ξεπεραστεί και καταστεί ανεπίκαιρο σε ελάχιστο χρόνο.
 - Αιολικοί χάρτες, όπως της ΡΑΕΕΥ, αποτελούν ένα ψηφιακό χαρτογραφικό υπόβαθρο και ως εκ τούτου είναι κατάλληλοι για μακροσκοπικές εκτιμήσεις σε επίπεδο περιφέρειας ή ευρύτερης περιοχής αλλά όχι για αποφάσεις (αδειοδοτικές ή επενδυτικές) σε επίπεδο συγκεκριμένης θέσης εγκατάστασης. Έχει αποδειχθεί πολλές

-
- Επιστολή για την κατάληψη χώρου από τα αιολικά πάρκα, ΕΛΕΤΑΕΝ, 8 Φεβρουαρίου 2024, <https://eletaen.gr/epistoli-eletaen-katalipsi-chorou/>
 - Στοιχεία για τη σχέση αιολικής ενέργειας και βιοποικιλότητας στην Ελλάδα, ΕΛΕΤΑΕΝ, 9 Μαρτίου 2023, <https://eletaen.gr/wind-natura/>
 - Συμμετοχή στη διαβούλευση για την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη 6^α, ΕΛΕΤΑΕΝ, 21 Νοεμβρίου 2022, <https://eletaen.gr/simmetohi-diavoulefsi-epm-6a/>
 - Συμμετοχή στη διαβούλευση για τις Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες, ΕΛΕΤΑΕΝ, 15 Φεβρουαρίου 2022, <https://eletaen.gr/symmetohi-eletaen-diavoulefsi-epm/>

φορές από την εμπειρία ότι σε επίπεδο θέσης περιέχουν σημαντικά λάθη και αποκλίσεις από την πραγματικότητα.

Για αυτό το επιστημονικά ορθό είναι το αιολικό δυναμικό σε μια θέση εγκατάστασης να προσδιορίζεται με επιτόπιες μετρήσεις όπως προτείνεται και τεκμηριώνεται αναλυτικότερα στο Παράρτημα Ε3 του υπομνήματος. Εξάλλου η χώρα μας έχει θέσει στο παρελθόν σαφές πλαίσιο πιστοποίησης ανεμολογικών μετρήσεων το οποίο μέχρι σήμερα έχει λειτουργήσει αξιόπιστα και αποτελεσματικά ακριβώς για τον σκοπό αδειοδότησης αιολικών εγκαταστάσεων.

- Καταληκτικά, εφόσον το ΥΠΕΝ επιμείνει η διαθεσιμότητα του ενεργειακού πόρου να εκτιμάται ανά θέση με βάση τον αιολικό χάρτη της ΡΑΕΕΥ, τότε κατ' ελάχιστον θα πρέπει:
 - **το όριο που έχει τεθεί να μειωθεί**
 - **να δοθεί η δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο φορέα να προσκομίζει επιτόπιες πιστοποιημένες μετρήσεις και μελέτη (στη ΡΑΕΕΥ ή το ΚΑΠΕ) ώστε να τεκμηριώνει με πραγματικά δεδομένα ότι στην περίπτωση του έργου που αναπτύσσει, ο χάρτης της ΡΑΕΕΥ είναι ανακριβής και στην πραγματικότητα πληρείται το κριτήριο του ενεργειακού πόρου.**

Παρ. 1.7 | ΤΙΦΚ

Στην ΣΜΠΕ διευκρινίζεται ότι αποτελούν περιοχές αποκλεισμού τα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους που έχουν χαρακτηριστεί ως τέτοια με αποφάσεις του ΥΠΠΟ (βλ. ΣΜΠΕ, σελ. 4.9 – 4.10, 4.11, 4.13, 4.14, 4.52), δηλ. τα θεσμοθετημένα ΤΙΦΚ. Η ΣΜΠΕ (σελ. 6.34) διακρίνει σαφώς τα θεσμοθετημένα ΤΙΦΚ, θεσμική βάση των οποίων αποτελεί ο Ν. 1469/1950, από τα μη θεσμοθετημένα και διευκρινίζει ότι η βάση δεδομένων Φιλότης περιλαμβάνει και τις δύο ομάδες, ενώ περιοχή αποκλεισμού αποτελεί μόνο η πρώτη.

- Επομένως και στην ΚΥΑ θα πρέπει:
 - να καθορισθεί ότι περιοχές αποκλεισμού αποτελούν οι περιοχές των θεσμοθετημένων **ΤΙΦΚ που έχουν χαρακτηριστεί ως τέτοια με αποφάσεις του ΥΠΠΟ** με βάση το Ν. 1469/1950 ο οποίος συμπληρώνει τον Ν.5351/1932 «Περί αρχαιοτήτων».
 - να ενταχθεί **σαφής αναφορά της πηγής** (ορισμός συγκεκριμένης ιστοσελίδας – χάρτης GIS πιθανώς) όπου έχει καταχωρηθεί ο κατάλογος αυτών των Περιοχών ΤΙΦΚ με σαφή οριοθέτηση αυτών.

Παρ. 1.8 | ΠΑΔ που καθορίζονται με αποφάσεις του ΥΠΕΝ

Η διαδικασία επιλογής και προσωρινού καθορισμού κάποιων περιοχών ως ΠΑΔ έχει παρουσιάσει σημαντικά μεθοδολογικά, πρακτικά και θεσμικά ελλείματα, τα οποία έχουμε

επισημάνει⁸. Επί της αρχής λοιπόν, το ΕΧΠ δεν πρέπει να περιλαμβάνει ως ζώνες αποκλεισμού τις ΠΑΔ, οι οποίες ούτως ή άλλως έχουν οριστεί προσωρινά ως τέτοιες με απλές αποφάσεις του ΥΠΕΝ χωρίς να έχει ακολουθηθεί η θεσπισμένη, μόνιμη διαδικασία του νόμου. Για αυτό **το ΕΧΠ-ΑΠΕ πρέπει να περιλαμβάνει ως ζώνες αποκλεισμού μόνο ό,τι προβλέπεται στα αντίστοιχα ΠΔ όταν αυτά εκδοθούν μετά από ΕΠΜ.**

- Εάν παρόλα αυτά, το ΥΠΕΝ επιμένει να περιλάβει τις ΠΑΔ που καθορίζονται με αποφάσεις του ως ζώνες αποκλεισμού στο ΕΧΠ-ΑΠΕ, θα πρέπει ρητά να διευκρινισθεί ότι:
 - η οριζόντια αυτή **απαγόρευση θα ισχύει για όσο είναι σε ισχύ οι σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις** και
 - στο ενδιάμεσο διάστημα μέχρι την έκδοση του αντίστοιχου ΠΔ, **δεν απαγορεύεται η αδειοδοτική ωρίμανση** δηλαδή η διερεύνηση με τις επιμέρους υπηρεσίες αν κάποιο συγκεκριμένο έργο μπορεί και υπό ποιες προϋποθέσεις να υλοποιηθεί εφόσον τελικά δεν οριστικοποιηθεί με το ΠΔ η οριζόντια απαγόρευση.

Παρ. 1.9 | Υψόμετρο >1.200 μ.

Ο οριζόντιος αυτός αποκλεισμός είναι ανεξήγητος και επιστημονικά λανθασμένος.

Η ΣΜΠΕ δεν εξηγεί ούτε τεκμηριώνει γιατί αποκλείεται να υπάρχει περιοχή πάνω από τα 1.200 μ. που να είναι κατάλληλη χωροταξικά και περιβαλλοντικά για την εγκατάσταση νέου αιολικού πάρκου. Στην πραγματικότητα ισχύει το αντίθετο: Είναι βέβαιο ότι υπάρχουν περιοχές με άριστο αιολικό δυναμικό πάνω από τα 1.200 μ. που είναι κατάλληλες, χωροταξικά και περιβαλλοντικά, να υποδεχθούν αιολικά πάρκα. Όμως με το υπό διαβούλευση ΕΧΠ αυτά τα έργα ακυρώνονται χωρίς αξιολόγηση.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ακόμα και η ΣΜΠΕ, **παραδέχεται στην πραγματικότητα το παράλογο αυτού του αποκλεισμού**, αφού επισημαίνει ότι «**το υψόμετρο δεν μπορεί από μόνο του να αποτελέσει απόλυτο βιολογικό όριο ή δείκτη αυξημένης παρουσίας αρπακτικών**» και ότι δεν είναι «ποσοτικά προσδιορισίμο, χωρίς άλλες παραμέτρους» πόσο «το μέτρο αυτό αποκλεισμού θα συνεισφέρει στην επίτευξη των στόχων διατήρησης για ορισμένα είδη αρπακτικών». (Στάδιο 2 Δέουσας Εκτίμησης, σελ. 131-132 και 227).

⁸ Βλ. το αντίστοιχο κεφάλαιο για τις ΠΑΔ στη σελ. 6 κ.ε. του Κειμένου Πολιτικής για τις ζώνες αποκλεισμού με ημερομηνία Οκτώβριος 2025: <https://eletaen.gr/wp-content/uploads/2025/12/2025-12-23-Policy-Paper-for-zone-exclusions-9-2025-upd-10-20225f.pdf>

Για πιο αναλυτική τεκμηρίωση των σφαλμάτων των ΠΑΔ, βλ. το τεχνικό υπόμνημα που συνοδεύει το ανωτέρω Κείμενο Πολιτικής: <https://eletaen.gr/wp-content/uploads/2025/12/2025-12-22-Technical-Paper-for-PAD.pdf>

Η συνολική ανάρτηση για τα ανωτέρω στο δικτυακό μας τόπο, μπορεί να βρεθεί εδώ: <https://eletaen.gr/vasikes-theseis-gia-zones-apokleismou-enantia-stin-aioliki-energeia/>

Περαιτέρω, όπως έχει τεκμηριωθεί, **το αιολικό δυναμικό στην ηπειρωτική χώρα είναι ανώτερο στα μεγαλύτερα υψόμετρα**⁹. Επομένως, ο οριζόντιος αποκλεισμός των περιοχών πάνω από 1.200 μ. θα οδηγήσει σε μείωση της ανταγωνιστικότητας του ενεργειακού συστήματος. Όμως, η ΣΜΠΕ και το ΥΠΕΝ δεν έχουν εκτιμήσει αυτή την επίπτωση. Για παράδειγμα, δεν έχουν εκτιμήσει πόση ενέργεια χάνουμε κάθε χρόνο και ποια η αξία της εάν 1 GW νέων αιολικών που θα γινόταν στις καλές περιοχές που αποκλείονται, γίνει τελικά στις χειρότερες που απομένουν. Ούτε πόσο φυσικό αέριο χρειάζεται να εισάγουμε κάθε χρόνο για να καλύψουμε αυτό το έλλειμμα. Ούτε ποια η επίπτωση αυτού του ελλείματος στους λογαριασμούς των καταναλωτών, στην τοπική οικονομία ή η προκαλούμενη μείωση των θεσπισμένων ανταποδοτικών τελών υπέρ των τοπικών κοινωνιών.

- Επομένως θα πρέπει:
 - **να διαγραφεί η παρ. 1.9 ή να αυξηθεί σημαντικά το όριο των 1.200 μ., και**
 - **να αίρεται αυτός ο οριζόντιος αποκλεισμός και να επιτρέπεται η εξέταση της ΜΠΕ, όταν το αιολικό δυναμικό ξεπερνά ένα όριο.** Για μεγαλύτερη ανάλυση βλ. το Παράρτημα Ε3 του παρόντος.

Παρ. 1.10 | Νησιά κάτω από 300 τ.χλμ.

Πρόκειται για ένα ακόμα αυθαίρετο όριο, για το οποίο ούτε το ΥΠΕΝ ούτε η ΣΜΠΕ δεν παρουσιάζουν κάποια εξήγηση ή αιτιολόγηση γιατί σε νησιά κάτω από την συγκεκριμένη έκταση των 300 τ.χλμ. είναι απαγορευτική η εγκατάσταση αιολικών εγκαταστάσεων και μάλιστα οποιοδήποτε μεγέθους. Αν μάλιστα ληφθεί υπόψη και το ΕΧΠ Τουρισμού, απομένουν μόνο 11 νησιά (και η Κρήτη και Εύβοια), όπου θα μπορεί να εξεταστούν νέα αιολικά πάρκα.

Προφανώς, δεν μπορεί να υποστηριχθεί σοβαρά ότι σε κανένα άλλο από τα χιλιάδες νησιά, νησίδες και βραχονησίδες της πατρίδας μας μικρότερα των 300 τ.χλμ δεν υπάρχουν θέσεις που να πληρούν τα περιβαλλοντικά και χωροταξικά κριτήρια για την υποδοχή νέων αιολικών πάρκων. Με δεδομένη την ιδιαίτερη εθνική σημασία αυτών των περιοχών, είναι ακόμα πιο εκκωφαντική η απουσία εκτίμησης των επιπτώσεων που θα έχει ο προτεινόμενος αποκλεισμός¹⁰.

- Επομένως θα πρέπει **να διαγραφεί η παρ. 1.10 ή να μειωθεί σημαντικά το όριο των 300 τ.χλμ, σαφώς κάτω από τα 100 τ.χλμ.**

⁹ Στοιχεία για τη σχέση αιολικής ενέργειας και βιοποικιλότητας στην Ελλάδα, ΕΛΕΤΑΕΝ, 9 Μαρτίου 2023, <https://eletaen.gr/wind-natura/> Παραδειγματικά αναφέρεται ότι μεταξύ των περιοχών με υψόμετρο 500-1000 μ. μόλις το 12% αυτών έχει ταχύτητες ανέμου πάνω από 7 m/sec. Στα υψόμετρα 1500-2000 μ. το ποσοστό αυτό αυξάνει σε 45%.

¹⁰ Δυστυχώς, αυτή η εθνική διάσταση έχει αγνοηθεί από πλήθος θεσμικών ρυθμίσεων τα τελευταία χρόνια. Η Ελλάδα τείνει να αποκλείσει κάθε οικονομική και αναπτυξιακή δραστηριότητα από τεράστιες εκτάσεις των νησιών και τις βραχονησίδες, θεσπίζοντας αβασάνιστα ΖΕΠ, ΖΑΠΦ και ΖΠΦ ή εκπονώντας πρόχειρες ΕΠΜ. Η σημασία των θεμάτων αυτών, επιβάλλει την ενεργό εμπλοκή του Υπουργείου Εξωτερικών και του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας.

- Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να εξαιρεθούν από τις περιοχές αποκλεισμού νησιά στα οποία προβλέπονται έργα διασύνδεσης με το ΕΣΜΗΕ, σύμφωνα με τα εγκεκριμένα Δεκαετή Προγράμματα Ανάπτυξης (ΔΠΑ) του ΑΔΜΗΕ.

Ιδίως δε, για τις περιπτώσεις ΜΔΝ, τα έργα διασύνδεσης των οποίων έχουν περάσει σε φάση υλοποίησης από τους αρμόδιους διαχειριστές (έργα ΦΑΣΗΣ Α), ο αποκλεισμός χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων θα επιφέρει ανεπανόρθωτη βλάβη στην βιωσιμότητα και άρα την υλοποίηση των στρατηγικών αυτών έργων.

Παρ. 1.12

Στην παρ. 1.12 περιλαμβάνονται ως ζώνη αποκλεισμού τα θεματικά πάρκα. Η διατύπωση είναι ασαφής. Πρέπει κατ' ελάχιστον να προσδιοριστεί ποιες είναι οι βάσεις δεδομένων όπου καταγράφονται τα θεματικά πάρκα και ποιος είναι ο φορέας που τα θεσπίζει. Πρέπει επίσης να διευκρινισθεί ότι ζώνη αποκλεισμού είναι το κάθε φορά προστατευτέο αντικείμενο που πρέπει να είναι γεωγραφικά προσδιορισμένο. Για παράδειγμα, αν υποθεθεί ότι τα Γεωπάρκα εμπίπτουν στην κατηγορία των θεματικών πάρκων (κάτι που είναι ασαφές), τότε ζώνη αποκλεισμού πρέπει να αποτελούν οι Γεωτόποι, οι οποίοι συνιστούν το προστατευτέο αντικείμενο των Γεωπάρκων και όχι η ευρύτερη περιοχή οριοθέτησης των Γεωτόπων, δηλαδή τα Γεωπάρκα.

Ομοίως ασαφής είναι ο όρο «τουριστικοί λιμένες» και πρέπει να προσδιοριστεί συγκεκριμένα ποιοι είναι αυτοί και πού καταγράφονται.

Παρ. 1.13

Πρόκειται για ασαφή διατύπωση. Πρέπει να προσδιοριστούν συγκεκριμένα:

- ποιες ακριβώς είναι οι κατηγορίες υψηλής τουριστικής ανάπτυξης με την ονομασία που καθιερώνει το ΕΧΠ Τουρισμού. Κατά την κατανόησή μας αυτές είναι οι «Περιοχές Ελεγχόμενης Ανάπτυξης – Κατηγορία Α» του ΕΧΠ Τουρισμού.
- ποια είναι, ονομαστικά και εξαντλητικά, τα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του ΕΧΠ Τουρισμού

Εδάφιο περί συνοδών έργων

Όλες οι ζώνες αποκλεισμού, πλην ορισμένων, αποτελούν κατά το σχέδιο ΕΧΠ ζώνες αποκλεισμού και για τα συνοδά έργα. Ο περιορισμός αυτός:

- Είναι **ανισότιμος** και **άδικος**. Μια οδοποιία ή ένα ηλεκτρικό δίκτυο θα μπορούν να εγκαθίστανται στις ζώνες αυτές αν αποτελούν αυτόνομα – ανεξάρτητα έργα, αλλά όχι αν εξυπηρετούν μια εγκατάσταση ΑΠΕ, παρόλο που πρόκειται για ίδιας φύσης έργα. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε το οξύμωρο να επιτρέπεται η κατασκευή ενός ηλεκτρικού δικτύου που πιθανόν να εξυπηρετήσει ένα τυροκομείο ή ένα μαντρί και να απαγορεύεται

το ίδιο ηλεκτρικό δίκτυο αν πρόκειται να εξυπηρετήσει ένα έργο «υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος» όπως ένα αιολικό πάρκο.

- Είναι **παράλογος**. Για παράδειγμα, όταν αναπτυχθούν Υπεράκτια Αιολικά Πάρκα εκεί που επιτρέπει το ΕΧΠ, ο ΑΔΜΗΕ δεν θα μπορεί να εγκαταστήσει χερσαίο κεντρικό υποσταθμό για τη σύνδεσή τους στη γειτονική βραχονησίδα ή το γειτονικό νησί αν είναι μικρότερο των 300 τ.χλμ. και θα πρέπει να κατασκευαστεί θαλάσσιος υποσταθμός με πολλαπλάσιο κόστος και υψηλότερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα.
- Είναι **ασαφής**. Η προτεινόμενη διάταξη περιέχει τη φράση «*Τυχόν παρέκκλιση από τις περιοχές αποκλεισμού, εφ' όσον έχει προβλεφθεί ειδικότερη επιφύλαξη, πρέπει να τεκμηριώνεται επαρκώς στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής εκτίμησης*». Πρέπει να διευκρινισθεί:
 - Αν η τυχόν παρέκκλιση αφορά μόνο τα συνοδευτικά έργα ή και τις ανεμογεννήτριες
 - Ποιες είναι οι ειδικότερες επιφυλάξεις και από πού πρέπει να έχουν προβλεφθεί. Πρέπει να έχουν προβλεφθεί από το ίδιο το ΕΧΠ ή από άλλα θεσμικά κείμενα και ποια;
- Συνοψίζοντας, πρέπει τα συνοδά έργα να εξαιρούνται από τους περιορισμούς του ΕΧΠ, κατ' ελάχιστον όταν η χωροθέτησή τους επιτρέπεται ήδη από την ισχύουσα νομοθεσία.

Παρ. 5.β

Οι αποστάσεις από γειτνιάζουσες χρήσεις αφορούν τις αιολικές εγκαταστάσεις. Δηλαδή, κατά τον ορισμό, τις ανεμογεννήτριες και τις πλατείες. Αυτό δεν είναι λογικό.

Όλες οι αποστάσεις πρέπει να μετρούνται από το κέντρο του πυλώνα της ανεμογεννήτριας και πρέπει να υπάρξει σχετική προσθήκη εδώ όπως και στο Παράρτημα II.

Ενιαία γεωχωρική βάση και εφαρμογή των κριτηρίων

Για να λειτουργήσει πραγματικά το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ, θα πρέπει να περιλάβει δημόσια γεωχωρική βάση που να αποτυπώνει με σαφήνεια και συγκεκριμένα **όλες τις περιοχές αποκλεισμού**, το χρόνο θέσπισής τους όπως και τις βάσεις δεδομένων από όπου θα αντλούνται όλες οι πληροφορίες για την εφαρμογή του ΕΧΠ ΑΠΕ. Η γεωχωρική βάση θα πρέπει να είναι διαρκώς επικαιροποιημένη και επαρκώς λεπτομερής.

Χωρίς ένα τέτοιο εργαλείο, θα δημιουργούνται συνεχώς καθυστερήσεις, αβεβαιότητα και διοικητικές συγκρούσεις. Κυρίως, η συνεπακόλουθη ασάφεια θα επιτρέπει σε κάθε κακόπιστο τρίτο να αμφισβητεί τη διαδικασία. Οι καθαροί κανόνες και η γεωχωρική σαφήνεια είναι βασικές προϋποθέσεις για την ασφάλεια δικαίου.

Κρίσιμος χρόνος για τη διαπίστωση των περιοχών και παραγόντων αποκλεισμού και ασυμβατότητας

Θα πρέπει να υπάρξει ρητή διάταξη που να διευκρινίζει ότι:

«Για την σύνταξη της ΜΠΕ και της ΕΟΑ ενός αιολικού πάρκου και την αξιολόγησή τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες λαμβάνονται υπόψη αποκλειστικά περιοχές αποκλεισμού και ζώνες ασυμβατότητας του άρ. 5 και χρήσεις γης, δραστηριότητες, τεχνικές και λουιές υποδομές, κτίρια κλπ. και σημεία ενδιαφέροντος των Παραρτημάτων II και III, που είχαν νομίμως θεσπισθεί, αδειοδοτηθεί οριστικά ή υφίσταντο κατά το χρόνο έκδοσης της οικείας Βεβαίωσης Παραγωγού ή Βεβαίωσης Παραγωγού Ειδικού Έργου, και δεν λαμβάνονται υπόψη εφόσον θεσπίστηκαν ή δημιουργήθηκαν σε μεταγενέστερο χρόνο».

Άρθρο 2, παρ. 13-14 - άρθρο 5, παρ. 6 – άρθρο 6 | Φέρουσα ικανότητα

A] Με το υπό διαβούλευση ΕΧΠ αλλάζει η μεθοδολογία υπολογισμού της φέρουσας ικανότητας. Δεδομένου ότι η προηγούμενη μεθοδολογία έχει εφαρμοσθεί για σχεδόν δύο δεκαετίες, δεν είναι σαφείς οι λόγοι που επιβάλλουν την αλλαγή. Στη ΣΜΠΕ και τα υποστηρικτικά κείμενα δεν υπάρχει κάποια αξιολόγηση της εφαρμοζόμενης έως σήμερα μεθοδολογίας από την οποία να τεκμηριώνεται η ανάγκη αλλαγής της, τα σημεία της που πρέπει να διορθωθούν και πώς αυτά διορθώνονται με τη νέα πρόταση. Επίσης, δεν υπάρχει ποσοτική εκτίμηση της επίπτωσης από την προτεινόμενη αλλαγή στις διάφορες περιοχές αναφοράς. Όλα αυτά είναι σημαντικά για την αξιολόγηση της πρότασης.

Σε κάθε περίπτωση το πλέγμα των διατάξεων για τη φέρουσα ικανότητα δεν έχει επαρκή επεξεργασία και απαιτεί περισσότερη διαβούλευση και εργασία για την εξειδίκευση και την αποσαφήνισή τους, άλλως θα δημιουργηθούν πολλά προβλήματα εφαρμογής και ερμηνείας. Σε αυτή την απαιτούμενη εργασία πρέπει οπωσδήποτε να συμμετάσχει η ΡΑΕΕΥ που πρώτη θα εφαρμόσει τις σχετικές διαδικασίες και η ΕΛΕΤΑΕΝ.

Ενδεικτικά αναφέρονται τα ακόλουθα: Κατά την παρ. 6 του άρ. 5, για την τροποποίηση μιας Βεβαίωσης Παραγωγού υπολογίζεται η φέρουσα ικανότητα. Κατανοούμε ότι η διάταξη εννοεί ότι επανυπολογίζεται η υπολειπόμενη φέρουσα ικανότητα της Δημοτικής Ενότητας με βάση την πρόσθετη ή μειωμένη κάλυψη του συγκεκριμένου έργου που προκύπτει εκ της τροποποίησης. Είτε είναι ορθή η κατανόησή μας είτε όχι, θα πρέπει το κείμενο να αποσαφηνιστεί.

Περαιτέρω, δεν είναι σαφές με ποια μεθοδολογία θα υπολογιστεί η νέα κάλυψη που προκαλεί το συγκεκριμένο έργο, εκ της αιτούμενης τροποποίησης. Πιθανολογούμε ότι αν πρόκειται για έργο που εμπίπτει στις μεταβατικές διατάξεις του Άρθρου Δεύτερου και επομένως δεν καταλαμβάνεται από τις διατάξεις του νέου ΕΧΠ, ο υπολογισμός θα γίνει με την παλαιά μεθοδολογία άλλως θα γίνει με τη νέα. Στη δεύτερη περίπτωση, δεν είναι σαφές αν ο υπολογισμός θα αφορά μόνο το τροποποιούμενο μέρος ή το σύνολο του έργου.

Το ίδιο ερώτημα ισχύει για τις περιπτώσεις i), ii) και iii) της παρ. 6. Δεν είναι επίσης σαφές γιατί η περίπτωση iii) δεν αντικρίζει στις μεταβατικές διατάξεις και τι γίνεται στην περίπτωση που υπάρχει ασυμβατότητα μεταξύ τους. Δεν είναι επίσης σαφές τι γίνεται σε περίπτωση που υπάρχει μείωση της κάλυψης και άρα αύξηση της υπολειπόμενης φέρουσας ικανότητας μιας Δημοτικής Ενότητας από τροποποίηση Βεβαίωσης Παραγωγού που αφορά αύξηση της εγκατεστημένης ισχύος πάνω από 10%.

B] Με την παρ. 2 του άρ. 6 επιχειρείται να εισαχθεί ένας ελάχιστος βαθμός ευελιξίας. Κατ' αρχάς επισημαίνουμε ότι -προφανώς από λάθος- έχουν παραμείνει στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «*συνιστάται να προβλεφθεί η δυνατότητα*» που μάλλον έχουν μεταφερθεί αυτούσιες από την ΣΜΠΕ.

Κυρίως όμως επισημαίνουμε ότι επειδή το ρυθμιζόμενο είναι υπερτοπικό θέμα, θα πρέπει να δοθεί η δυνατότητα να αποφασίζει επ' αυτού και η Περιφέρεια. Προτείνουμε λοιπόν τη διατύπωση ως εξής:

«2. Κατά την εκπόνηση του Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδιασμού ή/και του υποκείμενου πολεοδομικού σχεδιασμού Α' επιπέδου, ~~συνιστάται να προβλεφθεί η δυνατότητα~~, επιτρέπεται κατόπιν συμφωνίας των οικείων ΟΤΑ Α' βαθμού ή εναλλακτικά κατόπιν απόφασης της οικείας Περιφέρειας: (...).»

Γ] Προτείνουμε την αύξηση της φέρουσας ικανότητας στις Περιοχές Καταλληλότητας, σε ποσοστά κάλυψης εδάφους 10,4% (προκειμένου για τις Π.Α.Π.) και 7,5% (προκειμένου για τις Π.Α.Κ.).

Άρθρο 28 | Κατευθύνσεις για τον υποκείμενο σχεδιασμό

Το άρθρο 28 είναι εξόχως προβληματικό και αντίθετο στο άρ. 9 του ν. 3851/2010. Δια του άρ. 28 το ίδιο το ΕΧΠ παρέχει την ανεπίτρεπτη δυνατότητα στα υποκείμενα σχέδια να αλλοιώνουν ουσιωδώς τις κατευθύνσεις του και έτσι διασπά και υπονομεύει τη συνεκτικότητα του υποκείμενου σχεδιασμού με τον υπερκείμενο. Πράττει δηλαδή ευθέως αντίθετα προς την επιστημονική λογική και τη νομοθεσία αλλά και την υπ' αριθμ. 291/2021 απόφαση του Ε' Τμήματος του ΣτΕ (σκέψη 12).

Η ιεράρχηση μεταξύ των επιμέρους πλαισίων θα πρέπει να είναι ρητή, προκειμένου να αποφεύγονται αποκλίνουσες ερμηνείες και συγκρούσεις κατά την εφαρμογή τους, καθώς είναι προβληματικό και προκαλεί ανεπίτρεπτη αβεβαιότητα να αφήνεται στα υποκείμενα σχέδια η δυνατότητα εισαγωγής πρόσθετων ή αυστηρότερων περιορισμών που αλλοιώνουν ουσιωδώς τις κατευθύνσεις του ΕΧΠ-ΑΠΕ.

Απαιτείται λοιπόν το νέο ΕΧΠ:

- να περιλάβει πιο **ρητή πρόβλεψη** ότι υποκείμενα χωροταξικά ή πολεοδομικά σχέδια ή άλλα ανάλογα σχέδια ή μελέτες που ρυθμίζουν χρήσεις γης δεν θα δύνανται να εισάγουν πρόσθετους περιορισμούς ή αποκλεισμούς για έργα ΑΠΕ πέραν όσων προβλέπονται από το υπερκείμενο Ειδικό Πλαίσιο (Εθνικού επιπέδου) και την εθνική νομοθεσία.
- **να μην εκχωρεί αρμοδιότητα** για ρυθμίσεις στα υποκείμενα πλαίσια το ίδιο το ΕΧΠ-ΑΠΕ, προς αποφυγή συγκρούσεων κατά την αδειοδοτική διαδικασία.
- **να εισάγει διευκρινιστική διάταξη** με το ακόλουθο περιεχόμενο (σύμφωνα και με την παρ. 3 του άρ. 9 του ν. 3851/2010):

«α. Για την εγκατάσταση σταθμών ΑΠΕ λαμβάνονται υπόψη μόνο εγκεκριμένα χωροταξικά, πολεοδομικά, ρυθμιστικά ή άλλα σχέδια χρήσεων γης και εγκεκριμένες μελέτες που εναρμονίζονται προς το παρόν Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο και επιπλέον τεκμηριώνουν επαρκώς ότι έχουν λάβει μέριμνα και έχουν διασφαλίσει τη μέγιστη αξιοποίηση του διαθέσιμου δυναμικού ΑΠΕ. Αν δεν υπάρχουν τέτοια σχέδια, η έγκριση εγκατάστασης σταθμών ΑΠΕ γίνεται με απευθείας εφαρμογή των κατευθύνσεων του παρόντος.

β. Στην ομάδα μελέτης για την σύνταξη των πλαισίων και σχεδίων που αναφέρονται στην προηγούμενη περίπτωση μετέχουν υποχρεωτικά επιστήμονες με εμπειρία στην ανάπτυξη έργων ΑΠΕ.

γ. Στις περιπτώσεις ήδη θεσμοθετημένων ΠΧΠ, ρυθμιστικών σχεδίων, γενικών πολεοδομικών σχεδίων, ζωνών οικιστικού ελέγχου ή άλλων σχεδίων χρήσεως γης, το περιεχόμενο των οποίων δεν καλύπτει επαρκώς τις κατευθύνσεις του παρόντος ή δεν τεκμηριώνουν επαρκώς ότι έχουν λάβει μέριμνα και ότι έχουν διασφαλίσει τη μέγιστη αξιοποίηση του διαθέσιμου δυναμικού ΑΠΕ, και μέχρι την εναρμόνισή τους, η χωροθέτηση των έργων ΑΠΕ γίνεται με άμεση και αποκλειστική εφαρμογή των κατευθύνσεων του παρόντος».

- **να διαγραφούν ιδίως το δεύτερο εδάφιο και το τρίτο εδάφιο της παρ. 5.1**, διότι επιτρέπουν (πιο σαφώς από τις υπόλοιπες διατυπώσεις του άρ. 28) ο πολεοδομικός σχεδιασμός α' επιπέδου να αποκλίνει ουσιωδώς από το ΕΧΠ. Ειδικά το τρίτο εδάφιο συνιστά ανούσιο ευφυολόγημα διότι επιτρέπει να επιλέγονται ως επιτρεπτές θέσεις αυτές που δεν διαθέτουν αξιοποιήσιμο αιολικό δυναμικό και έτσι να τηρείται τυπικά το εδάφιο αυτό ενώ θα παραβιάζεται η ουσία.

Παράρτημα II του υπό διαβούλευση ΕΧΠ ΑΠΕ

II.A.1: Αποστάσεις αιολικών εγκαταστάσεων

1. Θα πρέπει στο τέλος του Πίνακα να προστεθεί μια ακόμα σημείωση που να διευκρινίζει ότι όλες οι αποστάσεις που αναφέρονται στο ΕΧΠ, περιλαμβανομένου του Παραρτήματος II, μετρούνται από το κέντρο του πυλώνα της ανεμογεννήτριας.

Αυτό θα επιλύσει αρκετά προβλήματα εφαρμογής που έχουν εμφανιστεί έως σήμερα.

2. Είναι πολύ σημαντικό να οριστεί ότι η εξέταση των κριτηρίων συμβατότητας με το ΕΧΠ ΑΠΕ λαμβάνει υπόψη της τα δεδομένα που υπάρχουν κατά το χρόνο έκδοσης της Άδειας Παραγωγής ή Βεβαίωσης Παραγωγού ή Βεβαίωσης Παραγωγού Ειδικού Έργου. Δεν γίνεται μια ΜΠΕ να έχει υποβληθεί και διαβιβαστεί στις γνωμοδοτούσες υπηρεσίες και ενώ φτάνει να εξεταστεί ως προς τη συμβατότητα με το ΕΧΠ μήνες μετά, να έχουν προκύψει τότε π.χ. νέες μεμονωμένες τουριστικές μονάδες ή νέα νομίμως υφιστάμενη μεμονωμένη κατοικία (με άδειες τους εκδόθηκαν εκ των υστέρων) που να οδηγούν σε ανατροπή όλου του σχεδιασμού της ΜΠΕ.

II.A.1.A: Αποστάσεις για τη διασφάλιση της λειτουργικότητας και απόδοσης των αιολικών εγκαταστάσεων

1. Δεν είναι κατανοητό γιατί τα αιολικά με ισχύ άνω το 10MW αντιμετωπίζονται δυσμενέστερα από τα μικρότερα έργα. Θα πρέπει και σε αυτά, η μέγιστη απόσταση από υφιστάμενη οδό να γίνει 20 χλμ. (από 15)
2. Για τις αποστάσεις μεταξύ ανεμογεννητριών και από τα όρια του πολυγώνου: θα πρέπει να διαγραφεί τελείως η σχετική πρόβλεψη, διότι αφορά καθαρά τεχνικό θέμα. Επισημαίνεται επιπλέον ότι οι διατάξεις στις οποίες παραπέμπει το ΕΧΠ, ήτοι ν.4685/2020, άρ. 13 (παρ. 1) και ν. 4951/2022, άρ. 21 (παρ. 1) τελούν υπό την επιφύλαξη του ΕΧΠ ΑΠΕ. Αυτή η «κυκλικότητα» θα δημιουργήσει σύγχυση.

II.A.1.B: Περιοχές περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος

1. Πρέπει να διαγραφεί η παραπομπή σε εγκεκριμένη ΕΠΜ (βλ. Παράρτημα Ε2 του παρόντος)
2. Πρέπει να διαγραφεί η ελάχιστη απόσταση 500 μ. από ΖΑΠΦ και ΖΠΦ καθώς οι σχετικοί όροι προστασίας έχουν ήδη καθορισθεί από τα θεσμικά κείμενα κήρυξης και προφανώς οι θεσπισθείσες ΖΑΠΦ και ΖΠΦ υπερκαλύπτουν το αναγκαίο χώρο για την προστασία του αντικειμένου.
3. Πρέπει να διαγραφεί η ελάχιστη απόσταση 500 μ. από Πυρήνες κλπ., υγροτόπους RAMSAR και οικοτόπους προτεραιότητας. Πρόκειται για ατεκμηρίωτη απαίτηση, πάρα πολύ μεγάλη απόσταση, που δεν προσφέρει τίποτα στην προστασία παρά μόνο δρα τιμωρητικά ενάντια στην αιολική ενέργεια.

4. Παρατηρούνται συχνά αποκλίσεις μεταξύ των επιτρεπόμενων χρήσεων γης που προτείνονται από την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) για τις περιοχές Natura 2000 και των χρήσεων που προβλέπονται στο ΠΔ 59/2018. Να διευκρινιστεί ποιο καθεστώς υπερισχύει σε περιπτώσεις όπου μία χρήση επιτρέπεται από την ΕΠΜ αλλά δεν επιτρέπεται από το ΠΔ 59/2018.

II.A.1.Γ: Περιοχές και στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς

1. Η διατύπωση της υποσημείωσης είναι όλως ασαφής. Συγκεκριμένα ορίζεται: «*Η αναφερόμενη απόσταση δεν λαμβάνεται υπόψη στην περίπτωση που η εγκατάσταση δεν είναι ορατή*». Όμως δεν είναι σαφές αν ορατό πρέπει να είναι το σύνολο της εγκατάστασης (που κατά τον ορισμό είναι οι ανεμογεννήτριες και οι πλατείες τους) ή αρκεί ένα μέρος αυτής και ποιο. Και αν αρκεί μέρος, δεν είναι σαφές αν αυτό μπορεί να είναι κινούμενο, οπότε μπορεί να μην είναι συνεχώς ορατό. Στην ΣΜΠΕ ή τα συνοδευτικά κείμενα δεν ανευρέθηκε αξιολόγηση της έως τώρα υφιστάμενης διατύπωσης ούτε τεκμηρίωση γιατί πρέπει να αλλάξει και μάλιστα κατά τόσο ασαφή τρόπο.

- Θα πρέπει να επανέλθει η έως σήμερα διατύπωση: «*Η αναφερόμενη απόσταση δεν λαμβάνεται υπόψη στην περίπτωση που η άτρακτος της Ανεμογεννήτριας δεν είναι ορατή*».

Έτσι θα αρθεί επιπλέον η ασυνέπεια με το Παράρτημα III του υπό διαβούλευση ΕΧΠ που ορθώς καθορίζει ότι για την εκτίμηση επίπτωσης στο τοπίο λαμβάνονται υπόψη οι ανεμογεννήτριες των οποίων η άτρακτος έχει οπτική επαφή με το σημείο ενδιαφέροντος.

2. Απαιτείται **σαφής κατηγοριοποίηση των αρχαιολογικών χώρων για τις ανάγκες του ΕΧΠ-ΑΠΕ, καθώς και καθορισμός των ελάχιστων επιτρεπόμενων αποστάσεων ανεμογεννητριών από κάθε κατηγορία.**

Για παράδειγμα, η αναφορά της περίπτωσης 1 σε «*μνημεία μείζονος σημασίας*» που πρέπει να διευκρινισθεί ώστε να αφορά αποκλειστικά κηρυγμένα και επίσημα οριοθετημένα μνημεία.

Η διατύπωση της περίπτωσης 3, που επαναλαμβάνει τη διατύπωση του ισχύοντος ΕΧΠ-ΑΠΕ, δηλαδή αυτή που αφορά τα «*Κηρυγμένα πολιτιστικά μνημεία και ιστορικούς τόπους*» έχει οδηγήσει στην εσφαλμένη εφαρμογή της ζώνης προστασίας 7d σε όλους τους αρχαιολογικούς χώρους, υπό την έννοια του πολιτιστικού μνημείου. Αυτό όμως έρχεται σε αντίθεση με το πνεύμα και το γράμμα της αρχαιολογικής νομοθεσίας, η οποία καθορίζει συγκεκριμένες κατηγορίες αρχαιολογικών χώρων στις οποίες εφαρμόζεται μία αυστηρά προσδιορισμένη Ζώνη Προστασίας, και άλλες περιπτώσεις στις οποίες οι επιτρεπόμενες χρήσεις και η απόσταση ασφαλείας (ζώνη προστασίας) είναι αντικείμενο γνωμοδότησης των Υπηρεσιών του ΥΠΠΟΑ.

Θα πρέπει να καθορισθεί συγκεκριμένα η βάση δεδομένων ή γενικά η πηγή όπου είναι καταγεγραμμένα τα κηρυγμένα πολιτιστικά μνημεία και ιστορικοί τόποι.

- Θα πρέπει επίσης να αποσαφηνιστεί ρητά ότι η **απαίτηση τήρησης της απόστασης των 7d αφορά αποκλειστικά κηρυγμένα αρχαιολογικά μνημεία, ενώ για μη**

κηρυγμένα μνημεία ή αρχαιολογικά ευρήματα δεν εφαρμόζεται αυτοτελής οριζόντια απόσταση αποκλεισμού.

II.A.1.Δ: Οικιστικές δραστηριότητες

1. Θα πρέπει και εδώ να επανέλθει η έως σήμερα διατύπωση: *«Η αναφερόμενη απόσταση δεν λαμβάνεται υπόψη στην περίπτωση που η άτρακτος της Ανεμογεννήτριας δεν είναι ορατή».*
2. Όπου αναφέρεται «όριο του οικισμού» θα πρέπει να γραφεί **«όριο του οικισμού που έχει θεσπισθεί με ΠΔ».** Οριοθετήσεις οικισμών πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μόνο αν έχουν γίνει με Π.Δ., διότι οι άλλες είναι ακυρώσιμες.
3. Η **έννοια της τελευταίας κατοικίας** ως σημείο έναρξης μέτρησης απόστασης είναι άκρως πιθανό να προκαλέσει σύγχυση στις περιπτώσεις μη οριοθετημένων οικισμών, καθώς υπάρχει πλήθος περιπτώσεων σχετικών οικισμών με διάσπαρτες κατοικίες (π.χ. Μάνη, Κυκλάδες), όπου ο προσδιορισμός της **«τελευταίας κατοικίας»** είναι μάλλον αδύνατος.
4. Η αναφορά στις **«διαμορφωμένες περιοχές Β κατοικίας»** είναι ασαφής. Πρέπει προσδιορίζεται πώς αναγνωρίζονται αυτές οι περιοχές ή και ποιος τις αναγνωρίζει.
5. Μεμονωμένη κατοικία (νομίμως υφιστάμενη): Η διατύπωση υπάρχει ήδη στο υφιστάμενο ΕΧΠ ΑΠΕ και έχει καταγραφεί αρνητική εμπειρία από περιπτώσεις παράνομων αγροικιών (ακόμη και σε περιοχές χωρίς πρόσβαση) όπου καλείται ο μελετητής να αποδείξει ότι η εν λόγω κατοικία πλησίον ενός αιολικού πάρκου δεν είναι νομίμως υφιστάμενη. Για τον λόγο αυτό προτείνεται να ενταχθεί σαφής πρόβλεψη περί διάθεσης απαιτούμενων στοιχείων από τις κατά τόπους Υπηρεσίες Δόμησης ως ακολούθως:

«Μεμονωμένη κατοικία (νομίμως υφιστάμενη). Για την διαπίστωση ή μη της νομιμότητας της εκάστοτε κατοικίας, ο κάτοχος της Βεβαίωσης Παραγωγού/Βεβαίωσης Ειδικού Έργου αιτείται σχετική ενημέρωση από την οικεία Υπηρεσία Δόμησης, η οποία υποχρεούται να παρέχει αμελλητί τις σχετικές πληροφορίες στον ενδιαφερόμενο».

II.A.1.Ε: Αναπτυξιακές ζώνες και δραστηριότητες

1. Πρέπει να διαγραφεί η διατύπωση **«κλπ.»** από το 4ο σημείο (ΠΟΤΑ κλπ.) διότι προσδίδει μη αποδεκτή ασάφεια σε θεσμικό κείμενο.
2. Τόσο στο ισχύον Ειδικό Χωροταξικό ΑΠΕ όσο και στο υπό διαβούλευση Σχέδιο ΕΧΠ, υφίστανται (ή και εισάγονται) σημεία ενδιαφέροντος όπως: **«σύνθετα τουριστικά καταλύματα»**, **«Περιοχές στις οποίες προβλέπεται από τον πολεοδομικό σχεδιασμό η ανάπτυξη χρήσεων τουρισμού – αναψυχής»**, **«Μεμονωμένες τουριστικές μονάδες, δυναμικότητας 150 κλινών»** κλπ. Αναλόγως στο Παράρτημα III αναφέρονται διαφορετικοί όροι όπως **«διαμορφωμένη τουριστική περιοχή»**, **«ειδικές τουριστικές υποδομές»**. κλπ.

- Είναι πολύ σημαντικό πλέον να οριστούν με απόλυτη σαφήνεια αυτές οι περιοχές, να προσδιοριστεί για την κάθε μια από αυτές από ποια βάση δεδομένων προκύπτουν και μπορούν να αντληθούν και γενικότερα να υπάρχει μια σαφέστατη επεξήγηση καθώς όλη αυτή η ασάφεια δίνει προφάσεις για λόγους ακύρωσης ΑΕΠΟ, λόγω δήθεν μη συμβατότητας με το Ειδικό Χωροταξικό ΑΠΕ. Για παράδειγμα θα πρέπει να αναφέρεται «Οικισμοί, σύμφωνα με τον σχετικό κατάλογο της ΕΛΣΤΑΤ», «Ιερές Μονές, σύμφωνα με τους σχετικούς καταλόγους της εκάστοτε Μητρόπολης», «Σύνθετα τουριστικά καταλύματα, σύμφωνα με σχετικό κατάλογο που αναρτά το Υπουργείο Τουρισμού στην ιστοσελίδα του» κλπ.
3. Επίσης δεν πρέπει να προστίθενται στις περιοχές ενδιαφέροντος οι «Περιοχές στις οποίες προβλέπεται από τον πολεοδομικό σχεδιασμό η ανάπτυξη χρήσεων τουρισμού – αναψυχής», διότι δίνει την προδήλως ανεπίτρεπτη εξουσία σε Τοπικά Χωροταξικά Πλαίσια, θεσμοθετώντας σχετικές περιοχές «τουρισμού-αναψυχής» να δημιουργήσουν και ζώνες αποκλεισμού έργων ΑΣΠΗΕ.
4. «Λειτουργούσες επιφανειακά μεταλλευτικές - εξορυκτικές ζώνες και δραστηριότητες»
Θα πρέπει η διατύπωση να διορθωθεί σε «**Νομίμως λειτουργούσες επιφανειακά μεταλλευτικές - εξορυκτικές ζώνες και δραστηριότητες**»
Επιπροσθέτως πρέπει να γίνεται και εδώ σχετική παραπομπή σε δημοσιευμένο κατάλογο επίσημου φορέα (π.χ. Γενική Διεύθυνση Ορυκτών Πρώτων Υλών του ΥΠΕΝ) από όπου θα αντλούνται τα εν λόγω δεδομένα μεταλλευτικών-εξορυκτικών ζωνών και δραστηριοτήτων.
5. «Μεμονωμένες τουριστικές μονάδες, δυναμικότητας 150 κλινών τουλάχιστον» και «Μεμονωμένες τουριστικές μονάδες, δυναμικότητας μικρότερης των 150 κλινών»
Δεδομένου ότι πλέον υπάρχει έντονα το φαινόμενο Airbnb αλλά και η ενοικίαση σπιτιών ως τουριστικά καταλύματα μέσα από διάφορες ηλεκτρονικές πλατφόρμες είναι ιδιαίτερος κρίσιμο **να προσδιοριστεί η επίσημη πηγή – κατάλογος των εν λόγω μεμονωμένων τουριστικών μονάδων** (π.χ. βάση δεδομένων του Υπουργείου Τουρισμού ή του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδος).
Πρέπει επίσης να διευκρινισθεί ρητά ότι **στις μεμονωμένες τουριστικές μονάδες δεν περιλαμβάνονται τα Airbnb** διότι διαφορετικά θα ανοίξει μια απίθανη «βιομηχανία» όπου ακόμα και χαμοκέλες ή κοτέσια θα διατίθενται δήθεν, για Airbnb προκειμένου να λάβει επίφαση νομιμότητας κάθε άρνηση ενάντια σε αιολικό πάρκο.

II.A.1.ΣΤ: Δίκτυα τεχνικής υποδομής και ειδικές χρήσεις

«Οδικό δίκτυο, σιδηροδρομικές γραμμές, αγωγοί ενέργειας κ.λπ. - Σύμφωνα με το σχετικό θεσμικό πλαίσιο (ν. 4951/2022, ά. 21)»

Για την αποφυγή σύγχυσης θα πρέπει η ανωτέρω αναφορά να αντικατασταθεί πλήρως με ό,τι ακριβώς αναφέρεται στο άρ. 21 του ν. 4951/2022 δηλ. **να γραφεί «Κατάστρωμα εθνικών ή επαρχιακών οδών, άξονας αγωγών πετρελαίου και φυσικού αερίου και σιδηροδρομικές γραμμές - Σύμφωνα με το σχετικό θεσμικό πλαίσιο (ν. 4951/2022, ά. 21)»**

Μεταβατικές & Τελικές διατάξεις

Α] Συνολική αξιολόγηση και πρόταση

Το υπό διαβούλευση σχέδιο δεν έχει κάνει αποδεκτή την πρόταση της ΕΛΕΤΑΕΝ για το όριο ωριμότητας πέραν του οποίου οι διατάξεις του δεν πρέπει να καταλαμβάνουν ένα υπό ανάπτυξη έργο¹¹. Ειδικότερα, στην παρ. 9 του Άρθρου Δεύτερου του σχεδίου ΚΥΑ έχει τεθεί αυθαίρετως η ημερομηνία 20.5.2026 ως η κρίσιμη πριν την οποία ένας φάκελος ΜΠΕ θα έπρεπε να έχει λάβει έγκριση τυπικής πληρότητας. Για λόγους ασφάλειας δικαίου και ισονομίας η κρίσιμη ημερομηνία **θα πρέπει να είναι η ημερομηνία θέσης σε ισχύ της ΚΥΑ**.

Περαιτέρω, υπογραμμίζεται ότι ακόμα και αυτή η -αυτονόητη- βελτίωση δεν συνιστά συμμόρφωση κατ' ουσίαν με τις αρχές της ασφάλειας δικαίου και ισονομίας, διότι από το χρόνο υποβολής της σχετικής πρότασής μας έχουν μεταβληθεί κατά επαχθή και απρόβλεπτο τρόπο οι συνθήκες. Συγκεκριμένα, το ΕΧΠ που παρουσιάστηκε:

- μεταβάλλει ουσιωδώς και αναπάντεχα την έννοια της Περιοχής Καταλληλότητας και
- περιέχει τόσους πολλούς αποκλεισμούς που δεν ήταν δυνατό να πιθανολογηθούν ως ενδεχόμενοι λίγους μήνες πριν.

Όμως το σύνολο των αλλαγών αυτών και οι μεταβατικές διατάξεις αποτελούν ένα ενιαίο νομικό και πραγματικό πλέγμα που αξιολογείται συνολικά.

Για παράδειγμα, σε ένα νέο ΕΧΠ με γενικά ηπιότερους ή ανάλογους με το υφιστάμενο ΕΧΠ περιορισμούς, θα μπορούσαν πιθανά να γίνουν ανεκτές πιο αυστηρές μεταβατικές διατάξεις. Όμως το συγκεκριμένο ΕΧΠ που τέθηκε σε διαβούλευση, δεδομένων των υπερβολών που περιέχει, και εφόσον αυτές διατηρηθούν σε μεγάλο βαθμό παρά τις αντίθετες προτάσεις μας, απαιτεί πιο ορθολογικές μεταβατικές διατάξεις που θα περιώζουν ένα ελάχιστο επίπεδο δικαιοσύνης και θα αποσοβούν από ξαφνικό θάνατο έναν, έστω και λίγο, μεγαλύτερο όγκο υπό ανάπτυξη έργων.

Για την διάρθρωση μιας τέτοιας δίκαιης πρότασης, οι διατάξεις του ΕΧΠ διακρίνονται στις εξής ομάδες:

Ομάδα I: Είναι οι διατάξεις που επιφέρουν ριζικές και επαχθείς μεταβολές στο υφιστάμενο πλαίσιο. Πρόκειται για τις εξής:

- **Άρθρο 4, παρ. 3** περί Περιοχών Καταλληλότητας
- **Άρθρο 5, παρ. 1.6, 1.9, 1.10 και 2** που περιλαμβάνουν τις πιο ακραίες και αυθαίρετες ζώνες αποκλεισμού (ΖΕΠ, υψόμετρο >1200 μ, νησιά <300 τ.χλμ., τις προστατευόμενες περιοχές της παρ. 3 του άρ. 18 του ν.1650/1986)

Ομάδα II: Όλες οι υπόλοιπες διατάξεις του ΕΧΠ

¹¹ Θέσεις και απόψεις για το Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο των ΑΠΕ, ΕΛΕΤΑΕΝ, 7 Ιανουαρίου 2026, <https://eletaen.gr/theseis-kai-apopseis-gia-eidiko-chorotaxiko-plaisio-ape/>

Με βάση την ανωτέρω διάκριση, **οι διατάξεις της Ομάδας Ι δεν πρέπει να καταλαμβάνουν έργα που διαθέτουν:**

α) Άδεια Παραγωγής ή

β) Βεβαίωση Παραγωγού που έχει προέλθει από μετατροπή Άδειας Παραγωγής ή

γ) Βεβαίωση Παραγωγού Ειδικού Έργου,

για τους εξής λόγους:

- Το άρθρο 4, παρ. 3 (Ομάδα Ι) περιέχει νέο ορισμό των Περιοχών Καταλληλότητας¹².

Ο έλεγχος του εάν ένα έργο εντάσσεται σε Περιοχή Καταλληλότητας γίνεται κατά το χρόνο έκδοσης της Άδειας Παραγωγής ή της Βεβαίωσης Παραγωγού Ειδικού Έργου. Επομένως, δεν επιτρέπεται ο έλεγχος αυτός να ξαναγίνει για έργα που έχουν περάσει αυτό το στάδιο. Τέτοιος επανέλεγχος που μπορεί να οδηγήσει σε ακύρωση του έργου, δεν δικαιολογείται από την αναδρομική αλλαγή του κανόνα.

- Οι παρ. 1.6, 1.9, 1.10 και 2 του άρ. 5 , περιέχουν νέες οριζόντιες ζώνες αποκλεισμού οι οποίες είναι διαφορετικής φύσης από τις υπόλοιπες.

Οι συγκεκριμένες ζώνες καταλαμβάνουν τεράστιες εκτάσεις, δεν βασίζονται σε δεδομένα και η ΣΜΠΕ δεν αποκλείει την ύπαρξη εντός αυτών συγκεκριμένων περιοχών που θα ήταν περιβαλλοντικά και χωροταξικά κατάλληλες να υποδεχθούν συγκεκριμένα έργα υπό συγκεκριμένους όρους, εάν τα έργα αυτά αξιολογούνταν και δεν υπόκειντο σε ξαφνικό θάνατο.

Η ξαφνική και αναδρομική εφαρμογή τους για έργα που έχουν φθάσει σε ικανό βαθμό ωριμότητας και έχουν αξιολογηθεί, παραβιάζει τις αρχές της δικαιοσύνης. Ενδεικτικά σημειώνεται ότι τα έργα αυτά έχουν αναλώσει σημαντικούς πόρους για μελέτες και μακροχρόνιες ανεμολογικές μετρήσεις, η δε ΡΑΕΕΥ έχει αξιολογήσει αναλυτικά την οικονομική βιωσιμότητά τους, της τραπεζική χρηματοδότηση και την επάρκεια και φερεγγυότητα του επενδυτή.

- Τέλος, όπως αναφέραμε, **τα έργα που διαθέτουν ΑΕΠΟ ή έχουν λάβει έγκριση τυπικής πληρότητας φακέλου ΜΠΕ κατά το χρόνο της θέσης σε ισχύ του νέου ΕΧΠ, δεν πρέπει να καταλαμβάνονται από τις διατάξεις του.** Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αποσαφηνιστεί ρητά ότι δεν καταλαμβάνονται από το νέο ΕΧΠ όλες οι μετέπειτα άδειες αυτών των έργων δηλ.:

- οι ΑΕΠΟ, άδεια εγκατάστασης, άδεια λειτουργία και οι επιμέρους εγκρίσεις μαζί με τις τροποποιήσεις τους (με τις ειδικότερες διευκρινίσεις που αναφέρονται στο επόμενο υποκεφάλαιο), τις ανανεώσεις τους, και τις άδειες για τη ριζική ανακαίνιση (repowering) ή τον επανασχεδιασμό και αδειοδότηση έργων εντός των ίδιων ευρύτερων πολυγώνων,
- όλες οι άδειες που έπονται του σταδίου ωριμότητας χάρη στο οποίο κρίθηκε ότι το έργο δεν καταλαμβάνεται από το νέο ΕΧΠ. Για αυτό, **είναι πολύ σημαντικό να περιληφθεί διάταξη με το ακόλουθο περιεχόμενο:**

¹² Έχει ήδη εξηγηθεί ανωτέρω γιατί ο ορισμός αυτός είναι επιστημονικά λανθασμένος.

- **«12. Οι παράγραφοι 1 έως και 7 εφαρμόζονται για τις αντίστοιχες άδειες και εγκρίσεις έργων που εμπίπτουν σε οποιαδήποτε από τις περιπτώσεις όλων των παραγράφων του Άρθρου Δεύτερου».**

Όμοια ακριβώς διάταξη πρέπει να υπάρξει και για ειδικώς αναφερόμενα ανωτέρω έργα¹³ που δεν πρέπει να καταλαμβάνονται από τις επαχθείς διατάξεις της Ομάδας Ι (Άρθρο 4, παρ. 3, Άρθρο 5, παρ. 1.6, 1.9, 1.10 και 2).

Επιπροσθέτως, επισημαίνουμε ακόλουθα:

1] Ειδική μεταβατική πρόβλεψη θα πρέπει να υπάρξει και για έργα για τα οποία έχει χορηγηθεί, κατόπιν νόμιμης διαδικασίας και κατ' εφαρμογή σχετικών οδηγιών ή απαιτήσεων της Διοίκησης, **παράταση για την εκπόνηση Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ)**. Στις περιπτώσεις αυτές, οι φορείς των έργων έχουν συμμορφωθεί με απαιτήσεις που τέθηκαν από τις ίδιες τις αρμόδιες υπηρεσίες. Συνεπώς, η υπαγωγή των έργων αυτών σε αξιολόγηση σύμφωνα με το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ, λόγω του χρόνου που μεσολάβησε εξαιτίας διοικητικών διαδικασιών ή παρατάσεων που δόθηκαν κατ' εντολή ή ανοχή της Διοίκησης, λόγω μη υποβολής πλήρους φακέλου ΜΠΕ έως τον κρίσιμο χρόνο που θα οριστεί, συνιστά αδικαιολόγητη διάκριση.

Σημειώνεται ότι στην περίπτωση αυτή εντάσσονται και έργα εκτός προστατευόμενων περιοχών, όπου ο φορέας του έργου δεν θα μπορούσε να γνωρίζει εκ των προτέρων ότι η Διοίκηση θα απαιτούσε ΕΟΑ.

2] Δεν πρέπει να καταλαμβάνονται από τις διατάξεις του νέου ΕΧΠ έργα που δεν μπορούν να ενταχθούν στις τελικές μεταβατικές διατάξεις του **εξαιτίας σφαλμάτων της διοίκησης**. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιων σφαλμάτων είναι η παραβίαση των προθεσμιών που θέτει ο νόμος στη Διοίκηση. Όπως μάλιστα μας έχουν ενημερώσει μέλη μας, υπάρχουν περιπτώσεις που η προθεσμία παραβιάστηκε εξαιτίας ρητής άρνησης της Διοίκησης να γνωμοδοτήσει εγκαίρως με επίκληση της επικείμενης θέσπισης του νέου ΕΧΠ! Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, τα έργα θα πρέπει να μπορούν να συνεχίσουν την αδειοδότηση με βάση τις προηγούμενες διατάξεις, ακόμα και αν η Βεβαίωση Παραγωγού ανακλήθηκε εξαιτίας της παράβασης της Διοίκησης.

B] Ειδικότερες προτάσεις

1. Θα πρέπει να προστεθεί νέα παράγραφος που να διευκρινίζει το εξής:

«11. Αιτήματα για έργα ριζικής ανανέωσης εξοπλισμού (repowering) ή έργα που αφορούν επανασχεδιασμό και αδειοδότηση έργων εντός των ευρύτερων πολυγώνων νομίμως λειτουργούντων κατά την έναρξη ισχύος της παρούσας αιολικών πάρκων, εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας».

¹³ Δηλαδή, τα έργα που διαθέτουν α) Άδεια Παραγωγής ή β) Βεβαίωση Παραγωγού που έχει προέλθει από μετατροπή Άδειας Παραγωγής ή γ) Βεβαίωση Παραγωγού Ειδικού Έργου.

Με τον τρόπο αυτό δεν τίθεται σε αβεβαιότητα η συνέχιση λειτουργίας έργων εντός θέσεων που έχουν ήδη φιλοξενήσει ανεμογεννήτριες επί δύο δεκαετίες και πλέον.

2. **Παρ. 3:** Στο δεύτερο εδάφιο πρέπει να προστεθούν και οι ανανεώσεις των αδειών εγκατάστασης διότι μπορεί στο μέλλον να προβλεφθεί ρητά τέτοια δυνατότητα από την ενεργειακή νομοθεσία ενώ ήδη σήμερα υφίστανται περιπτώσεις στη νομοθεσία και τη νομολογία παράτασης ή ανανέωσης μιας διοικητικής πράξης. Δηλ. πρέπει να γραφεί:

«Οι τροποποιήσεις και οι ανανεώσεις των αδειών εγκατάστασης και οι σχετικές άδειες λειτουργίας εκδίδονται ή ανανεώνονται, σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας».

3. Θα πρέπει να προστεθεί, όπως αναφέραμε, νέα παράγραφος που να διευκρινίζει το εξής:

«12. Οι παράγραφοι 1 έως και 7 εφαρμόζονται για τις αντίστοιχες άδειες και εγκρίσεις έργων που εμπίπτουν σε οποιαδήποτε από τις περιπτώσεις όλων των παραγράφων του Άρθρου Δεύτερου».

Με τον τρόπο αυτό διευκρινίζεται π.χ. ότι για μια ΑΕΠΟ που θα εκδοθεί κατά την παρ. 8 ή την παρ. 9, εφαρμόζονται όσα προβλέπονται στις παρ. 4 και 7.

4. Θα πρέπει να προστεθεί νέα παράγραφος που να διευκρινίζει:

«13. Αιτήματα για τροποποίηση Αδειών Παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ή Βεβαιώσεων Παραγωγού ή Βεβαιώσεων Ειδικών Έργων ή αδειών αποθήκευσης, που αφορούν έργα για τα οποία έχει υποβληθεί φάκελος ΜΠΕ στις αρμόδιες υπηρεσίες και έχει ληφθεί έγκριση τυπικής πληρότητας έως τη θέση σε ισχύ της παρούσας, εξετάζονται από τη ΡΑΕΕΥ σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας».

5. Θα πρέπει να προστεθεί παράγραφος που να διευκρινίζει:

«14. Τα ΤΧΣ, οι ΕΠΜ και γενικά όλα τα σχέδια ή μελέτες ρύθμισης χώρου ή προστασίας δεν επιτρέπεται να εισάγουν περιορισμούς και αποκλεισμούς επιπλέον αυτών που θεσπίζει το ΕΧΠ».

6. Θα πρέπει να προστεθεί παράγραφος που να καθορίζει:

«15. Έργα που δεν εμπίπτουν στις περιπτώσεις του Άρθρου Δεύτερου και επομένως συνεχίζουν την αδειοδότησή τους υπαγόμενα στις διατάξεις που εισάγει το παρόν ΕΧΠ μετά την έναρξη ισχύος τους, έχουν το δικαίωμα να αιτηθούν την ανάκληση της οικείας Άδειας Παραγωγής ή Βεβαίωσης Παραγωγού ή Βεβαίωσης Παραγωγού Ειδικού Έργου. Στην περίπτωση αυτή, με την υποβολή της σχετικής αίτησης στη ΡΑΕΕΥ επιστρέφονται στον φορέα του έργου όλα τα τέλη που έχει καταβάλει και οι εγγυητικές επιστολές που έχει προσκομίσει σε οποιαδήποτε δημόσια αρχή περιλαμβανομένων των τελών Βεβαίωσης Παραγωγού της ΡΑΕΕΥ».

Μια τέτοια διάταξη είναι απαραίτητη διότι δεν είναι δίκαιο ένας πολίτης να φέρει το πλήρες βάρος μια τόσο δυσμενούς αναδρομικής μεταβολής της νομοθεσίας, όπως αυτή που εισάγει το υπό διαβούλευση ΕΧΠ.

7. Γενική Παρατήρηση για τη σχέση του άρθρου 3 του ΕΧΠ «Πεδίο Εφαρμογής» με τις Μεταβατικές Διατάξεις:

Κατά τη δομή της ΚΥΑ που έχει επιλεγεί, το ΕΧΠ με όλα τα 29 άρθρα του αποτελεί το Άρθρο Πρώτο της ΚΥΑ, ενώ οι Τελικές και Μεταβατικές Διατάξεις αποτελούν το Άρθρο Δεύτερο της ΚΥΑ. Δηλαδή τυπικά οι Μεταβατικές Διατάξεις δεν αποτελούν μέρος του ΕΧΠ. Προκειμένου να αποφευχθούν τυπικές νομοτεχνικές αμφισημίες, προτείνεται οι περιπτώσεις των Μεταβατικών Διατάξεων να εντεθούν και στο άρθρο 3 του ΕΧΠ ώστε να είναι σαφές ότι δεν περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του. Εναλλακτικά, θα μπορούσε να εξεταστεί να περιληφθεί μια νέα παράγραφος στο άρθρο 3 του ΕΧΠ που να παραπέμπει στο Άρθρο Δεύτερο της ΚΥΑ και να εξαιρεί ρητά τις εκεί περιλαμβανόμενες περιπτώσεις από το πεδίο εφαρμογής του ΕΧΠ.

8. Να διευκρινιστεί ότι σε περίπτωση δικαστικής ακύρωσης διοικητικών πράξεων για τυπικούς λόγους, διατηρείται η δυνατότητα επανέκδοσης των απαιτούμενων εγκρίσεων χωρίς εφαρμογή νεότερων χωροταξικών περιορισμών.

9. **Παρ. 7:**

Η παράγραφος αυτή χρειάζεται περισσότερη επεξεργασία και αποσαφήνιση. Κατ' αρχάς πρέπει να εναρμονισθεί με το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 και αντιστρόφως διότι ως έχουν τώρα ρυθμίζουν διαφορετικά το ίδιο θέμα.

Περαιτέρω, από την διάταξη που αναφέρεται σε *«επέκταση των αρχικών γηπέδων εγκατάστασης σε ποσοστό μεταβολής της επιφάνειας που υπερβαίνει το 50%»* δεν προκύπτει με σαφήνεια το αντικείμενο μέτρησης ούτε ο τρόπος υπολογισμού του σχετικού ποσοστού. Ειδικότερα, δεν ορίζεται η έννοια του «γηπέδου εγκατάστασης» για τις ανάγκες εφαρμογής της διάταξης. Δεν καθίσταται σαφές εάν ως γήπεδο εγκατάστασης νοείται ο ορισμός του ν. 4951/2022, άρ. 3, παρ. 20, το πολύγωνο επέμβασης του έργου, το σύνολο των επιφανειών κατάληψης των ανεμογεννητριών, η αδειοδοτημένη έκταση του σταθμού, ή άλλο γεωχωρικό αποτύπωμα. Η έλλειψη συγκεκριμένου ορισμού δημιουργεί σημαντική αβεβαιότητα ως προς την ερμηνεία και την εφαρμογή της διάταξης.

Παράλληλα, δεν διευκρινίζεται εάν το όριο του 50% αφορά αποκλειστικά αύξηση της συνολικής επιφάνειας του έργου ή εάν περιλαμβάνει και περιπτώσεις χωρικής μετατόπισης της έκτασης εγκατάστασης. Για παράδειγμα, δεν είναι σαφές εάν μία τροποποίηση που διατηρεί το ίδιο συνολικό εμβαδόν αλλά μεταβάλλει τη γεωμετρία ή τη θέση του γηπέδου εγκατάστασης θεωρείται μεταβολή άνω του 50%, ούτε ποια μεθοδολογία θα χρησιμοποιείται για τον σχετικό υπολογισμό.

Η ανάγκη αποσαφήνισης καθίσταται ακόμη πιο επιτακτική στις περιπτώσεις τεχνικών βελτιστοποιήσεων, επανασχεδιασμού διάταξης ανεμογεννητριών, έργων repowering ή προσαρμογών που επιβάλλονται κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, όπου είναι συνήθης η μεταβολή των επιφανειών επέμβασης χωρίς ουσιαστική αλλαγή των βασικών χαρακτηριστικών του έργου.

Περαιτέρω, τα συνοδά έργα, όπως η εσωτερική και εξωτερική οδοποιία, οι γραμμές διασύνδεσης, τα ηλεκτρικά δίκτυα και οι υποσταθμοί, θα πρέπει να εξαιρεθούν ρητώς από

τον υπολογισμό της μεταβολής αυτής. Τα έργα αυτά συχνά τροποποιούνται κατά την οριστική μελέτη εφαρμογής ή κατόπιν απαιτήσεων των αρμόδιων υπηρεσιών και δεν επηρεάζουν τη βασική χωροθέτηση του σταθμού παραγωγής. Η συμπερίληψή τους στον υπολογισμό του ποσοστού μεταβολής θα μπορούσε να οδηγήσει σε δυσανάλογους περιορισμούς και σε αδικαιολόγητη απώλεια δικαιωμάτων για έργα που ουσιαστικά παραμένουν στην ίδια θέση και με τα ίδια λειτουργικά χαρακτηριστικά.

Για τους λόγους αυτούς προτείνεται να οριστεί με σαφήνεια η έννοια του γηπέδου εγκατάστασης, να εξειδικευθεί η μεθοδολογία υπολογισμού της μεταβολής του 50%, να διευκρινιστεί η αντιμετώπιση περιπτώσεων χωρικής μετατόπισης χωρίς αύξηση επιφάνειας και να προβλεφθεί ρητή εξαίρεση των συνοδών έργων από τον σχετικό υπολογισμό.

10. Θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ότι στις περιπτώσεις τροποποίησης ΑΕΠΟ σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 4014/2011, και πιο συγκεκριμένα στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή κρίνει ότι απαιτείται η υποβολή νέας ΜΠΕ λόγω ουσιωδών μεταβολών στον σχεδιασμό του έργου, τα έργα αυτά δεν θεωρούνται νέες χωροθετήσεις και, ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων περί ζωνών αποκλεισμού του άρθρου 5.

Καταργούμενες διατάξεις

Εντοπίζεται αντίφαση μεταξύ του άρθρου αυτού και των μεταβατικών. Συγκεκριμένα, ενώ το Άρθρο Δεύτερο ορίζει ότι ορισμένες κατηγορίες έργων εξαιρούνται από τους νέους περιορισμούς και συνεχίζουν να εξετάζονται με βάση το προϋφιστάμενο χωροταξικό πλαίσιο (ΕΧΠ ΑΠΕ του 2008), το αμέσως επόμενο Άρθρο Τρίτο προβαίνει στην καθολική και άμεση κατάργηση του προηγούμενου αυτού πλαισίου. Το γεγονός αυτό γεννά ένα εύλογο και κρίσιμο ερώτημα: Με ποιον τρόπο και βάσει ποιου νομικού κειμένου θα διενεργείται ο έλεγχος συμβατότητας των έργων του Άρθρου Δεύτερου, όταν το θεσμικό εργαλείο αξιολόγησής τους έχει καταργηθεί ρητά και ολοσχερώς από το Άρθρο Τρίτο;

Η ταυτόχρονη κατάργηση ενός πλαισίου και η παραπομπή σε αυτό για μεταβατικές περιπτώσεις μπορεί να δημιουργεί επικίνδυνο κενό δικαίου, το οποίο πιθανά να οδηγήσει σε ερμηνευτικές ασάφειες από τις αδειοδοτούσες αρχές, μαζικές απορρίψεις φακέλων και, τελικά, σε ένα νέο κύμα δικαστικών προσφυγών. Προτείνεται να αναδιατυπωθεί το Άρθρο Τρίτο **ώστε να ορίζεται ρητά ότι το προγενέστερο ΕΧΠ ΑΠΕ διατηρείται σε ισχύ αποκλειστικά και μόνο για την εξέταση των έργων που υπάγονται στις μεταβατικές διατάξεις του Άρθρου Δεύτερου.**

Παράρτημα Ε1

Ο κίνδυνος από τις εκτεταμένες ζώνες αποκλεισμού - Η παραβίαση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας

Οι βασικές αρχές που παγίως υποστηρίζουμε είναι:

1. Οι εξαιρετικά εκτεταμένες a-priori ζώνες αποκλεισμού δεν είναι αποτελεσματική πολιτική. Πρόκειται για ένα επαχθές μέτρο που απαγορεύει εκ των προτέρων ακόμα και την εκπόνηση και υποβολή αίτησης ΜΠΕ και Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης που θα αξιολογηθεί.

Η πίεση για τέτοιους τυφλούς, οριζόντιους αποκλεισμούς γίνεται ορισμένες φορές με επίκληση γενικών μελετών όπως είναι οι Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες ή άλλες ανάλογες, οι οποίες - από τη φύση τους - δεν μπορούν να αξιολογήσουν ούτε να σταθμίσουν τις επιπτώσεις ενός προτεινόμενου έργου, αφού δεν διαθέτουν ούτε συλλέγουν πραγματικά και αναλυτικά δεδομένα για την προτεινόμενη περιοχή και τον προτεινόμενο σχεδιασμό.

2. Η απόρριψη ενός συγκεκριμένου αιτήματος, και μάλιστα για αιολικό πάρκο που μετά βεβαιότητας συμβάλλει στην αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης, μπορεί να γίνεται μόνο αν αποδεικνύεται με βάση επιστημονικά και πραγματικά δεδομένα του προτεινόμενου τύπου και του προτεινόμενου σχεδιασμού, και όχι με γενικές και οριζόντιες εικασίες, ότι η υλοποίησή του θα επιφέρει ανεπίστρεπτη βλάβη σε ένα άλλο προστατευτέο αντικείμενο υψηλής αξίας η οποία δεν μπορεί να αντισταθμιστεί.
3. Το κατάλληλο εργαλείο για αυτό είναι η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και η Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση και ο μηχανισμός αξιολόγησής τους και ελέγχου των έργων. Οι ΜΠΕ/ΕΟΑ εδράζονται σε αναλυτικά, πραγματικά δεδομένα που συλλέγονται συστηματικά επιτοπίως και η αξιολόγησή τους μπορεί να οδηγήσει στην αποδοχή υπό όρους ή στην απόρριψη του αιτήματος. Εναλλακτικά, μπορεί να οδηγήσει στην τροποποίηση του σχεδιασμού του, διότι μπορεί π.χ. να μην είναι αποδεκτό να εγκατασταθεί ο προτεινόμενος αριθμός ή τύπος ανεμογεννητριών αλλά πιθανά να μπορεί να υλοποιηθεί ένα μικρότερο πλήθος ή με διαφορετικά χαρακτηριστικά ή σχεδιασμό. Αυτό, προφανώς δεν μπορεί να επιτευχθεί με τις εκτεταμένες a-priori ζώνες αποκλεισμού. (βλ. και το Ένθετο με το παράδειγμα 1 στο Παράρτημα Ε4 του παρόντος).

Στάθμιση και εκτίμηση επιπτώσεων | Οι ΑΠΕ ως έργα υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος

Οι ανωτέρω τρεις αρχές επιτρέπουν την εφαρμογή ενός βασικού κεφαλαίου στη διαδικασία εκτίμησης και θέσπισης προστασίας, που είναι αντικειμενικά αδύνατο να υπηρετηθεί από την τυφλή προσέγγιση των εκτεταμένων ζωνών αποκλεισμού: πρόκειται για τη στάθμιση ή άλλως την κατά περίπτωση αποτίμηση της σχέσης κόστους - οφέλους. Αυτή η στάθμιση πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα προσφερόμενα οφέλη από την αιολική ενέργεια και του κάθε συγκεκριμένου προτεινόμενου έργου.

Εάν δεν γίνεται κατά περίπτωση η στάθμιση, ακυρώνεται στην πράξη η διακηρυγμένη αρχή ότι βασικό κριτήριο επιλογής και πρόκρισης των έργων είναι ο ενεργειακός πόρος.

Για παράδειγμα, ένα αιολικό πάρκο με άριστη ενεργειακή παραγωγικότητα λόγω υψηλού αιολικού δυναμικού, μπορεί να κριθεί ότι πρέπει να γίνει ακόμα και σε μια περιοχή υψηλής προστασίας διότι η υλοποίηση του θα μειώσει το κόστος ενέργειας και θα οδηγήσει στην επίτευξη των ενεργειακών και κλιματικών στόχων με συνολικά λιγότερες ανεμογεννήτριες. Αντίθετα, εάν σε μια άλλη περιοχή, ίδιας αξίας και προστασίας, το αιολικό δυναμικό δεν είναι τόσο καλό, μπορεί να κριθεί κατά τη στάθμιση ότι το αιολικό πάρκο δεν πρέπει να γίνει ή πρέπει να γίνει με άλλο σχεδιασμό.

I] Η επί της ουσίας απαγόρευση αυτής της στάθμισης, δια της θέσπισης ζωνών αποκλεισμού μέσω του ΕΧΠ-ΑΠΕ ή των ΕΠΜ, είναι αντίθετη με την Ευρωπαϊκή Οδηγία REDIII.

Σύμφωνα με το άρθρο 16στ' της Οδηγίας:

*«...έως ότου επιτευχθεί κλιματική ουδετερότητα, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, κατά τη διαδικασία αδειοδότησης, ο σχεδιασμός, η κατασκευή και η λειτουργία σταθμών παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας, η σύνδεση των εν λόγω σταθμών παραγωγής με το δίκτυο, το ίδιο το σχετικό δίκτυο και τα στοιχεία αποθήκευσης θεωρείται **ότι εξυπηρετούν το υπέρτερο δημόσιο συμφέρον και εξυπηρετούν τη δημόσια υγεία και ασφάλεια κατά την εξισορρόπηση έννομων συμφερόντων σε μεμονωμένες περιπτώσεις για τους σκοπούς του άρθρου 6 παράγραφος 4 και του άρθρου 16 παράγραφος 1 στοιχείο γ) της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, του άρθρου 4 παράγραφος 7 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ και του άρθρου 9 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2009/147/ΕΚ. Τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν, σε δεόντως αιτιολογημένες και ειδικές περιστάσεις, την εφαρμογή του παρόντος άρθρου σε ορισμένα τμήματα της επικράτειάς τους, σε ορισμένα είδη τεχνολογίας ή σε έργα με ορισμένα τεχνικά χαρακτηριστικά σύμφωνα με τις προτεραιότητες που καθορίζονται στα ενοποιημένα (integrated) εθνικά σχέδιά τους για την ενέργεια και το κλίμα που υποβάλλονται δυνάμει των άρθρων 3 και 14 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή σχετικά με τους εν λόγω περιορισμούς μαζί με την αιτιολογία τους» (έντονη γραμματοσειρά και διαγράμμιση προστέθηκαν).***

Όμως δια της θέσπισης οριζόντιων ζωνών αποκλεισμού με βάση κάποια γενικά χαρακτηριστικά μιας έκτασης (π.χ. ότι είναι ΖΕΠ ή ότι έχει υψόμετρο πάνω από ορισμένο ύψος ή ότι είναι νησί) και μάλιστα εάν αυτή ανήκει στο δίκτυο Natura, αποκλείει την εξέταση της εφαρμογής της περίπτωσης 6.4 της Οδηγίας Natura υπό το φως του άρ. 16στ' της Οδηγίας REDIII. Δηλαδή, με τη θέσπιση ζώνης αποκλεισμού η Ελλάδα κάνει -μεταξύ άλλων- ό,τι ακριβώς περιγράφει το προτελευταίο εδάφιο του άρ. 16στ' της Οδηγίας REDIII: περιορίζει την εφαρμογή του άρθρου αυτού σε ορισμένα τμήματα της επικράτειάς της, σε ορισμένα είδη τεχνολογίας ή σε έργα με ορισμένα τεχνικά χαρακτηριστικά¹⁴. Αυτό όμως ΔΕΝ μπορεί να το κάνει χωρίς δέουσα

¹⁴ Στην πραγματικότητα, με τις οριζόντιες ζώνες αποκλεισμού η Ελλάδα κάνει κάτι ακόμα χειρότερο: όχι απλά αποκλείει χωρίς τεκμηρίωση την εφαρμογή του άρ. 16στ' της Οδηγίας REDIII, αλλά αποκλείει γενικά την εξέταση οποιουδήποτε έργου. Πιο συγκεκριμένα: κατά τη γραμματική ερμηνεία του άρ. 16στ' της Οδηγίας REDIII, εάν ένα έργο εντός περιοχής Natura αξιολογηθεί αρνητικά ως προς τη

αιτιολόγηση και τεκμηρίωση των ειδικών περιστάσεων, που θα πρέπει κοινοποιηθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Δηλαδή, η Ελλάδα οφείλει να εξετάσει τις ειδικές περιστάσεις κάθε συγκεκριμένης περιοχής ή υποπεριοχής Natura και με βάση αυτές να τεκμηριώσει, εάν κρίνει, γιατί στη συγκεκριμένη περιοχή κάποια συγκεκριμένα είδη τεχνολογίας ή έργα πρέπει να αποκλειστούν από τις πρόνοιες του άρ. 16στ' της Οδηγίας REDIII. Είναι παραπάνω από προφανές ότι αυτό δεν μπορεί να γίνει με το ΕΧΠ-ΑΠΕ ή την υποστηρικτική του μελέτη ή άλλη γενική μελέτη όπως μια ΕΠΜ. Επαναλαμβάνουμε ότι κατά την άποψη μας το ορθό εργαλείο είναι η ΜΠΕ/ΕΟΑ.

Υπενθυμίζουμε επίσης ότι με βάση την παρ. 7 του άρ. 4 του ν. 4951/2022 τα έργα ΑΠΕ χαρακτηρίζονται ως δημόσιας ωφέλειας που εξυπηρετούν, εκτός των άλλων, τη δημόσια ασφάλεια και υγεία και έχουν θετικές επιδράσεις πρωταρχικής σημασίας για το περιβάλλον, ανεξάρτητα από τον φορέα υλοποίησής τους. Η συγκεκριμένη πρόνοια της εθνικής νομοθεσίας πρέπει φυσικά να διαβάζεται συνδυαστικά και υπό το φως του άρ. 16στ' της Οδηγίας REDIII, εάν θέλουμε να μη θεωρηθεί ότι δεν έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο η συγκεκριμένη διάταξη της Οδηγίας. Την συνδυαστική αυτή ανάγνωση εφάρμοσε το Συμβούλιο της Επικρατείας με τις σημαντικές Αποφάσεις του 34 και 35/2026 (7μ.) και ιδίως τη σκέψη 5 αυτών.

II] Επικουρικά σημειώνουμε τα ακόλουθα: Εξαιρετικής σημασίας για το πώς αντιλαμβάνεται η ευρωπαϊκή νομοθεσία τον τρόπο εφαρμογής σε όλο το χώρο (και όχι μόνο στις περιοχές Natura) της έννοιας ότι έργα ΑΠΕ αναγνωρίζονται ως υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος, είναι η παρ. 2, του άρ. 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2022/2577 όπως τροποποιήθηκε και παρατάθηκε έως την 30 Ιουνίου 2025. Συγκεκριμένα:

*«2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν, για τα έργα που αναγνωρίζονται ως έργα υπέρτερου δημόσιου συμφέροντος, ότι κατά τη διαδικασία σχεδιασμού και αδειοδότησης **δίνεται προτεραιότητα** στην κατασκευή και τη λειτουργία σταθμών και εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και στην ανάπτυξη της σχετικής υποδομής δικτύου **κατά τη στάθμιση των έννομων συμφερόντων στη συγκεκριμένη περίπτωση.***

Όσον αφορά την προστασία των ειδών, το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται μόνο σε περίπτωση και κατά τον βαθμό που, αφενός, λαμβάνονται κατάλληλα μέτρα διατήρησης των ειδών, τα οποία συμβάλλουν στη διατήρηση ή την αποκατάσταση των πληθυσμών του είδους σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης (appropriate species conservation measures contributing to the maintenance or restoration of the populations of the species at a favourable conservation status) και, αφετέρου, διατίθενται επαρκείς οικονομικοί πόροι και εδαφικές ζώνες για τον σκοπό αυτόν.» (έντονη γραμματοσειρά και διαγράμμιση προστέθηκαν).

Δηλαδή, η εφαρμογή του άρθρου 16στ' της Οδηγίας REDIII περιλαμβάνει τη στάθμιση των ωφελειών σε σχέση με τις επιπτώσεις σε άλλα νομικά αγαθά που πρέπει να γίνεται ανά

δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεών του, τότε τεκμαίρεται ότι πληρείται η μία από τις προϋποθέσεις του άρ. 6.4 της Οδηγίας Natura (αυτή για το υπέρτατο δημόσιο συμφέρον) και επομένως μπορεί να εξεταστεί η υλοποίησή του υπό τις λοιπές προϋποθέσεις του άρ. 6.4 της Οδηγίας Natura. Όμως, με τις οριζόντιες ζώνες αποκλεισμού αυτό αποκλείεται και επιπλέον αποκλείεται η υλοποίηση ενός έργου που εάν αξιολογηθεί θα είχε θετική περιβαλλοντική αξιολόγηση.

συγκεκριμένη περίπτωση. Μάλιστα, εάν το άλλο νομικό αγαθό αφορά την προστασία των ειδών, πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για τη διατήρηση ή την αποκατάσταση των πληθυσμών του είδους. Όλα αυτά παραβιάζονται ευθέως με την ατεκμηρίωτη, οριζόντια θέσπιση ζωνών αποκλεισμού.

Πρόταση σχετικά με την αξιολόγηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την εφαρμογή της αρχής της προφύλαξης

Η κατεύθυνση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας σε σχέση με τη βαρύτητα που αποδίδεται στα διάφορα νομικά αγαθά κατά τη στάθμισή τους, σηματοδοτεί μια βαθιά τομή: ένα έργο ΑΠΕ υπηρετεί μετά βεβαιότητας ορισμένες θετικές αξίες που ξεπερνούν την τυπική οικονομική ανάπτυξη. Μεταξύ αυτών των αξιών περιλαμβάνονται η ελευθερία, η ανεξαρτησία και η ασφάλεια. Στο επίπεδο της περιβαλλοντικής πολιτικής περιλαμβάνεται η προστασία του κλίματος. Πρόκειται στην πραγματικότητα για μια τάση αντιστροφής της αρχής της προφύλαξης. Η τάση αυτή, στην πλήρη έκτασή της, οδηγεί τελικά στο εξής: Ένα έργο ΑΠΕ είναι βέβαιο ότι συμβάλλει στην αντιμετώπιση της ανθρωπογενούς κλιματικής αλλαγής. Επομένως, μπορεί να απορρίπτεται μόνο αν αποδεικνύεται με βάση συγκεκριμένα και πραγματικά δεδομένα ότι η υλοποίησή του θα προκαλέσει μη αναστρέψιμη σημαντική βλάβη σε ένα άλλο στοιχείο βιοποικιλότητας η οποία δεν μπορεί να μετριασθεί ή να αντισταθμιστεί.

Όμως, κατά την εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και ιδίως της διαδικασίας Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000, παρατηρείται συχνά η υιοθέτηση μιας αντίθετης, ακραίας ερμηνείας σύμφωνα με την οποία η αδειοδότηση έργων προϋποθέτει την απόδειξη πέραν πάσης αμφιβολίας ότι δεν θα υπάρξει καμία αρνητική επίπτωση σε προστατευόμενα είδη, οικοτόπους ή οικολογικές λειτουργίες.

Η προσέγγιση αυτή είναι αντίθετη στη νέα νομική ταυτότητα των ΑΠΕ. Επιπλέον όμως, δημιουργεί σημαντικά προβλήματα ασφάλειας δικαίου και προβλεψιμότητας της αδειοδοτικής διαδικασίας για κάθε είδους έργο. Η επιστήμη της οικολογίας, όπως κάθε εμπειρική επιστήμη, δεν είναι σε θέση να αποδείξει την απόλυτη απουσία οποιασδήποτε επίπτωσης σε όλα τα πιθανά σενάρια και για απεριόριστο χρονικό ορίζοντα. Τα φυσικά οικοσυστήματα αποτελούν δυναμικά και πολυπαραγοντικά συστήματα, στα οποία πάντοτε υφίσταται ένα επίπεδο επιστημονικής αβεβαιότητας.

Ως εκ τούτου, για να είναι αξιόπιστη και αμερόληπτη η αξιολόγηση των έργων δεν μπορεί να βασίζεται στην απαίτηση απόδειξης μηδενικού κινδύνου ή μηδενικής επίπτωσης.

Για το λόγο αυτό προτείνεται να εισαχθεί στο ΕΧΠ η ακόλουθη διατύπωση:

«Η αξιολόγηση της συμβατότητας έργων ΑΠΕ με τους στόχους προστασίας περιοχών Natura 2000 διενεργείται βάσει των βέλτιστων διαθέσιμων επιστημονικών δεδομένων και της αρχής της αναλογικότητας. Η ύπαρξη εύλογης και αναπόφευκτης επιστημονικής αβεβαιότητας δεν συνιστά αυτοτελή λόγο αρνητικής γνωμοδότησης»

Παράρτημα Ε2

Για τις εγκεκριμένες Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες (ΕΠΜ)

Με τις παρ. 1.6 και παρ. 2 του άρθρου 5 του σχεδίου ΚΥΑ, όπως και με άλλες ανάλογες διατάξεις του σχεδίου (π.χ. Παράρτημα ΙΙ, Β), **επιχειρείται τεχνητά η «αναβάθμιση» των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών (ΕΠΜ) και η εξομοίωσή τους με το θεσπισμένο κανονιστικό πλαίσιο προστασίας της φύσης της οικείας προστατευόμενης περιοχής.** Κάτι τέτοιο υπερβαίνει σαφώς τα όρια που θέτει στους Υπουργούς η εξουσιοδότηση του νόμου και πρόκειται να δημιουργήσει νέα νομική σύγχυση.

Συγκεκριμένα, ο ν. 1650/1986 όπως ισχύει, καθορίζει στο Κεφάλαιο Δ με δεσμευτικό τρόπο τα εργαλεία για τη προστασία των περιοχών και τη διαδικασία θέσπισής τους. Από την παρ. 1 του άρθρου 21 προκύπτει με σαφήνεια ότι η προστασία και διατήρηση των περιοχών προστασίας της βιοποικιλότητας και των Εθνικών Πάρκων επιτυγχάνεται με την κατάρτιση των Σχεδίων Διαχείρισης της παρ. 3 και των ΠΔ της παρ. 4, και όχι μέσω των ΕΠΜ της παρ. 2. Η εκπόνηση της ΕΠΜ αποτελεί προϋπόθεση για το Σχέδιο Διαχείρισης και το ΠΔ, και απαγορεύεται να αποτελέσει διακριτό θεσμικό κείμενο, ούτε να παράγει από μόνο του έννομα αποτελέσματα.

Πράγματι, στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρ. 21 ρητά ορίζεται ότι η ΕΠΜ αποτελεί την επιστημονική μελέτη τεκμηρίωσης του ΠΔ και του Σχεδίου Διαχείρισης. Από το περιεχόμενο της ΕΠΜ όπως καθορίζεται με την παρ. 2 αλλά και από την κοινή πείρα, προκύπτει ότι η ΕΠΜ δεν περιλαμβάνει κανονιστικές πρόνοιες και όρους, στο βαθμό σαφήνειας και εξειδίκευσης που απαιτείται, ώστε να θεωρηθεί ότι συνιστούν θεσμικό κείμενο που να μπορεί να ερμηνευθεί μονοσήμαντα και να δεσμεύει από μόνο του τη Διοίκηση, όπως λανθασμένα υποθέτει το υπό διαβούλευση ΕΧΠ. Αντιθέτως, τέτοιες προβλέψεις, πρόνοιες και όροι περιέχονται στα Σχέδια Διαχείρισης και τα ΠΔ σύμφωνα με τις παρ. 3 και 4.

Όπως παραδειγματικά καταγράφεται το ακόλουθο παράδειγμα: Τα Σχέδια Διαχείρισης περιλαμβάνουν την εξειδίκευση των όρων και περιορισμών άσκησης δραστηριοτήτων και εκτέλεσης έργων που είναι απαραίτητα για την ικανοποιητική διατήρηση του προστατευτέου αντικειμένου (περ. α.γγ, παρ. 3). Αυτή η εξειδίκευση δεν μπορεί να προκύπτει αποκλειστικά από την ΕΠΜ, διότι αποτελεί κατά το νόμο εξουσία του Υπουργού που εγκρίνει το Σχέδιο Διαχείρισης (περ. β, παρ. 3).

Ακόμα σπουδαιότερα, η παρ. 4 ορίζει ότι με το ΠΔ (και όχι βεβαίως με την εγκεκριμένη ΕΠΜ), γίνεται «ο χαρακτηρισμός των περιοχών προστασίας της βιοποικιλότητας και των εθνικών πάρκων, η οριοθέτησή τους και ο καθορισμός γειτονικών εκτάσεων της παραγράφου 4 του άρθρου 18, όπου αυτό είναι αναγκαίο, καθώς και ο καθορισμός χρήσεων γης και δραστηριοτήτων μέσα στις ανωτέρω προστατευόμενες περιοχές, ανά ζώνη, και στις γειτονικές εκτάσεις». Αποκλείεται δηλαδή όλα αυτά (ο χαρακτηρισμός, η οριοθέτηση, ο καθορισμός χρήσεων κ.λπ.) να γίνουν με την εγκεκριμένη ΕΠΜ, όπως επιχειρείται μέσω του υπό διαβούλευση ΕΧΠ.

Μάλιστα, η παρ. 4 ορίζει ότι όταν στην προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνονται και αγροτικές περιοχές (χερσαίες και υδάτινες) υψηλής φυσικής αξίας, το ΠΔ εκδίδεται με πρόταση

των Υπουργών Περιβάλλοντος & Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων. Δηλαδή, η επιχειρούμενη τεχνητή αναβάθμιση των εγκεκριμένων ΕΠΜ παρακάμπτει προφανώς την αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας, αλλά επιπλέον παρακάμπτει σε ορισμένες περιπτώσεις και την αρμοδιότητα του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Όλα αυτά είναι εξόχως σοβαρά ζητήματα. Δυστυχώς, προκαλεί λύπη η -προφανώς δομική και μακροχρόνια- αδυναμία του κράτους μας να σχεδιάσει με επιμέλεια και να ολοκληρώσει τις εργασίες που του έχουν ανατεθεί εντός των ορίων που θέτει ο νόμος. Η αδυναμία αυτή του κράτους, το έχει ωθήσει στην περίπτωση του υπό διαβούλευση ΕΧΠ να προτείνει μια απίθανη νομική κατασκευή, δηλαδή να επιχειρήσει να δημιουργήσει παρανόμως τετελεσμένα με την έγκριση της ΕΠΜ αντί να ολοκληρώσει τα Σχέδια Διαχείρισης και τα ΠΔ όπως προβλέπει ο νόμος. Η επιλογή αυτή του κράτους αυξάνει τη σύγχυση και δημιουργεί ένα νέο, μεγάλο πεδίο νομικών αντιπαραθέσεων που θα αναλώσουν πολύτιμους πόρους, χρόνο και κόπο μέχρι την επίλυσή τους και ταυτόχρονα θα προκαλέσει αδιαμφισβήτητη πληγή στην ελληνική οικονομία και την εθνική ενεργειακή ανεξαρτησία.

Κατά συνέπεια **υποβάλλεται η θερμή έκκληση να διαγραφεί η σχετική αναφορά σε εγκεκριμένες ΕΠΜ.**

Ένα ακραίο παράδειγμα: Η ΕΠΜ που αρνείται την κλιματική αλλαγή και προκρίνει «μη ρυπογόνο» σταθμό λιγνίτη

Ακραίο παράδειγμα ΕΠΜ αποτελεί η μελέτη -που ευτυχώς δεν έχει εγκριθεί ακόμα- με τίτλο "Μελέτη 3 Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές NATURA 2000 Δυτικής Μακεδονίας (μέρους: Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης, Καστοριάς, Φλώρινας, Γρεβενών) και Κεντρικής Μακεδονίας (μέρους: Περιφερειακές Ενότητες Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας)". Προκαλεί οδυνηρή έκπληξη η ανάληψη δημόσιων πόρων για την παραγωγή της συγκεκριμένης ΕΠΜ από το Υπουργείο που είναι υπεύθυνο για την προστασία του Περιβάλλοντος. Η συγκεκριμένη ΕΠΜ:

1. Θεωρεί ότι η εγκατάσταση ΑΠΕ ενισχύει παρά αμβλύνει την κλιματική κρίση (Κεφ. 5, σελ. 139)
2. Αποθεώνει τις "καθαρές" μονάδες ηλεκτροπαραγωγής από λιγνίτη της ευρύτερης περιοχής (Κεφ. 2, παρ. 2.3.1.7)
3. Ζητά να μην επιτρέπεται η αντικατάσταση ή αναβάθμιση υφιστάμενων φωτοβολταϊκών σταθμών παραγωγής ενέργειας $P > 1$ MW, αιολικών σταθμών και μικρών υδροηλεκτρικών έργων στα όρια της περιοχής μελέτης (Κεφ. 4, σελ. 9-10)
4. Ζητά να αποκλειστούν οριζόντια και συνολικά οι ΑΠΕ από τις περιοχές Natura2000 που πραγματεύεται
5. Ζητά να αποκλειστούν οριζόντια και συνολικά οι ΑΠΕ από τεράστιες εκτάσεις εκτός των περιοχών Natura2000

6. Όλα αυτά ήταν αναμενόμενα αφού η μελετητική ομάδα θεωρεί ότι η αύξηση των συγκεντρώσεων του CO₂ στην ατμόσφαιρα δεν είναι η αιτία της όποιας αλλαγής του κλίματος, αλλά σύμπτωμα, αντιστρέφοντας την επιστημονική πραγματικότητα.

Είναι προφανές ότι τέτοιου είδους ΕΠΜ που υπηρετούν την ψευδοεπιστήμη δεν μπορεί να εγκριθούν και να αποτελούν μέρος των θεσμικών κειμένων του κράτους.

Πιο αναλυτικά:

A. Αποθέωση λιγνίτη και γενική εναντίωση στις ΑΠΕ

Προκαλεί ιδιαίτερα αρνητική έκπληξη ο θετικός τρόπος που αντιμετωπίζονται οι λιγνιτικοί σταθμοί παραγωγής ενέργειας και ο αρνητικός τρόπος που αντιμετωπίζονται συλλήβδην όλες οι μορφές ΑΠΕ. Παρατίθεται όλο το σχετικό χωρίο της ΕΠΜ (Κεφάλαιο 2, παρ. 2.3.1.7 Υποδομές ενέργειας) για να καταστεί σαφές το μέγεθος της διαστρέβλωσης της πραγματικότητας:

*«Στη δυτική άκρη της περιοχής άμεσης επιρροής, και μάλιστα μέσα στην GR1240008 – Όρος Βόρας, λειτουργεί ο Ατμοηλεκτρικός Σταθμός (ΑΗΣ) παραγωγής ενέργειας Μελίτης και το ομώνυμο Κέντρο Υπερψηλής Τάσης (ΚΥΤ). Ο ΑΗΣ Μελίτης τέθηκε σε λειτουργία το 2003 και έκτοτε λειτουργεί ασυνεχώς, παρόλο που είναι μια **από τις πλέον σύγχρονες και λιγότερο ρυπογόνες μονάδες**. Στην περιοχή άμεσης επιρροής, στη ΔΕ Αγ. Παρασκευής, λειτουργεί ο επίσης **μη ρυπογόνος υπερσύγχρονος ΑΗΣ Πτολεμαΐδα 5**, ενώ στην ευρύτερη περιοχή μελέτης υφίσταται ακόμα σε λειτουργία ο ΑΗΣ Αγίου Δημητρίου 5, που εδώ και κάποια χρόνια έχει μετατραπεί σε **"καθαρή" μονάδα παραγωγής**. Οι τρεις αυτοί ΑΗΣ έχουν πλέον μια ολοένα φθίνουσα συμμετοχή στην τροφοδοσία της χώρας μας με ηλεκτρική ενέργεια, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην πολιτική της πλήρους απολιγνιτοποίησης του ηλεκτρικού ενεργειακού μίγματος το αργότερο μέχρι το 2028.*

*Τόσο μέσα στην περιοχή μελέτης (τόπους NATURA 2000), όσο και έξω από αυτήν λειτουργεί ήδη ένας σημαντικός αριθμός έργων "Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας" (ΑΠΕ). Το τελευταίο διάστημα εντείνονται οι πιέσεις για την εγκατάσταση ΑΠΕ διαφόρων μορφών στην περιοχή μελέτης και στον ευρύτερο χώρο γύρω από αυτήν. Πρόκειται για σχέδια που αφορούν κυρίως στην αδειοδότηση από την ΡΑΑΕΥ ενός ιδιαίτερα μεγάλου αριθμού νέων εγκαταστάσεων αιολικών σταθμών στις αδιατάρακτες μέχρι σήμερα κορυφογραμμές, φωτοβολταϊκών σταθμών στους κάμπους και στις ημιορεινές και ορεινές πλαγιές, καθώς και υδροηλεκτρικών σταθμών στα ποτάμια και τους χειμάρρους. Τα σχέδια αυτά, εφόσον υλοποιηθούν, θα οδηγήσουν **στην κάλυψη ενός αξιοσημείωτου ποσοστού των εκτάσεων της περιοχής μελέτης, της περιοχής επιρροής της και της ευρύτερης περιοχής από τεχνητές επιφάνειες**».*

Είναι αδιανόητο να γράφονται τα παραπάνω σε μια Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη όταν όλοι βιώνουμε ήδη τις συνέπειες της κλιματικής κρίσης που είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο ότι οφείλεται στην καύση ορυκτών καυσίμων και να υπάρχουν επιστήμονες που αναφέρουν τις λιγνιτικές μονάδες ως «καθαρές» μονάδες παραγωγής ενέργειας. Έχουν δε, ήδη εκχερσωθεί τεράστιες εκτάσεις στα λιγνιτωρυχεία, τις οποίες αποσιωπούν οι μελετητές και ασχολούνται μόνο με τις «τεχνητές επιφάνειες» που δημιουργούν τα έργα ΑΠΕ.

Αντίθετα, με βάση την προσωπική θεωρία - ψευδοεπιστήμη του μελετητή διατυπώνεται μέσα στην ΕΠΜ (Κεφ. 5, σελ. 139):

«Η εγκατάσταση των ΑΠΕ, έτσι όπως γίνεται σήμερα, μέσα στις επιλεγμένες από τη χώρα μας ως τις πλέον σημαντικές και αντιπροσωπευτικές της μοναδικής φύσης της, τείνει τελικά, αλλοιώνοντάς την, να ενισχύει παρά να αμβλύνει την κλιματική κρίση».

Β. Μη δυνατότητα εκσυγχρονισμού ή ανανέωσης λειτουργίας υφιστάμενων έργων ΑΠΕ

Κεφάλαιο 4 ΕΠΜ, σελ. 9-10

«Σε ό,τι αφορά στις υφιστάμενες δραστηριότητες, σημειώνεται ότι η χρήση, συντήρηση, επισκευή, βελτίωση και αποκατάσταση των νομίμως υφιστάμενων εγκαταστάσεων και δραστηριοτήτων εξακολουθεί να επιτρέπεται, ανεξάρτητα αν οι αντίστοιχες ειδικές χρήσεις γης περιλαμβάνονται στις προβλεπόμενες από τον ν. 4685/2020 χρήσεις για την εκάστοτε ζώνη. Ως υφιστάμενες δραστηριότητες θεωρούνται ιδίως όσες διαθέτουν νομίμως εκδοθείσα περιβαλλοντική άδεια, άδεια εγκατάστασης, άδεια λειτουργίας ή άδεια οικοδομής».

Όμως η ανωτέρω γενική διατύπωση που αφορά όλα τα έργα, αμέσως μετά αναιρείται μόνο για τα έργα ΑΠΕ (!):

«Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης, προτείνεται να μην επιτρέπεται η αντικατάσταση ή αναβάθμιση υφιστάμενων φωτοβολταϊκών σταθμών παραγωγής ενέργειας $P > 1$ MW, αιολικών σταθμών και μικρών υδροηλεκτρικών έργων εντός των ορίων των τόπων Natura 2000, τα οποία συμπίπτουν με τα όρια της περιοχής μελέτης.

Τυχόν εγκαταστάσεις αυτού του είδους, οι οποίες σύμφωνα με την αναλυτική τεκμηρίωση των σχετικών κεφαλαίων της παρούσας ΕΠΜ, δεν θα έπρεπε να έχουν χωροθετηθεί στην περιοχή μελέτης εξαρχής, προτείνεται να αποξηλώνονται και να απομακρύνονται οριστικά μετά την ολοκλήρωση του κύκλου της ζωής τους, ώστε να είναι δυνατή η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων στους χώρους κατάληψής τους»

Γ. Πλήρης απαγόρευση έργων ΑΠΕ

Η ΕΠΜ αποκλείει όλες τις μορφές έργων ΑΠΕ και όλων των μεγεθών από τις περιοχές Natura 2000 που πραγματεύεται.

Τονίζεται ότι δεν δίνεται καμία τεκμηρίωση του πώς προέκυψε αυτή η αυστηρή ζωνοποίηση και δεν γίνεται καμία συσχέτισή της με τα δεδομένα πεδίου που χρησιμοποίησαν οι μελετητές, που ήταν ούτως ή άλλως περιορισμένα και μη επικαιροποιημένα.

Είναι τέτοια η αντίθεση των μελετητών στα έργα ΑΠΕ που στα προτεινόμενα μέτρα διαχείρισης περιλαμβάνονται και το μέτρο «Παρεμβάσεις στη διαδικασία αδειοδότησης έργων ΑΠΕ» με πηγή χρηματοδότησης τον κρατικό προϋπολογισμό και στόχο (Κεφ. 5) **«την ανάγκη άμεσης αναστολής της διαδικασίας περαιτέρω αδειοδότησης ΑΣΠΗΕ, ΦΒΣΠΗΕ ισχύος >1MW, Υδροηλεκτρικών Έργων και Μονάδων Αποθήκευσης. Το Ειδικό Χωροταξικό Σχέδιο για τις ΑΠΕ, που είναι υπό εκπόνηση, οφείλει να συμπεριλάβει τις προτάσεις χρήσεων γης της ΕΠΜ».**

Δ. Επέκταση των απαγορεύσεων και εκτός των περιοχών Natura 2000

Οι μελετητές προχωρούν σε ένα ακόμη πιο τιμωρητικό μέτρο για τις ΑΠΕ: προτείνουν την επέκταση των Ζωνών Προστασίας της Φύσης σε μεγάλες περιοχές εκτός των ορίων των περιοχών Natura 2000.

Ο αποκλεισμός της αιολικής ενέργειας που επιβάλλουν οι εγκεκριμένες ΕΠΜ είναι μεγαλύτερος από ό,τι υπονοεί η ΣΜΠΕ

Στη Δέουσα Εκτίμηση (Στάδιο 2) που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της ΣΜΠΕ υπολογίζονται στον Πίνακα 3-22 (σελ. 174 της Δ.Ε.) οι χερσαίες εκτάσεις των Ζωνών Απολύτου Προστασίας της Φύσης (**ΖΑΠΦ**) και Ζωνών Προστασίας της Φύσης (**ΖΠΦ**) για τις εγκεκριμένες ΕΠΜ (11 στο σύνολο). Σύμφωνα με τον νόμο για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας απαγορεύεται σχεδόν κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα εντός ΖΑΠΔ και ΖΠΦ. Από τον προαναφερθέντα πίνακα υπολογίζεται **μέση τιμή του αθροιστικού ποσοστού κατάληψης ΖΑΠΦ και ΖΠΦ επί των σχετιζόμενων περιοχών Natura 2000 ίση με 42%**.

Το ποσοστό αυτό είναι ούτως ή άλλως μεγάλο. Στη Δέουσα Εκτίμηση αφήνεται λανθασμένα να εννοηθεί ότι αυτό το ποσοστό έκτασης αποτελεί τη μοναδική ζώνη αποκλεισμού για την αιολική ενέργεια εντός των συγκεκριμένων περιοχών Natura 2000. Αυτό δεν ανταποκρίνεται σε καμία περίπτωση στην πραγματικότητα. Αν και δεν είναι διαθέσιμα τα γεωχωρικά δεδομένα για όλες τις εγκεκριμένες ΕΠΜ, από έλεγχο ΕΠΜ που αυτά είναι διαθέσιμα προκύπτουν εντελώς διαφορετικά συμπεράσματα.

ΕΠΜ 10α (τμήμα Πελοποννήσου): Στον Πίνακα 3-22 αναφέρεται συνολικό ποσοστό κατάληψης ΖΑΠΦ+ΖΠΦ ίσο με 40,3%. Όμως και στις υπόλοιπες εκτάσεις των εξεταζόμενων περιοχών Natura 2000 που έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (**ΖΔΟΕ**) και στις Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (**ΖΒΔΦΠ**) επιτρέπονται μόνο περιβαλλοντικά αδειοδοτημένα έργα και μικρές αυτόνομες ανεμογεννήτριες. Πρακτικά δηλαδή **αποκλείεται η αδειοδότηση ενός νέου αιολικού πάρκου, τυπικού μεγέθους (σύμφωνα με το ορισμό της τυπικής ανεμογεννήτριας που το ίδιο το ΕΧΠ εισαγάγει) από το σύνολο των περιοχών Natura 2000** που εξετάζει η συγκεκριμένη ΕΠΜ.

ΕΠΜ 9α (τμήμα Κρήτης): Ποσοστό κατάληψης ΖΑΠΦ+ΖΠΦ ίσο με 40,5%. Όμως και σε μεγάλο ποσοστό των ΖΔΟΕ των σχετιζόμενων περιοχών Natura 2000 είτε απαγορεύεται η αιολική ενέργεια είτε επιτρέπεται μόνο η ιδιοπαραγωγή, οδηγώντας σε ένα **συνολικό ποσοστό ζώνης αποκλεισμού της τάξης του 66,8%**.

Στις μη εγκεκριμένες ΕΠΜ η τακτική είναι ακόμη πιο τιμωρητική για την αιολική ενέργεια. Υπάρχουν ΕΠΜ που όχι μόνο προτείνουν το χαρακτηρισμό σχεδόν του 100% των εκτάσεων Natura 2000 που μελετούν ως ΖΑΠΦ ή ΖΠΦ, αλλά επεκτείνουν αυτό το χαρακτηρισμό και σε μεγάλες εκτάσεις εκτός των περιοχών Natura.

Παράρτημα Ε3

Για τον υπολογισμό του ενεργειακού πόρου (αιολικού δυναμικού)

Ο ενεργειακός πόρος πρέπει να υπολογίζεται από τον φορέα του έργου με χρήση του συντελεστή απόδοσης (capacity factor ή CF%) και να επιβεβαιώνεται από τη ΡΑΑΕΥ ή το ΚΑΠΕ. Συγκεκριμένα, για τον ασφαλή και ορθό υπολογισμό του CF% θα υποβάλλονται στη ΡΑΑΕΥ ή το ΚΑΠΕ από τον φορέα του έργου τα εξής:

1. Ανεμολογικές μετρήσεις που θα έχουν εκτελεστεί από πιστοποιημένους φορείς, σύμφωνα με το πρότυπο DIN-EN ISO/IEC 17025 του 2017, όπως αυτό ισχύει κάθε φορά.
2. Ενεργειακή μελέτη που θα υπολογίζει το CF% του αιολικού πάρκου στην έξοδό του. Για λόγους σωστής αξιολόγησης του διαθέσιμου ενεργειακού πόρου, στην ενεργειακή μελέτη δεν θα πρέπει λαμβάνονται υπόψη οι περικοπές ενέργειας που εν δυνάμει επιβάλλονται από τους διαχειριστές ή λόγω περιβαλλοντικών όρων που αναμένεται ή προτείνεται να τεθούν για το έργο¹⁵.

Η ανωτέρω προσέγγιση σε σχέση με την απλή χρήση της μέσης ταχύτητας ανέμου είναι η επιστημονικά ορθή διότι βασίζεται στην ενεργειακή αποδοτικότητα της θέσης, που συνδυάζει το τοπικό αιολικό δυναμικό και την τεχνολογία. Ούτως ή άλλως, και μια προσέγγιση που βασίζεται μόνο στην μέση ταχύτητα του ανέμου δεν αυξάνει σημαντικά την απλότητα διότι, για να είναι ορθή, απαιτεί την αναγωγή της μέτρησης σε ύψος και στο χώρο.

Περαιτέρω, η ανωτέρω προσέγγιση βασίζεται σε πραγματικές επιτόπιες μετρήσεις του αιολικού δυναμικού και όχι σε απλούς αιολικούς άτλαντες όπως είναι ο αιολικός χάρτης ΡΑΑΕΥ/ΚΑΠΕ ή ο Global Wind Atlas. Οι άτλαντες αυτοί είναι κατάλληλοι για μακροσκοπικές εκτιμήσεις σε επίπεδο περιφέρειας ή ευρύτατης περιοχής αλλά όχι για αποφάσεις (αδειοδοτικές ή επενδυτικές) σε επίπεδο θέσης. Αυτό έχει αποδειχθεί πολλές φορές από την εμπειρία. Για παράδειγμα ο αιολικός άτλαντας ΡΑΑΕΥ/ΚΑΠΕ ήταν ένα πρωτοποριακό εργαλείο που ενσωμάτωσε την υφιστάμενη γνώση και νέες πληροφορίες την εποχή του δημιουργήθηκε οδηγώντας μάλιστα στην αποκάλυψη άγνωστων έως τότε, κατάλληλων ευρύτερων περιοχών. Δεν δημιουργήθηκε όμως, και δεν θα μπορούσε άλλωστε, για να προσδιορίζει με ακρίβεια την ταχύτητα του ανέμου σε κάθε σημείο του ελληνικού χώρου.

Εφόσον το ΥΠΕΝ επιμείνει η διαθεσιμότητα του ενεργειακού πόρου να εκτιμάται ανά θέση με βάση τον αιολικό χάρτη ΡΑΑΕΥ/ΚΑΠΕ, τότε κατ' ελάχιστον θα πρέπει **να δοθεί η δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο φορέα που αμφισβητεί το αποτέλεσμα του, να προσκομίσει επιτόπιες**

¹⁵ Παραδείγματα τέτοιων περιβαλλοντικών όρων είναι η παύση ή ο περιορισμός λειτουργίας υπό συνθήκες μειωμένης ορατότητας, η παύση ή ο περιορισμός λειτουργίας ορισμένες ώρες της ημέρας ή περιόδους του έτους, η υποχρέωση λειτουργίας μόνο σε όρια ταχύτητας ανέμου διαφορετικά από αυτά που επιτρέπονται από τον κατασκευαστή, η εγκατάσταση συστήματος διακοπής λειτουργίας α/γ για αποτροπή κρούσης με πτηνά κλπ.

Η μη συμπερίληψη τέτοιων όρων στην ενεργειακή μελέτη απαιτείται για να αποφευχθούν φαινόμενα ad hoc εισαγωγής αχρείαστων μέτρων μόνο και μόνο για την ακύρωση ενός έργου.

μετρήσεις και μελέτη (στη ΡΑΕΕΥ ή το ΚΑΠΕ) ώστε να τεκμηριώσει με πραγματικά δεδομένα ότι στην περίπτωση του πληρείται το κριτήριο του ενεργειακού πόρου.

Παράρτημα Ε4

Για τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων

A. Μη πληρότητα και ουσιαστική ανεπάρκεια τεκμηρίωσης

Η υπό διαβούλευση ΣΜΠΕ του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ, παρότι αποτελεί το βασικό εργαλείο επιστημονικής τεκμηρίωσης του προτεινόμενου χωροταξικού πλαισίου, παρουσιάζει σημαντικές αδυναμίες ως προς την πληρότητα, τη μεθοδολογική επάρκεια και την επιστημονική τεκμηρίωση των συμπερασμάτων και προτάσεών της.

I] Ειδικότερα, η μελέτη στηρίζεται σε γενικές και αποσπασματικές αναφορές σχετικά με την κατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος και των περιοχών Natura 2000, χωρίς να αξιοποιεί επαρκώς εμπειρικά δεδομένα, μετρήσεις πεδίου και τεκμηριωμένα επιστημονικά στοιχεία που να δικαιολογούν τους εκτεταμένους περιορισμούς και αποκλεισμούς που προτείνονται. Παράλληλα, δεν παρουσιάζεται ουσιαστική ανάλυση των πραγματικών μηχανισμών μέσω των οποίων ενδέχεται να προκαλούνται περιβαλλοντικές επιπτώσεις από έργα ΑΠΕ, ούτε παρατίθενται επαρκή ποσοτικά, στατιστικά ή βιβλιογραφικά δεδομένα σχετικά με παράγοντες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν την κατάσταση διατήρησης προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών.

Παρά τη μεγάλη της έκταση, η ΣΜΠΕ περιγράφει το φυσικό περιβάλλον και τις προστατευόμενες περιοχές της χώρας περισσότερο εποπτικά και όχι με τρόπο που να τεκμηριώνει επαρκώς τη σύνδεση των δεδομένων αυτών με τις γενικευμένες απαγορεύσεις και τους οριζόντιους αποκλεισμούς που εισάγει. Η ύπαρξη περιβαλλοντικής ευαισθησίας σε συγκεκριμένες περιοχές δεν μπορεί, από μόνη της, να αιτιολογεί αδιακρίτως εκτεταμένες απαγορεύσεις χωρίς εξειδικευμένη αξιολόγηση των πραγματικών χαρακτηριστικών κάθε περιοχής και των επιμέρους επιπτώσεων κάθε συγκεκριμένου έργου. Επιπλέον, ιδιαίτερα προβληματικό κρίνεται το γεγονός ότι η ίδια η ΣΜΠΕ αναγνωρίζει δυσκολία στην εξαγωγή ακριβών εκτιμήσεων λόγω έλλειψης διαθέσιμων δεδομένων, γεγονός που ακυρώνει την όποια αξιοπιστία των πορισμάτων και των προτεινόμενων κανονιστικών ρυθμίσεων.

Η ΣΜΠΕ επικαλείται έλλειψη δεδομένων αλλά δεν φαίνεται να έχει κάνει την παραμικρή προσπάθεια να αξιοποιήσει επαρκώς την υφιστάμενη εμπειρία και το πλήθος των δεδομένων από τα ήδη αδειοδοτημένα και λειτουργούντα έργα ΑΠΕ, καθώς και από το πλήθος των περιβαλλοντικών παρακολουθήσεων και αξιολογήσεων που έχουν εκπονηθεί επί πολλά έτη. Αντιθέτως, η συνολική προσέγγιση της μελέτης εμφανίζει μονομερή έμφαση στις δυνητικές επιπτώσεις των έργων, χωρίς τεκμηρίωσή τους με δεδομένα και χωρίς αντίστοιχη στάθμιση των ενεργειακών, τεχνικών, οικονομικών και κοινωνικών παραμέτρων, καθώς και χωρίς ουσιαστική αξιολόγηση των επιπτώσεων που ενδέχεται να προκαλέσουν οι προτεινόμενοι περιορισμοί στην επίτευξη των εθνικών ενεργειακών στόχων, στην ενεργειακή ασφάλεια και στο δημόσιο συμφέρον.

II] Παράλληλα, προκύπτουν σοβαρά ζητήματα συμβατότητας της ΣΜΠΕ με το ισχύον εθνικό νομοθετικό πλαίσιο για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση, καθώς η μελέτη δεν πληροί επαρκώς τις απαιτήσεις της ΥΑ οικ. 107017/2006 περί παράθεσης μετρήσιμων επιστημονικών

στοιχείων και επαρκών πληροφοριών για την εκτίμηση των σημαντικών επιπτώσεων στο περιβάλλον. Η έλλειψη επαρκούς τεκμηρίωσης, η απουσία σαφούς αιτιολόγησης των προτεινόμενων περιορισμών και η παραδοχή αδυναμίας ακριβούς αξιολόγησης λόγω ανεπαρκών δεδομένων θα δημιουργήσουν σοβαρά ζητήματα νομιμότητας και επάρκειας της μελέτης. **Υπό το πρίσμα αυτό, επισημαίνεται ότι η έγκριση της ΣΜΠΕ με τις ανωτέρω ουσιώδεις ελλείψεις δύναται να θεμελιώσει λόγους ακύρωσης του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ ενώπιον των αρμοδίων δικαστικών οργάνων, λόγω ανεπαρκούς επιστημονικής τεκμηρίωσης και πλημμελούς συμμόρφωσης με τις απαιτήσεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.**

III] Αν και η ίδια η ΣΜΠΕ αναγνωρίζει την ανάγκη ύπαρξης κανόνων χωροθέτησης που να διασφαλίζουν τόσο τη βιώσιμη ανάπτυξη έργων ΑΠΕ όσο και την αρμονική ένταξή τους στο περιβάλλον, η ανάλυσή της δεν στηρίζει ότι οι προτεινόμενοι περιορισμοί επιτυγχάνουν πράγματι αυτή την ισορροπία. Αντιθέτως, η έμφαση μετατοπίζεται δυσανάλογα προς τον αποκλεισμό μεγάλων περιοχών και όχι προς την τεκμηριωμένη και ορθολογική χωροθέτηση, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σοβαρές αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα της προσέγγισης αυτής με τις πραγματικές ανάγκες του ενεργειακού σχεδιασμού της χώρας και τις κατευθύνσεις της ευρωπαϊκής πολιτικής για την επιτάχυνση της ανάπτυξης των ΑΠΕ. Ως εκ τούτου, προκύπτει ανάγκη ουσιαστικής αναθεώρησης και συμπλήρωσης της ΣΜΠΕ με σύγχρονα, μετρήσιμα και επιστημονικά τεκμηριωμένα δεδομένα, καθώς και με πληρέστερη αξιολόγηση των πραγματικών περιβαλλοντικών, ενεργειακών και κοινωνικοοικονομικών παραμέτρων του προτεινόμενου πλαισίου.

B. Η μη πληρότητα της ομάδας σύνταξης της ΣΜΠΕ

Σοβαρό ζήτημα ανακύπτει ως προς τη σύνθεση της ομάδας που συνέταξε τη ΣΜΠΕ. Από τα στοιχεία της ίδιας της μελέτης προκύπτει ότι η ομάδα αποτελείται χωροτάκτες, πολεοδόμους και περιβαλλοντολόγους. Οι ειδικότητες αυτές είναι αναγκαίες, αλλά δεν επαρκούν για μια μελέτη που καλείται να αξιολογήσει στρατηγικά την ανάπτυξη όλων των τεχνολογιών ΑΠΕ και ιδίως της αιολικής ενέργειας για τα επόμενα 15-20 έτη.

Ενώ ο τομέας των ΑΠΕ έχει πλέον μία παρουσία άνω των 40 ετών στην Ελλάδα, κατά τη σύνθεση της ομάδας σύνταξης της ΣΜΠΕ ελήφθη η απόφαση να μην χρησιμοποιηθεί τμήμα αυτής της εμπειρίας, καθώς απουσιάζουν ειδικότητες που είναι κρίσιμες για την κατανόηση του αντικειμένου, όπως μηχανικοί διαφόρων ειδικοτήτων που δραστηριοποιούνται στο χώρο, ανεμολόγοι, ειδικοί ενεργειακής οικονομίας, ειδικοί αποθήκευσης και λειτουργίας ηλεκτρικών συστημάτων, καθώς και επιστήμονες με εμπειρία στην ανάπτυξη και τεχνική αξιολόγηση αιολικών έργων.

Η έλλειψη αυτή αντανακλάται στην ποιότητα και το περιεχόμενο της μελέτης, καθώς **υπάρχουν σοβαρά λάθη κατανόησης της τεχνολογίας, της επιστήμης και των εργαλείων της αιολικής ενέργειας.** Περαιτέρω, η αιολική ενέργεια αντιμετωπίζεται κυρίως ως επέμβαση και όχι ως αναγκαία ενεργειακή υποδομή με συγκεκριμένες παραμέτρους. Αυτό οδηγεί σε επιλογές που δεν ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες σχεδιασμού, αξιολόγησης, χρηματοδότησης, λειτουργίας αλλά κυρίως της αξιοποίησης των αιολικών έργων προς το δημόσιο συμφέρον.

Γ. Βιβλιογραφική ανισορροπία και απουσία τεκμηρίωσης για τη βέλτιστη αξιοποίηση του αιολικού δυναμικού

Η βιβλιογραφική τεκμηρίωση της ΣΜΠΕ εμφανίζει ουσιώδη ανισορροπία. Από τη μία πλευρά, έχει γίνει χρήση εκτενών πηγών με αναφορά σε ζητήματα τοπίου, βιοποικιλότητας και δυνητικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων των αιολικών εγκαταστάσεων. **Από την άλλη πλευρά όμως, απουσιάζει η αναφορά σε σύγχρονη και επαρκή βιβλιογραφία σχετικά με τις πραγματικές τεχνικές απαιτήσεις ενός αιολικού έργου, τη βέλτιστη αξιοποίηση του αιολικού πόρου, τις βιώσιμες ανεμολογικές συνθήκες, τη σχέση αιολικής παραγωγής και κόστους ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και τις διεθνείς πρακτικές χωροθέτησης.**

Η στρατηγική περιβαλλοντική αξιολόγηση δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο στην καταγραφή πιθανών επιπτώσεων, αλλά οφείλει να εξετάζει και πού μπορεί να επιτευχθεί η βέλτιστη ενεργειακή απόδοση με το μικρότερο δυνατό περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Η μεθοδολογική αυτή ανισορροπία οδηγεί σε ελλιπή στάθμιση του δημοσίου συμφέροντος και σε στρεβλή χωροταξική προσέγγιση, όπου το αιολικό δυναμικό αντιμετωπίζεται ως δευτερεύουσα παράμετρος αντί ως βασικό στοιχείο του ενεργειακού σχεδιασμού.

Δ. Πρόταση

- Προτείνεται η επανασύνταξη της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) από διεπιστημονική ομάδα εξειδικευμένων μελετητών των αναγκαίων ειδικοτήτων.

Παράδειγμα 1: Πώς η ΣΜΠΕ αντιφάσκει με τις διατάξεις του ΕΧΠ

Δέουσα Εκτίμηση, Στάδιο 2, παρ. 3.3.1.1, σελ. 119

(...) Όσον αφορά τις αιολικές εγκαταστάσεις μία από τις βασικές επιπτώσεις που τις αφορούν κατά τη λειτουργία είναι η πρόσκρουση ειδών ορνιθοπανίδας και νυχτερίδων στα πτερύγια των ανεμογεννητριών, και δευτερευόντως με τους πυλώνες, τις ατράκτους και τις υποδομές. Ευάλωτα είδη σε τυχόν τέτοιο συμβάν είναι κυρίως τα μεγάλα κι απειλούμενα αρπακτικά. Στη διεθνή βιβλιογραφία υπάρχουν πολλές αναφορές σχετικά με το ρυθμό πρόσκρουσης πτηνών και ειδικά αρπακτικών σε ανεμογεννήτριες. Ενδεικτικά, στην Ελλάδα, μια έρευνα στην οποία παρακολούθηθηκαν 88 ανεμογεννήτριες σε 9 ΑΣΠΗΕ την περίοδο 2008-2010 από την WWF στην περιοχή της ευρύτερης περιοχής των Εθνικών Πάρκων και των περιοχών ΖΕΠ της Θράκης κατέδειξε ένα δείκτη θνησιμότητας μεταξύ 0,150-0,173 αρπακτικά πουλιά/ανεμογεννήτρια/ έτος σύμφωνα με δύο εξισώσεις υπολογισμού¹⁶.

¹⁶ Η συγκεκριμένη μελέτη - που δεν αναφέρεται στην βιβλιογραφία της ΣΜΠΕ - έγινε το διάστημα 2008-2010 για 9 αιολικά πάρκα στη Θράκη στο σύνολο των οποίων εγκαταστάθηκε αργότερα σύστημα αυτόματης παρακολούθησης και παύσης λειτουργίας σε ορισμένες από τις ανεμογεννήτριες. Οπότε τα στοιχεία δεν είναι επίκαιρα.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο δείκτης αυτός θνησιμότητας μπορεί να μεταβάλλεται αναλόγως των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών της εγκατάστασης των ΑΣΠΗΕ, των μορφολογικών χαρακτηριστικών των ειδών ορνιθοπανίδας στην περιοχή κ.λπ. Για παράδειγμα, η επιλογή σχεδιασμού των υπό μελέτη αιολικών πάρκων με λιγότερες και μεγαλύτερες ανεμογεννήτριες, τοποθετημένες σε μεγαλύτερη απόσταση μεταξύ τους ενδέχεται να είναι προτιμότερος από το σχεδιασμό με πολλές, πυκνής στοίβαξης, μικρές ανεμογεννήτριες. Ακόμη, ο σχεδιασμός των ανεμογεννητριών με αύξηση της διαμέτρου του δρομέα (περιθώριο κινδύνου πρόσκρουσης) και η μείωση της ταχύτητας του δρομέα ενδέχεται να μειώσουν τον κίνδυνο πρόσκρουσης (...)

Ενώ δηλαδή, η μελέτη φαίνεται να υιοθετεί την βασική αρχή της κατά περίπτωση εξέτασης και της εξέτασης εναλλακτικών λύσεων, στην πράξη καταλήγει να ζητήσει τον αποκλεισμό της αιολικής ενέργειας από τις ΖΕΠ.

Παράδειγμα 2: Πώς η ΣΜΠΕ αντιφάσκει με τις διατάξεις του ΕΧΠ

Δέουσα Εκτίμηση, Στάδιο 2, παρ. 3.3.1.1.1, σελ. 121

«Μια άλλη επίπτωση αφορά την απώλεια φυσικών εκτάσεων, η οποία όμως δεν αναμένεται να είναι τόσο σημαντική μιας και οι αιολικές εγκαταστάσεις και τα συνοδά τους έργα απαιτούν μικρή εδαφοκάλυψη, με κυριότερη την κατάληψη από τις πλατείες των Α/Γ και τη διάνοιξη δρόμων πρόσβασης..... Από την άλλη, η διάνοιξη δρόμων μπορεί να έχει έμμεσες θετικές επιπτώσεις στις περιπτώσεις αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών, με αποτέλεσμα διάσωση των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας και φωλεοποίησης για όλα τα είδη της πανίδας περιλαμβανομένων και των πτηνών και διάσωση φυσικών οικοτόπων.»

Παράδειγμα 3: Πώς η ΣΜΠΕ αντιφάσκει με τις διατάξεις του ΕΧΠ

Δέουσα Εκτίμηση, Στάδιο 2, παρ. 3.3.3.1, σελ. 176

«Οι Α/Γ έχουν γενικά μικρή επιφάνεια κατάληψης ανά μονάδα παραγωγής ενέργειας, άρα μικρή επίδραση ως προς την έκταση κατάληψης και απώλεια ενδιαιτήματος της προστατευόμενης περιοχής (εφόσον τοποθετηθούν εντός αυτής) και είναι δυνατή η χωροθέτησή τους εντός δασών, που αποτελούν οικοσυστήματα με πλούσια βιοποικιλότητα.

Στο κεφάλαιο 3.3.1 παρατέθηκε ανάλυση σύμφωνα με την οποία η έκταση που αναμένεται να καταλαμβάνουν τα υφιστάμενα και τα μελλοντικά έργα αιολικών είναι πολύ μικρό μέρος της επιφάνειας των τόπων του δικτύου Natura 2000.»

Παράρτημα Ε5

Για τη λανθασμένη εφαρμογή του κριτηρίου των Περιοχών Καταλληλότητας

Σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρ. 4, Περιοχές Καταλληλότητας (ΠΚ) «είναι οι περιοχές, σε επίπεδο Δημοτικής Ενότητας, οι οποίες διαθέτουν σημαντικό αιολικό δυναμικό, μεγαλύτερο από 4 m/sec μεσοσταθμικά στο σύνολο της έκτασης».

Εξηγήθηκε στον οικείο τόπο του παρόντος γιατί ο ορισμός ελλιπής, ακατάλληλος και ατεκμηρίωτος.

Εξηγήθηκε επίσης με αφορμή τη θέση ορίου ταχύτητας ανέμου στις ΖΕΠ (άρ. 5, παρ. 1.6), γιατί **οποιοδήποτε τέτοιο όριο αγνοεί την εξέλιξη της τεχνολογίας**. Η εμπειρία έχει δείξει ότι η εξέλιξη της αιολικής τεχνολογίας παρήγαγε πιο παραγωγικές μηχανές που κατέστησαν σκόπιμες και βιώσιμες περιοχές εγκατάστασης που στο παρελθόν δεν ήταν κατάλληλες λόγω χαμηλότερου αιολικού δυναμικού. Επομένως, κατ' αρχάς η χρήση του συντελεστή απόδοσης (capacity factor ή CF%) είναι ορθότερη από τη χρήση απλώς της ταχύτητας του ανέμου. Περαιτέρω, η σκοπιμότητα και η βιωσιμότητα δεν καθορίζονται μόνο από το τοπικό αιολικό δυναμικό, ούτε μόνο από τη ενεργειακή παραγωγικότητα της τεχνολογίας αλλά και από το συνολικό κόστος της τεχνολογίας, που εξελίσσεται. Από την άποψη αυτή, η θέση ενός ορίου ταχύτητας ανέμου αποτελεί προσκόλληση στο παρελθόν ενώ ένα Χωροταξικό Πλαίσιο πρέπει να σχεδιάζει για το μέλλον παρέχοντας ευελιξία ώστε να μην ξεπεραστεί και καταστεί ανεπίκαιρο σε ελάχιστο χρόνο.

Αν παρόλα αυτά, υποθεθεί ότι ο ορισμός των ΠΚ παραμένει ως έχει στο υπό διαβούλευση σχέδιο, τότε με χρήση του διεθνώς αναγνωρισμένου και ευρέως χρησιμοποιούμενου μοντέλου Global Wind Atlas διαπιστώνεται ότι η εφαρμογή του είναι λανθασμένη. Θα μπορούσε κάποιος να υπεισέλθει σε μια μακρά συζήτηση περί του ποιο μοντέλο είναι πιο ακριβές, ή πιο ορθό, ή πιο αξιόπιστο. Αυτή η συζήτηση δεν έχει νόημα. Διότι κανένα μοντέλο δεν έχει σχεδιασθεί και δεν είναι κατάλληλο για να υποστηρίξει την καινοφανή σύλληψη που επιχειρεί να εισάγει το ΕΧΠ. **Θα αποτελεί πραγματικά παγκόσμια πρωτοτυπία και όνειδος, εάν το ΕΧΠ επιμείνει σε τόσο παράλογους αποκλεισμούς.**

Ακολουθεί πίνακας των Δημοτικών Ενοτήτων που κατά το σχέδιο ΕΧΠ είναι ζώνες αποκλεισμού με επισήμανση αυτών που έχουν μεσοσταθμική ταχύτητα ανέμου πάνω από 4,1 m/sec με βάση τον Global Wind Atlas.

Πίνακας Ε5.1 | Δημοτικές Ενότητες που παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 1 του σχεδίου ΕΧΠ ως «Δημοτικές Ενότητες Αποκλεισμού» λόγω μεσοσταθμικής ταχύτητας ανέμου μικρότερης από 4 m/s (έχουν εξαιρεθεί από τον Πίνακα οι Δ.Ε. νησιών που αποκλείονται λόγω του κριτηρίου έκτασης μικρότερης των 300 τχλμ ή λόγω ΕΧΠ Τουρισμού, καθώς και οι Δ.Ε. των μητροπολιτικών περιοχών Αθήνας και Θεσσαλονίκης). Με πράσινο χρώμα επισημαίνονται οι Δ.Ε. με μεσοσταθμική ταχύτητα ανέμου μεγαλύτερη από 4,1 m/s, οι οποίες είναι 119 στο σύνολο (οι υπολογισμοί έγιναν με δεδομένα από το Global Wind Atlas για μέση ταχύτητα ανέμου σε ύψος 100m, <https://globalwindatlas.info/en/>).

α/α	Δημοτική Ενότητα	Περιφερειακή Ενότητα	Μέση ταχύτητα (m/s)
1	ΑΓΓΕΛΟΚΑΣΤΡΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	3,61
2	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	3,31
3	ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	3,97
4	ΑΛΥΖΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	4,68
5	ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	4,54
6	ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	4,72
7	ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	3,87
8	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	3,89
9	ΘΕΣΤΙΕΩΝ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	3,46
10	ΚΟΜΠΟΤΙΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	2,87
11	ΜΑΚΡΥΝΕΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	3,95
12	ΜΕΔΕΩΝΟΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	4,15
13	ΜΕΝΙΔΙΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	3,15
14	ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	3,32
15	ΠΑΛΛΑΙΡΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	5,03
16	ΣΤΡΑΤΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	4,06
17	ΦΥΤΕΙΩΝ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	4,26
18	ΧΑΛΚΕΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	5,37
19	ΑΣΙΝΗΣ	ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	3,88
20	ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ	ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	3,44
21	ΑΛΙΦΕΙΡΑΣ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	3,94
22	ΑΝΔΑΝΙΑΣ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	4,60
23	ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΗΣ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	4,24
24	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	4,20
25	ΒΥΤΙΝΑΣ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	4,70
26	ΓΟΡΤΥΝΟΣ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	4,18
27	ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	4,65
28	ΕΙΡΑΣ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	5,12
29	ΗΡΑΙΑΣ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	3,69
30	ΛΑΓΚΑΔΙΩΝ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	4,76
31	ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	4,32
32	ΟΙΧΑΛΙΑΣ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	4,16
33	ΤΡΟΠΑΙΩΝ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	3,65
34	ΦΟΛΟΗΣ	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	4,47

α/α	Δημοτική Ενότητα	Περιφερειακή Ενότητα	Μέση ταχύτητα (m/s)
35	ΑΡΑΧΘΟΥ	ΑΡΤΑΣ	3,12
36	ΑΡΤΑΙΩΝ	ΑΡΤΑΣ	3,38
37	ΒΛΑΧΕΡΝΩΝ	ΑΡΤΑΣ	4,29
38	ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ	ΑΡΤΑΣ	4,39
39	ΚΟΜΜΕΝΟΥ	ΑΡΤΑΣ	3,27
40	ΠΕΤΑ	ΑΡΤΑΣ	3,82
41	ΑΙΓΙΟΥ	ΑΧΑΪΑΣ	4,98
42	ΑΡΘΑΝΙΑΣ	ΑΧΑΪΑΣ	4,74
43	ΒΡΑΧΝΑΪΙΚΩΝ	ΑΧΑΪΑΣ	3,55
44	ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ	ΑΧΑΪΑΣ	4,93
45	ΔΥΜΗΣ	ΑΧΑΪΑΣ	4,32
46	ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ	ΑΧΑΪΑΣ	4,55
47	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΑΧΑΪΑΣ	5,26
48	ΚΑΛΕΝΤΖΙΟΥ	ΑΧΑΪΑΣ	4,48
49	ΚΛΕΙΤΟΡΟΣ	ΑΧΑΪΑΣ	4,53
50	ΚΛΕΙΤΟΡΟΣ (ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ)	ΑΧΑΪΑΣ	4,33
51	ΚΟΝΤΟΒΑΖΑΙΝΗΣ	ΑΧΑΪΑΣ	4,04
52	ΛΑΜΠΕΙΑΣ	ΑΧΑΪΑΣ	5,23
53	ΛΑΣΙΩΝΟΣ	ΑΧΑΪΑΣ	5,17
54	ΛΕΟΝΤΙΟΥ	ΑΧΑΪΑΣ	5,63
55	ΜΕΣΣΑΤΙΔΟΣ	ΑΧΑΪΑΣ	3,86
56	ΠΑΪΩΝ	ΑΧΑΪΑΣ	3,39
57	ΠΑΡΑΛΙΑΣ	ΑΧΑΪΑΣ	3,22
58	ΤΡΙΤΑΙΑΣ	ΑΧΑΪΑΣ	4,21
59	ΦΑΡΡΩΝ	ΑΧΑΪΑΣ	4,86
60	ΩΛΕΝΙΑΣ	ΑΧΑΪΑΣ	4,25
61	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	3,27
62	ΜΕΣΟΛΟΥΡΙΟΥ	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	4,51
63	ΧΑΣΙΩΝ	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	3,19
64	ΧΑΣΙΩΝ	ΓΡΕΒΕΝΩΝ	3,61
65	ΔΟΞΑΤΟΥ	ΔΡΑΜΑΣ	2,98
66	ΔΡΑΜΑΣ	ΔΡΑΜΑΣ	2,83
67	ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΔΡΑΜΑΣ	3,26
68	ΜΥΚΗΣ	ΔΡΑΜΑΣ	4,83
69	ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ	ΔΡΑΜΑΣ	3,08
70	ΟΡΕΙΝΟΥ	ΔΡΑΜΑΣ	3,71
71	ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ	ΔΡΑΜΑΣ	3,21
72	ΣΙΔΗΡΟΝΕΡΟΥ	ΔΡΑΜΑΣ	3,50
73	ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΔΡΑΜΑΣ	3,57
74	ΦΙΛΙΠΠΩΝ	ΔΡΑΜΑΣ	3,56
75	ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ	ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	6,94
76	ΑΠΕΡΑΝΤΙΩΝ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	3,82

α/α	Δημοτική Ενότητα	Περιφερειακή Ενότητα	Μέση ταχύτητα (m/s)
77	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	4,36
78	ΑΣΠΡΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	4,48
79	ΙΝΑΧΟΥ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	4,27
80	ΜΕΝΕΛΑΪΔΑΣ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	3,88
81	ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	4,30
82	ΠΑΡΑΒΟΛΑΣ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	4,04
83	ΠΑΡΑΚΑΜΠΥΛΙΩΝ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	4,37
84	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	4,68
85	ΠΡΟΥΣΟΥ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	4,63
86	ΣΠΕΡΧΕΙΑΔΟΣ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	3,90
87	ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΟΥ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	4,04
88	ΑΥΛΩΝΟΣ	ΗΛΕΙΑΣ	4,13
89	ΒΩΛΑΚΟΣ	ΗΛΕΙΑΣ	4,66
90	ΔΩΡΙΟΥ	ΗΛΕΙΑΣ	4,69
91	ΖΑΧΑΡΩΣ	ΗΛΕΙΑΣ	3,99
92	ΚΑΣΤΡΟΥ - ΚΥΛΛΗΝΗΣ	ΗΛΕΙΑΣ	5,01
93	ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	ΗΛΕΙΑΣ	3,93
94	ΦΙΓΑΛΕΙΑΣ	ΗΛΕΙΑΣ	4,43
95	ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ	ΗΜΑΘΙΑΣ	2,38
96	ΔΟΒΡΑ	ΗΜΑΘΙΑΣ	2,30
97	ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΗΣ	ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ	4,52
98	ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΟΥ	ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ	3,77
99	ΣΑΓΙΑΔΑΣ	ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ	4,62
100	ΣΥΒΟΤΩΝ	ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ	4,41
101	ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	4,50
102	ΑΣΣΗΡΟΥ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	3,94
103	ΕΓΝΑΤΙΑΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	3,22
104	ΚΟΡΩΝΕΙΑΣ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	3,30
105	ΛΑΓΚΑΔΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	3,54
106	ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3,72
107	ΑΓΝΑΝΤΩΝ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	4,09
108	ΑΝΩΓΕΙΟΥ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	4,21
109	ΑΡΡΕΝΩΝ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	4,52
110	ΔΩΔΩΝΗΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3,68
111	ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΚΟΥ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3,64
112	ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3,91
113	ΚΑΤΣΑΝΟΧΩΡΙΩΝ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3,57
114	ΛΑΚΚΑΣ ΣΟΥΛΙΟΥ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3,87
115	ΛΟΥΡΟΥ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3,72
116	ΜΑΣΤΟΡΟΧΩΡΙΩΝ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	4,73
117	ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΩΝ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	5,36
118	ΜΟΛΟΣΣΩΝ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	2,91

α/α	Δημοτική Ενότητα	Περιφερειακή Ενότητα	Μέση ταχύτητα (m/s)
119	ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	4,10
120	ΞΗΡΟΒΟΥΝΙΟΥ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3,50
121	ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	4,00
122	ΠΡΑΜΑΝΤΩΝ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	4,05
123	ΣΑΜΑΡΙΝΑΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	5,60
124	ΣΕΛΛΩΝ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3,88
125	ΣΟΥΛΙΟΥ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	4,29
126	ΦΙΛΙΑΤΩΝ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3,94
127	ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΟΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	3,87
128	ΦΟΥΡΚΑΣ	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	4,70
129	ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ	ΚΑΒΑΛΑΣ	3,47
130	ΚΑΒΑΛΑΣ	ΚΑΒΑΛΑΣ	3,50
131	ΚΕΡΑΜΩΤΗΣ	ΚΑΒΑΛΑΣ	4,20
132	ΧΡΥΣΟΥΠΟΛΗΣ	ΚΑΒΑΛΑΣ	3,88
133	ΔΗΜΟΣ ΤΟΠΕΙΡΟΥ	ΚΑΒΑΛΑΣ	4,44
134	ΑΘΑΜΑΝΙΑΣ	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	4,12
135	ΑΡΝΗΣ	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	2,66
136	ΓΟΜΦΩΝ	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	2,50
137	ΙΘΩΜΗΣ	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	2,62
138	ΚΑΜΠΟΥ	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	2,72
139	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	2,71
140	ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΥΒΙΩΝ	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	3,02
141	ΜΗΤΡΟΠΟΛΗΣ	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	2,61
142	ΟΙΧΑΛΙΑΣ (ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ)	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	3,06
143	ΠΑΛΑΜΑ	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	2,66
144	ΠΑΜΙΣΟΥ	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	3,04
145	ΠΕΛΛΙΝΑΙΩΝ	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	3,04
146	ΣΕΛΛΑΝΩΝ	ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	2,90
147	ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3,97
148	ΑΚΡΙΤΩΝ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3,99
149	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	3,61
150	ΜΑΚΕΔΝΩΝ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	2,95
151	ΜΕΣΟΠΟΤΑΜΙΑΣ	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	4,14
152	ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ	ΚΟΖΑΝΗΣ	3,83
153	ΑΕΤΟΥ	ΚΟΖΑΝΗΣ	4,76
154	ΑΙΑΝΗΣ	ΚΟΖΑΝΗΣ	3,76
155	ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ	ΚΟΖΑΝΗΣ	4,02
156	ΑΣΚΙΟΥ	ΚΟΖΑΝΗΣ	4,63
157	ΒΑΡΙΚΟΥ	ΚΟΖΑΝΗΣ	4,34
158	ΒΕΝΤΖΙΟΥ	ΚΟΖΑΝΗΣ	3,81
159	ΔΟΤΣΙΚΟΥ	ΚΟΖΑΝΗΣ	4,82
160	ΗΡΑΚΛΕΩΤΩΝ	ΚΟΖΑΝΗΣ	3,64

α/α	Δημοτική Ενότητα	Περιφερειακή Ενότητα	Μέση ταχύτητα (m/s)
161	ΙΩΝΟΣ ΔΡΑΓΟΥΜΗ	ΚΟΖΑΝΗΣ	3,89
162	ΜΟΥΡΙΚΙΟΥ	ΚΟΖΑΝΗΣ	3,75
163	ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΚΟΖΑΝΗΣ	3,70
164	ΠΕΝΤΑΛΟΦΟΥ	ΚΟΖΑΝΗΣ	4,52
165	ΣΙΑΤΙΣΤΑΣ	ΚΟΖΑΝΗΣ	4,51
166	ΤΣΟΤΥΛΙΟΥ	ΚΟΖΑΝΗΣ	4,15
167	ΑΣΣΟΥ - ΛΕΧΑΙΟΥ	ΚΟΡΙΝΘΟΥ	3,59
168	ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ	ΚΟΡΙΝΘΟΥ	4,17
169	ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ	ΚΟΡΙΝΘΟΥ	6,07
170	ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ	ΛΑΚΩΝΙΑΣ	7,37
171	ΑΛΜΥΡΟΥ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,95
172	ΑΜΠΕΛΩΝΟΣ	ΛΑΡΙΣΑΣ	2,93
173	ΑΝΤΙΧΑΣΙΩΝ	ΛΑΡΙΣΑΣ	4,34
174	ΑΡΜΕΝΙΟΥ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,06
175	ΒΕΡΔΙΚΟΥΣΣΗΣ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,60
176	ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ	ΛΑΡΙΣΑΣ	2,54
177	ΔΕΣΚΑΤΗΣ	ΛΑΡΙΣΑΣ	4,05
178	ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ	ΛΑΡΙΣΑΣ	2,91
179	ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΔΟΣ	ΛΑΡΙΣΑΣ	2,89
180	ΚΑΜΒΟΥΝΙΩΝ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,56
181	ΚΙΛΕΛΕΡ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,29
182	ΚΟΙΛΑΔΑΣ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,02
183	ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ	ΛΑΡΙΣΑΣ	2,76
184	ΛΙΒΑΔΕΡΟΥ	ΛΑΡΙΣΑΣ	4,29
185	ΜΑΚΡΥΧΩΡΙΟΥ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,30
186	ΠΑΛΗΟΚΑΣΤΡΟΥ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,65
187	ΠΛΑΤΥΚΑΜΠΟΥ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,25
188	ΠΟΤΑΜΙΑΣ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,23
189	ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,57
190	ΣΟΦΑΔΩΝ	ΛΑΡΙΣΑΣ	2,63
191	ΤΑΜΑΣΙΟΥ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,03
192	ΤΣΑΡΙΤΣΑΝΗΣ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,03
193	ΤΥΜΦΑΙΩΝ	ΛΑΡΙΣΑΣ	4,45
194	ΤΥΡΝΑΒΟΥ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,06
195	ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ	ΛΑΡΙΣΑΣ	3,27
196	ΦΕΡΩΝ	ΛΑΡΙΣΑΣ	4,05
197	ΦΥΛΛΟΥ	ΛΑΡΙΣΑΣ	2,82
198	ΒΟΛΟΥ	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	3,59
199	ΙΩΛΚΟΥ	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	3,12
200	ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	4,25
201	ΝΕΑΣ ΑΓΧΙΑΛΟΥ	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	4,09
202	ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	4,02

α/α	Δημοτική Ενότητα	Περιφερειακή Ενότητα	Μέση ταχύτητα (m/s)
203	ΑΕΤΟΥ	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	4,58
204	ΑΝΔΡΟΥΣΑΣ	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	3,98
205	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	4,40
206	ΙΘΩΜΗΣ	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	4,35
207	ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	4,55
208	ΜΕΛΙΓΑΛΑ	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	4,22
209	ΜΕΣΣΗΝΗΣ	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	3,95
210	ΤΡΙΚΟΡΦΟΥ	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	4,65
211	ΤΡΙΠΥΛΗΣ	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	4,99
212	ΦΙΛΙΑΤΡΩΝ	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	5,12
213	ΘΕΡΜΩΝ	ΞΑΝΘΗΣ	4,31
214	ΚΟΤΥΛΗΣ	ΞΑΝΘΗΣ	4,49
215	ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΟΥ	ΠΕΙΡΑΙΩΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ	5,67
216	ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ	ΠΕΛΛΑΣ	2,51
217	ΑΝΘΕΜΙΩΝ	ΠΕΛΛΑΣ	2,36
218	ΑΡΙΔΑΙΑΣ	ΠΕΛΛΑΣ	3,75
219	ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ	ΠΕΛΛΑΣ	2,50
220	ΕΔΕΣΣΑΣ	ΠΕΛΛΑΣ	3,46
221	ΕΙΡΗΝΟΥΠΟΛΗΣ	ΠΕΛΛΑΣ	2,47
222	ΕΞΑΠΛΑΤΑΝΟΥ	ΠΕΛΛΑΣ	3,20
223	ΚΡΥΑΣ ΒΡΥΣΗΣ	ΠΕΛΛΑΣ	2,47
224	ΚΥΡΡΟΥ	ΠΕΛΛΑΣ	2,43
225	ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ	ΠΕΛΛΑΣ	2,44
226	ΜΕΝΗΙΔΟΣ	ΠΕΛΛΑΣ	2,93
227	ΣΚΥΔΡΑΣ	ΠΕΛΛΑΣ	3,09
228	ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ	ΠΕΛΛΑΣ	3,56
229	ΑΙΓΙΝΙΟΥ	ΠΙΕΡΙΑΣ	3,82
230	ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΟΛΥΜΠΟΥ	ΠΙΕΡΙΑΣ	3,02
231	ΓΟΝΝΩΝ	ΠΙΕΡΙΑΣ	4,17
232	ΚΟΛΙΝΔΡΟΥ	ΠΙΕΡΙΑΣ	3,48
233	ΜΕΛΙΚΗΣ	ΠΙΕΡΙΑΣ	2,85
234	ΠΑΡΑΛΙΑΣ	ΠΙΕΡΙΑΣ	3,36
235	ΠΛΑΤΕΟΣ	ΠΙΕΡΙΑΣ	3,41
236	ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	3,87
237	ΑΧΕΡΟΝΤΑ	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	3,87
238	ΖΑΛΟΓΓΟΥ	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	4,45
239	ΚΡΑΝΕΑΣ	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	4,11
240	ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	3,88
241	ΠΑΡΓΑΣ	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	4,35
242	ΠΕΡΔΙΚΑΣ	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	4,17
243	ΠΡΕΒΕΖΗΣ	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	4,86
244	ΦΑΝΑΡΙΟΥ	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	4,11

α/α	Δημοτική Ενότητα	Περιφερειακή Ενότητα	Μέση ταχύτητα (m/s)
245	ΦΙΛΟΘΕΗΣ	ΠΡΕΒΕΖΑΣ	3,81
246	ΣΑΤΡΩΝ	ΡΟΔΟΠΗΣ	4,99
247	ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΣΕΡΡΩΝ	3,32
248	ΒΕΡΤΙΣΚΟΥ	ΣΕΡΡΩΝ	3,78
249	ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ	ΣΕΡΡΩΝ	2,96
250	ΚΑΛΑΜΠΑΚΙΟΥ	ΣΕΡΡΩΝ	3,20
251	ΛΑΧΑΝΑ	ΣΕΡΡΩΝ	3,71
252	ΜΟΥΡΙΩΝ	ΣΕΡΡΩΝ	3,82
253	ΠΑΓΓΑΙΟΥ	ΣΕΡΡΩΝ	3,09
254	ΠΙΕΡΕΩΝ	ΣΕΡΡΩΝ	3,50
255	ΣΟΧΟΥ	ΣΕΡΡΩΝ	3,51
256	ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ	ΣΕΡΡΩΝ	3,07
257	ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	3,40
258	ΕΣΤΙΑΙΩΤΙΔΑΣ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	3,07
259	ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	3,76
260	ΚΑΛΛΙΔΕΝΔΡΟΥ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	2,30
261	ΚΟΖΙΑΚΑ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	2,97
262	ΠΑΡΑΛΗΘΑΙΩΝ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	3,68
263	ΠΙΑΛΕΙΩΝ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	2,68
264	ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	3,11
265	ΦΑΛΩΡΕΙΑΣ	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	2,97
266	ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	3,62
267	ΕΧΙΝΑΙΩΝ	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	3,90
268	ΚΑΜΕΝΩΝ ΒΟΥΡΛΩΝ	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	3,24
269	ΛΑΜΙΕΩΝ	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	3,93
270	ΛΕΙΑΝΟΚΛΑΔΙΟΥ	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	4,07
271	ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	3,67
272	ΜΩΛΟΥ	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	3,28
273	ΞΥΝΙΑΔΟΣ	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	4,07
274	ΠΕΛΑΣΓΙΑΣ	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	3,76
275	ΣΟΥΡΠΗΣ	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	3,76
276	ΣΤΥΛΙΔΟΣ	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	3,79
277	ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	4,11
278	ΒΙΤΣΙΟΥ	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	4,46
279	ΚΑΣΤΡΑΚΙΟΥ	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	4,90
280	ΚΑΤΩ ΚΛΕΙΝΩΝ	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	3,97
281	ΚΟΡΕΣΤΙΩΝ	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	4,54
282	ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΓΗΣ	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	4,85
283	ΛΕΧΟΒΟΥ	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	4,98
284	ΝΥΜΦΑΙΟΥ	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	5,70
285	ΠΕΡΑΣΜΑΤΟΣ	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	4,24
286	ΠΡΕΣΠΩΝ	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	4,18

α/α	Δημοτική Ενότητα	Περιφερειακή Ενότητα	Μέση ταχύτητα (m/s)
287	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	ΦΛΩΡΙΝΑΣ	4,03
288	ΒΑΡΔΟΥΣΙΩΝ	ΦΩΚΙΔΑΣ	4,29
289	ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ	ΦΩΚΙΔΑΣ	3,08
290	ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	ΦΩΚΙΔΑΣ	4,83
291	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	ΦΩΚΙΔΑΣ	4,46
292	ΥΠΑΤΗΣ	ΦΩΚΙΔΑΣ	3,92
293	ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	3,80
294	ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑΣ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	4,52
295	ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	4,52
296	ΜΟΥΔΑΝΙΩΝ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	4,30
297	ΟΡΜΥΛΙΑΣ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	4,27
298	ΠΑΛΛΗΝΗΣ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	4,55
299	ΠΑΝΑΓΙΑΣ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	4,35
300	ΣΙΘΩΝΙΑΣ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	4,42
301	ΣΤΑΓΕΙΡΩΝ-ΑΚΑΝΘΟΥ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	4,01
302	ΤΡΙΓΛΙΑΣ	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	4,35